

Udvarhelyi
Szelis János munkája.

2.

ELSŐ TZIKELY

UDARHEY VÁROSSÁNAK HELYÉRŐL, ÉS HATÁRÁRÓL.

Udarhely városa vagyon helykeretve Udarhely
 helynek a nap keleti részében a Havaas alatt nyári nap nyu-
 got felől a küköllő mellett, körépetté egy kicsin folyásu pa-
 tak.

Az régi magyar királyok idejében úgy Isabella királynénak
 haláláig is igen fontos határral volt bekerítetve, mivel
 határainak külső helyei ütköztek a Bethlen falvi, Bent
 Imrei, Dán falvi, Gyáros és Czirbe falvi, Hodgyai, Kombat,
 falvi határokkal, hanem az után úgy mint 1571. é. éjten,
 1577. é. éjten János király Gyáros falvát és 1577. é. éjten,
 1577. é. éjten Búthori Kristoff Fejedelemként Imrét s. mely az
 Udarhelyi várhoz tartozott: / mindenféle Mezeikkel,
 vizeikkel, erdőikkel st. az városhoz applicálván anny-
 val künnéb terjedt határainak helyé.

Ezeket pedig úgy hozták be hogy az ott való possessor,
 okot az városban bejöni és itten birni nem akarták,
 mivel Gyáros falváról Jankó Babást és Gábot bent
 Demeteren, Nagy Ferentzet Felesége Mihályffy Eufrosina
 után Bibart falván Ugron Tamást Felesége Pethi
 Katalin után Abrahám falván való Fiscalis jóság,
 okokat fizette ki ifjú János király.

Az Imréről pedig Berze mütét s. fő nemés embert más,
 ut fizette ki a Fejedelem, de ha. minben ki téve az ap-
 plicationálisban, hanem 1581. é. éjten 1581. é. éjten költt egy
velatorai okot

4. relatoriatól ki jő, hogy szent királyon nyert a város
hasonló jogát Berze Maténak a Fejedelemtől, mert
még hatvan színtot nékie, ebből ki tettik a szent
királyi Berze nemzetiségnek érdeke.

Gyáros falva volt a káponán feljűl a Nagy völgyben,
falva Cibre, a káponával által ellenben a külköln túl de
hogy a városhoz ragasztatott volna arról semmi bizonyos
miben. Sőt hogy nem ragasztatott inkább lehet bizonyos
mivel ha az városhoz ragasztatott volna a lakosok az
városba jöven magokkal az magok örökségeiknek, jus
sát és birtokalmat ké hozták volna és így most is a
Cibre falu határon lévő színtot s kapáló földének
birtokalmok a városiaktól volna mint az Gyáros falu
és szent Imrei határon lévőkének nagyon, hanem
inkább azt lehet gondolni, hogy lassan lassan el fogy
ván vagy magok az lakosok Bika falvára, Boldog apró
falvára s mivel az azon határon lévő földeket vátig
mind ezen két falu beléik bírják, s más semmi
falukba, s ide az városba is némelyek költözvén az szent
melyik birtokalmokot magokkal oda vitték, az határ
jurisdicchioja pedig az városhoz applicáltatott a mint hogy
szüntelen való békesség és birtokalmábanis nagyon az
városnak.

... volt Dan falu, a Morum patakka mellett s Imreivel által
ellenben a hol a híd nagyon, de szent Imreinek vagy
rége vagy magábanis igen kétszen lévén jó akaratja,
bőve a városhoz hozhatná magát

és így

8.
Egy ezen faluknak határával az város határa térsé-
gben most annak helyei ütköznek az Bethlen faloi, Ti-
nadári. Remetei Patakfalvi, Arvátfalvi, Balócog apány
falvi, Bika falvi, Hódjai, Komlathfalvi határokba. Ti-
nadári régentén falu volt. De igen kicsi, nem is ragas-
tatott valami helységhez, hanem el fogván, utolra
verségre bíratik Patakfalvi, Arvátfalvi, Téli falvi
személyes familiáktól.

Az Imre azon az helyen volt melyet most Pustának
neveznek, a Vár bali kapitánynak kedves munkatéro hely-
sége mivel hatas föld volt mellette képitetve, most
is sok helyeken kivált a siantus alatt kö falak fordul-
nak elő, az régi öregektől hallottam, hogy gyermek kor-
okban a sz. Imre utcaiak itten 'kótsos kerteket'
tartottak, és bővebben azokban veteményeket, minden
féle gyümölcs fákkal teli voltak, az kertek öppel
hegyekkel körözték a gyümölcsöt hazra, de optin,
meg napokorván, s pajkosorván az nép kótsos s vésté-
getni kezdte min az kert veteményt mind a gyü-
mölcsöt melyert meg kedvetlenül az gardi, az ve-
temény ezért belé hagyta, a gyümölcs fát ki vágat-
ták, egy hogy most csak egy néhány szilva fá, mutatják
regi gyümölcsös voltát az helynek.

Az pusta lokján felül a fal Bük, és annak eleje régen
tén Pimpanyának nevezetett itten volt a helyül említett
Berze mának, Berze nevű erdejé
Határa a Városnak a hol trágyártatnak körép hezű
termékeny

6. termékeny, nagyobb részében savany, mindenütt jó itató
forrás úrök találtaknak, bizonyos helyeken a Sós
víz bőven forr, különös emlékezetet érdemelt az ka-
polnán felül a köpörű kö tővöbökki folyó feletti neve-
zetű s szinü víz a melynek sok nyavallyák, kivált köp-
pén az fehélyeknek meg gyógyításában természetü hat-
hatos erejét a sok véte élő körül s távol való népek
naponként ökömmel tapasztalják.

A hazka kö alatt Zalog nevű helyben láttatik valami
kö fal fundamentum, de mi épület volt legyen nem
tudatik. Ismét Hodja felől való részében egy kö síklak-
dombon egy darab kö fal a hol régenten víz volt a mint
ézt mind az mellette való árok mind az név bizonyítja
BUD VÁRA lévén neve mind ez mai napig.

Emelk a kö síklának a Csicsor felől való oldalában nagy
még lyukak régenten kö falkal s fával az Szádai ugy
alkalmaztatottak volt hogy ha sükséges volt az népek
villongó vepedelmes ücökben oda venni magát bátorság
os lakó helyekkéis szereltetetták, Erőttől az lyukak-
tól nem méppé Hodja felől le jövi patak árkában értres
kövek találtaknak, láthatis hogy valaha munkálostak kö-
külötté de mi hasonnal magok az munkások tróják.
ez előtt egy néhány eptendővel iten parcellékban lévén
az Okelli regimentéből egy Compagnia találtakott abban
egy Bányás katoná legény, a ki sokat ásta a kö síklát s
találtis olyan materiát a melyet meg olvasztván bizonyos
értékű tapasztaltatott. Sajnállottaris hogy nem munkátlak.

Ugyon

Ezen képhez lehet illyen kérdést ragasztani: Inva vagyon
 hogy a képhez a régi magyar királyoknál idejétől fogva
 mind táborban szolgáló Nemességek és Nemési Jutal-
 lággal élő embereknél tartattak; homman vagyon tehát hogy
 az Inva a várhoz tartozó falu volt legyen erre így lehet
 felelni. Iffin János király a képhez bizonyos notesz mi-
 an j. a mint erről az ötödik képhez en lövebb emlékere

vagyon

8. ezen urnapi precepionak alkalmatosságával a mult szöveg ve-
 ge felé minden magá. Feje. elem. katonái magok pajkosajoktól is el-
 tekven s. tenkitől nem tartván minőnt végbe vinnének. történet
 ilyen dolog: a Balog házban mutatott egy röpögés a felé katoná-
 ké im. utván. Proverbio az a keresztbe belé ló az oblatból a
 Papista ifjúig látván a keresztben a lóhat be rohan a házból
 s ugy bármik velle hogy harmad napra halva hirtelen ki onnét

Ugyan azon idő tárgyalt s azon precepio alkalmatosságával
 egy veséki pajkos ifjú fegyveresből fel tett süvegét tal. közel
 a. kényeg előtt állat in. ut a nép körött, egy ember a baltáját
 ugy vágja a hátába, hogy azt ki nem ránt hatván amaz árral
 együtt el. szöveg s. harmad napra még holt s vakmerő pajkosaj
 árak. ezt a jutalmat vette a gyilkos. felől az eziré kéven
 hogy Csiki lett volna s. fífték minő a vakmerő beté. kedetny
 mi voltát az. en mint hogy a gyilkosnakis. Schutt nyomába
 nem eredheték s. az. kégyes. Austriai b. uzo. Papista híznakis
 hatalmatos tartván a tovább vato puhosítását az. Balog
 nak még. sünték. ezen két esetet az a. híntől hallottam
 a ki azon időben má. jo fel. le. ült ifjú le. jén volt.

Bethlen Falva felé

vagyon a köpönyű kö végénél a Soos pataki partján egy régi formára épített kis kápolna, melyet az Pápiosta nép Jesus házához nevez és igen nagy áhítatossággal tiszteli. Életről fogva pedig Ur napján az Isiki és idővaló egész havas aljai pápiosta lakoság nagy processióval oda menvén vitte végbe áhítatosságát, mint egy övendővén /: ha az úd meg engedte. / hogy a Jesus házához me' hetett. De már egy néhány éptendőtől fogva, eel' régi aljainkrol kevés maradt. Szép hert kúnd tartás felbé alakodott. Már a Religiosum is meg kényesedett. **00X**

Bethlen falva felé az határ igen keskeny, a mint az régi emberek bejékik se okból keskenyedt meg: hogy az városi határ felhőben egy gonoppent el vepett meg nyu, zott marha találatott, a melynek az árát a károsok az városon pretendáltak, az város az határ jussal le mondott az Bethlen falvák pedig az kárt meg fizetvén az határt magokévé tették. hanem ez elött mint egy tíz éptendőt Bethlen falvák külsőtől kényesítetvén egy darabot a magok határokból bizonyos summa pénzért a város határához engedték ragasztani.

Ezen végre lehet ilyen kérdést ragasztani: Tudva nagyon hogy a kékelyek a régi magyar királyoknál idejétől fogva mind háborban szolgál Nemesschnék és Nemési szabadsággal élő embereknek tartattak, homán nagyon tehát hogy a. Amre a város határo falu volt legyen? erre így lehet felelni. Jffin János király a kékelyeket bizonyos nota mián /: a mint ezről az ötödik kékelyben bővebb emlékezet

vagyon

vagyon: / mind Fiscus Jobbagyivá tette volt, s vélek építette
 az Udvarhelyi várat, azért mint leg közelebb való falut
 úgy rendezhette az várhoz való szolgálatra nem akaz
 van azaz az várost terhelni. Ezen állapotban voltak az
 felekelek, ifjú János király, Báthori István és Kristóf
 fejedelem. Egoi alatt, hanem Báthori Sigmund Átvás al.
 földében Szinán Basa ellen hadakozván, hogy táborát
 néppel háperithassa régi szabadságokat meg igérté volt
 bizonyos okok alatt, de ugyan csak. Botkai István Feje-
 deleméé előtt volta képpen aztot helyre nem kerhették.
 kérdhetni tovább aztis: hát ez említett Berze mütét mi
 tartotta. Le fő szabadságban? Jobbagyiságra szeritván a he-
 helyek kérdettek magoknak némelyenként szabadságot
 pénzet venni s ekkor kérdődött a felekelek között azta
 málistá né hallatni. így szabaddhatott volt meg nevezet
 Berze Máteis a jobbagyiságtól.

II TZIKELY

UDVARHELY NEVEZETÉRŐL

Udvarhelynek nevezetét némelyek egy valami kö-
 zövéges háznak udvaráról akazják le hazni mint ha
 hájdon erős hely lett volna, és valami gazda ember maga
 lakására egy Udvarnak való helyet orotat volna és in-
 nen derékul nevezik. Arceopolisnak. Mások némézsebb
 eredétről úgy mint valami Udvarháztól nevezik, és eredé-
 nek vélekedését láttatik. Legíttemi tüccs Hibnez, a ki a vi-
 lág tartományait és városait le ize könyvben Udvarhely
 városát a felekelek fő spánnya lakó helyének monja

lenni

lenni és innen ezektől Deákut Anopolisnak irattatik.
 Túlös Páriz Pápai pedig aszítja hogy végentén Utidávia
 nak hivattatott s ez megis lehet hogy az Magyaroknak itten
 való megtelepedésük előtt ezen névvel neveztetett Romai
 Colonia vagy város vagy régibb Daciai nevezetű hely lett
 volna. hogy pedig ez így lehetett legyen bizonyítják az
 árasok között gyákon találtatott Romai régi Moneták és
 hogy alig ásnak valami mélységet kivált az házak és utták
 keriben hogy köfalra né akadának, mely jelé ezen
 vélekedésnek mivel az régi Magyarok olyan köfalas
 épületet nem igen tettek. Megszárván tehát az Ma-
 gyarok ezen s: az előtts lakó helyet a mint régi neveit
 Utidáviának hallották annak hasonlatosságára Utidá-
 viának neveztek a mint ezt sok régi Romai néven
 neveztetett, de most annak hasonlatosságára magyarul
 hivattatott más helyek példázata. így Magyaroknál
 van Sabaria Szombathelynek. Sempronium s:
 pronynak. Pisomium Besomnak Terentia Trentsen-
 nek s: neveztetnek. Tisztelendő Dater Simon Samu-
 et in imagine antiqua et nova Hungaria. Lib. 1. C. 15ta
 emlékezik hogy régi Daciában s: a mely most Erdélyi volt
 legyen Utidávia vagy más képpén Utidávia nevezetű város.
 Hogy a régi magyar királyok idejében nem alá való hely
 lett legyen tudhatni azrol hogy Sigmund király az Erdélyi
 István Vajda fogságából meg szabadulván itten tett gyűlést
 és itten látta el dolgát István Vajdának több pártos
 társaival együtt a mint ezen dolgot Tisztelendő Prátor

- h. istváni

Szent István Márton leírán az helyet a hol folyt egy
 tépi let. Utivis, quod nunc Udvahelyimur. est. rövidebb
 de egy hasonlatosságu Szóval mondván ki mint említett
 Páriz Pápai.

Sok jeles írásaiert híres Benkő József. Imago Nationis
 Siculica, nevezett deákul ezt könyvben az első képnék
 harmadik kéjellyében az ötödik sárm alatt s: magyarra.
 Creditvairig, ír:

1. Továbbá a kéjcek hagyományaitól tanoljuk, a melyek,
2. hez Nagy Mátyásis hasonlót jegyez, hogy Attila Haos
3. all föléből a maga lakását a moitani sékelyek fölé
4. ké által hozta, és azt a Nagy kükölközöz hely hoztette, és in
5. nen azon hely mind ez mái napig azon Udvahelyet
6. s: vagy Cuváret s: Udvahely név s: ugy mint sékely Udvah
7. helynek s: hivattatik. Ettől nem messze egy hely BUD VA
8. ra, az az Budának az Attila ötsinek vára, es az küköl
9. lön túl feljebbéské s: Kadits nevü falu Kadichra s: ugy
10. magyarosabban s: Kaditsa nevü veréret.

Mind ezen Szokolatos vélekedések et monják az Udvah
 nak való orotott helyről költött Arcopolis nevet, és
 jöléséb s: nem esebb eredetere mutatnak Udvahely né
 vezetésnek.

Az helyül említett Nagy Mátyás Udvahely vidéki Espe
 ret és Zetalagi Nebanus volt a ki 1505de eftendőben
 tett némely hitelési jedréséket a sékelyek eredetéről.

III TZEKELY

UDVARHELY VÁROSSÁNAK PRIVILEGIUMÁROL

A régi Magyar királyok idejében Szabad és a helytől különös
 jurisdickciót elő város volt, a mint ezt Isabella királynénak
 1558^é eptendőben költ Privilegiuma mutatja, de azon
 idő tájatt való Söke villongás miatt kivált Isabella király-
 né a Söke partokhoz való miannis meg erőtlenséjén a
 helynek Tiptyei kerétek a városiakat régi Szabadtagok
 ellenis a magok jurisdickciójá alá vonni, azokat büntetni ma-
 gok részére való költést, hurást, vonást azokzás házitani,
 a melyek iránt traditativén Isabella királyné Szorosán
 és királyi keményenék nekerbelése alatt parantsóly a hely
 Tiptyeinék: hogy az Udvarhely városi lakosoknak békét
 nédjának, azokat lenni a hely részére tész is elés az
 örságnak ne kerperiték mivel oky Szabadtagok elő város-
 nak, továbbá lenni a mi némivel élnek más Szabad városok.
 Erőly örságáin világos hokkal hozzá adván: hogy a hely-
 nek jurisdickciójá alatt meg sem enged a városi lakosokot
 lenni ennek bizonysázza, a városnak előjáróját ki-
 rályi Bizónak, nevezé és annak a bünösök büntetésére
 tellyes hatalmat ad.

A mely Isabella királynénak Udvarhely városának tet-
 adományját rész szerint különösen 1595^é eptendőben,
 rész szerint körösségesen minden más Privilegiumokkal
 együtt 1601 eptendőben helyben hagyta és meg erősítete
 néhai bolca emlékeztü Fajdelens Bithzeri Sigmund.
 Neoret.

Nevezett Isabella királyné kívánt képpen való kegyelemmel is-
 tetett mindenkor ezen városba a mint sok Sze. Privilegi-
 umos ajándékot ki tette, mert azelőtt említett kegyel-
 men kívül az várost az egy Török portához járó úton
 fizetésen kívül akár mi névvel nevezendő egyéb adókat
 menteni, semmi nem tsak meg engedte, hanem minden béli
 Tisztelnék meg parantsolta. Hogy az Udvarhely városi lakos
 okon semmi névvel nevezendő adót, vévet se indíthassék.
 Eke jelszék a Sze. Naticnak, akkori kimerít adta, a
 melyen egy pünköszt jobb kéz egy hegyes tört tart márkában,
 az hegyes törben egy fő azon felül egy Szia, a végiben egy
 korona vagyon melvé az figatásán négy tsillag, körül
 ilyen írás: sigillum oppidi siculicis Udvarhely. az írás,
 on belől a korona felett 1578.

Hogy pedig a Sze. Naticnak akkorban ilyen kimerít volt
 legyen bizonyítva, ez előtt egy néhány évtendőket Nagy
 Zombathán költ *Cerographia Hungariae*, nevű könyv.
 A mint Isabella királyné ugy utánna következő törvényes
 Fejedelmék körül Dobkai Istvánt kivéven, mivel többre
 mind tsak Magyar országon töltötte idejét, a hiteltálatlaka
 tsak egyik a ki ezen városba különös kegyelemet né-
 mutatta volna, az az költ Privilegiummokkal patens
 Comissiokkal régi szabadságát meg nem erőltette, vagy
 új adománygal meg nem ajándékozta volna.

A mely Privilegiumokat adományokat az néhai b. e.
 Catharina Fejedelem aphonytat az Privilegiummoknak
 vizsgálására ki küldetett Comissarius vrah mind egyik
 helyben

helyben hagyják, és azra adottatott hatalmokkal meg is erő-
sítették.

Reverés a mi földesit 1635. é. őst évében a miheris nehai
b. e. fejedelem öreg Rakochi György Udvárhelyre jövöben lé-
vön a várossal, hogy a Fejedelem jöretelekre az uttrikot meg
diszcentenék némely házaik előtt való kerteküket a piacon
és uttrikon lévonták. Panapolkodván ez iránt a Sere-
mesék igen meg neheztelt a várossalra a fejedelem, és
Fiscalis kezessé alá is rakta őket admi. De ezek meg új-
evöen, s bocsánatot kérvén a Tanács Munkáik körében já-
rásukra nem voltak meg engedett a Fejedelem, hanem a bé-
li neheztelést kegyelemre fordítván azon uttal a vá-
rossal minden privilégiumait Confirmaßta, Sőt hogy azok-
nak tenóra szerint való szabadságban az várossalot
mind magra meg tartja, mind másokkal meg tartatja,
vadás sötékre nem voltak magat, hanem utánna követked-
és minden törvényes Fejedelmeket itt igazán bé tölt:
egyik kezében palkát tartott, a másikkal kergetet nyújtott.

De nem voltak az Fejedelmek semelyesen hanem az
országok egyik Statusais mely különös gendriselattól volt
képpen az Udvárhely várossának eleitől adott privilégii
immolnak meg tartásában bizonyítja. az háza törvény
és könyve Appreh. Court. p. 3. Tit. 77 A. 1re --- Ugyan p. 3.
T. 48. A. 1re a hékelysége lévön várossal közdött ehévéget
látatik Udvárhely várossának admi. mivel a mint az
egyik országok Kélos várost az egyik hárságra Szébenből úgy
a hékelysége Udvárhelyről adottassanak ki a mérték
a közb

a többi részekre, a Mihály és Városhely, aróhálója,
 Lukka vendégház.

III TÍZIKÉLY

UDVARHELY VÁROSSÁNAK NYOMORUSÁGAIRÓL

De szabadságra mellett a régi világra háborús időben ki-
 vált képpen sok inségetis kellett szenvedni mert Csik és Hár-
 ram nék a járó helyének elkerülhetetlen utban lévően
 mikor más helyen a nyomorúságnak hírt sem hallották,
 akkor Udvarkély városát keservesen nyomát alatta.
 Nevezetes volt előbb a Mihály vajda és Basta György ko-
 borlásokhoz való nagy inség a mikoris a város igaz törvény
 és Fejedelméhez való hírséget fenn tartván annyira szor-
 gattatott s annyi kárt vallott hogy néhai b.é. Fejedelm
 Báthori Sigmund méltortatott ortot felént tőle venni és a foly-
 ebb említett 1601 éftendőben költ Confirmatio niallissában
 is nékval ki fenni:

Consideratis Fidelitate et fidelibus Servitiis - - - quae ipsi No-
 bis et huic regno cum alias sempiternum potissimum in hoc
 pertinetate regni et rerum nostrarum statu. Cum summa uni-
 mi ipsorum Constantia et fidelitate scribuerunt et praesi-
 terunt, ipsi namque Cives non metu hostium, non bonorum
 amissione territi, non deinde donorum promissione quae ab
 hostibus nostris eis promittebantur allati, a vera fide et
 fidelitatis Constantia abici potuerunt, et in omni iurame-
 nte obsequiosissimos se nobis studuerunt exhibere. De
 és ezen hírségéért az városnak minden régi Privilegiumait
 meg erősíteni

Talássa ehez hasonló sok inség más időben is Udvarkély
 városát

városát a miut 1623^{án} Eptendőben költ néhai b. e. Fejedelem
 Bethlen Gábor Privilegiumából ki tettik eren sikkal.
 oppidum nostrum sicily uővarhely nuncupatum, ac in
 sede siculicali uővarhely situatione variis bellorum motibus,
 et externarum gentium irruptionibus vastatum &c.

Második nevzetes üsége volt Alli Basa járásalkor a mi,
 ker a pogányság a mit lovainak, és magának ételre valót
 kapot, azt eke szakoson el hurta, az egei várost tűzrel meg
 eméltette, marháitot meg, fejtotta, ugy hogy tudtára erven
 ezen városnak ekkori szörnyü romlásu néhai b. e. Apaffi
 Mihály Fejedelemnek 1663^{án} Eptendőben költ kegyelmes
 Rescriptumia által uővarhely városát minden feren vi,
 sel is föl két Eptendő felhása alatt meg szabadította, hogy az
 alatt valami erőt ve népszerűen megóvna az el fogyatkozott
 szegény lakosok.

Az Tököli táboru a városu feljöl a Bethlen falu lokra hálván
 miut másutt, ugy itennis nagy puftulásokat hagyott maga u
 tán. akkorban történt ilyen dolog egy néhány Tatar a tábor,
 ból a várost meg járván usza mentekben, egy el szabadít a
 hársaitol és a vár előtt ki kerülvén a kalamány lövint háj
 za tájjalt egy kis gyermeket fél fog, s vinni kezdte, a gyermek
 meg síval kedvün a kövül lako embereknek híre lepp benné
 a kik ki rohannán a Tataru támadnak, s ugy bánnak véle
 hogy megis ölik, s a vár kertben lee ottan elis temetik, Lette
 híre a Tököli táboraban éren dolognak, nagy nem: nem tudatik,
 mivel semmi bántudása ezette nem: lett az lakosoknak,
 de ha szinte tudtis Tököli mind azért hogy igen szeret, utána
lévén

Léven a Német tábor, mind a Várban lévő militiátus tart
 van könnyen el halgatta egy Tatárnak el vesztét. Mikor
 Tököli által költözött a városban a Várban Német katonáig
 volt. De sem Tököli a Várat. Sem az Várbeli katonák ötet
 nem bántották, hanem a városnak gyengébb része, úgy mint
 az ohrony nép is az gyermekek képe. Zorént a Várban képe
 szerint a Vár körül való sánthoz vették volt be magokat,
 Erőle között volt azén. edes a váramig, akkor mint egy tizen-
 két Sptendős léven a léitől erőtelt halottan.
 követék a Tököli táborát sóban a városi lakosok körül, a
 zok tudni illik, a kiket fel bírtatott könnyű nyereségen kapnak,
 De csak hamar látván hogy, nem hogy nyereséget kapnának,
 De még csak reménységet sem látnának, háziya mivel
 ki fogván Tököli minden bizott erejétől annyira jutott hogy
 több százat tövök buzát adott a katonáknak, kenyér kégyett,
 az Németekhez el ment katonáknak se ilyen tábori és
 nem tétvén s követőkörözés taváró való nagyobb kóppat
 is által látván alattomban öpve bépélgetnek, s illőra
 vávén a célgot hara felé indulnak, De felvén a Várbeli
 Német Comendáustól egyenessen a városba nem jönnek,
 hanem a sánthoz kö alatt a közép erő feljében egy fejét
 ruhából zárlót ütnek ki, a városiak epe vévén hírvé
 teszik a Comendáusnak, a ki bizonyos embereket rendel
 tét s kik meg tudják mi felé semélyek lappangnának
 ottan. Várván s látván am azok a városiakot, önként ki
 adják magokat s elejébe menvén arra kérik, hogy az
 Comendáustól nyereségek gratiát nékik, a melyet a
 közönséges

19.

közönöségis város kérésére könnyen meg adott a Com endans.
 Mások a Tökötivel való utazástól iktarván, el a nyakcsőg,
 és fogókat vásoltatván, atig varták, hogy a fejez el taker
 rejték, a tábor helyre mennek, s ottan kurtkájni kezerekéni
 kérenek, a Tataroknak, utolsó része még a lipol. táborán
 nem ment volt ki, a kik közül egy néhányan látván az ottan
 táborozó embereket, vöppre nyarjálnak, am azok meg bizván
 magokat meg halatának, s miné egyig a kúkkölöc nykos,
 nak, a Tatarok, a urbe nem mentek, hanem a seregutón
 indultak, ekkor mentette volt kovács Jósának az agja.
 Nem isz kiarta, míg víz nem évi fajtát.
 Az kurtz támadás Magyar orpától Ördögbe hozapuzván idős
 el érkezett annak magat kevéltető s sok nyereséget ijelő jo
 illatna, melytől izgattatván a fél véreél halgato lakosok
 közül kő előtízis kavács Jósik kurtuzra lépen, ennek fél,
 táját követik nem csak az oron kúzen lévők minnyáján,
 hanem sokan a városi rendből valóis. Az honn is a men,
 nyiben ki tálhetett igaz tözevényes fejedél méknek, hiuség,
 ében meg moracott városi rendet az által, meg által járo
 kurtuzság huzni, vonni kizötté labontzottnak káronol,
 van őket, hogy a /: mint mondják valak az haza haba,
 lágiért fejezet nem köténék, még az városból költ kú,
 vötkis ha meg haragudtak ezt hányták semekül az vá
 rosi renden valóknak. De ezeket az innen költ kurtuz,
 okret mého azt épve oemni, hogy zápló alá ugyan min,
 nyáján izatták volt magokat el derék táborozást igen kel
 vessen isekül, mivel néményeknek fejevoret, némányek
 akca való

ahoz való löntövényök, másoknak bátorságok, nem lévén ki
 gondolt simek menté egélttel a táborozástot szabadosok voltak
 hanem a közelet való hájfalukba olykor olykor lementen
 ottan hirtak, vontak prédáltak, ha egyebet nem kaptak
 még a fehérvölgyi a vasat le fordék, a mit gyűjthettek, az ha
 tokon által vetőbe hatásk haza, ha et fogyott újra egy
 trélekétek, az ilyen kóborlókot a pápok IASKAS ku,
 vutolnak neveztek volt, s ide két városokba jöven ma
 togatnak a vartol meg mélyetett fehérvölgyet, ekkor
 ment köz mundaiba a kopat lóts

A mint másutt egy itenis a várossi nép minden jobb jobb
 ruházattal házi épközekt el velték ment az tartotta ma
 gát. Szerencsésebb kuzuknak, a ki egészit hamarabb magá
 énak teltetett, s betsü letesebbnek, a ki maga hitványt
 tserébe adta érte. A varga utrában elede jó egy városi
 ember egy toport kuzukágnak, a ki Tiptnek látkatott
 körtök, jere aham fia: / ugy mond: / mutat meg nekünk
 kincs felé az utat amaz embérségtök is veltetén, s ma
 gát vmozgatni sem bátorságán el indul, s mikora köves
 hágo tetjén meg mutatka volna az utat azt mondja a
 Tipt: vanc le buvatom a Csizmádof, s add ide, amaz azt
 felek: Uram köpövényis a lábam, meg azt az urnak
 a Csizmám, de az azt mondja: velemis szabad az iten ha,
 nem tsak hamar add ide, amaz nem tudón tovább mit
 tenni, le ül a dombra, le vnyja a Csizmáját, s maga fel
 nyujtván a ló határa mezt láb jó vishra.
 Leg nehézebben volt a várossi vandenek akkor dolga, mikor
 a Labortok

11

A labortok, és kurutok egy aránt járta a várat ment oly,
kor napjában háromkoris meg kellett hódolni, mivel ha reg-
gel a kurutz bé szállott, az ebédig alig mutatott, ha labortot
hallott erre jömi. Ez ha ebédkor bé szállott délbe sei ment nagy-
obb erejű kuszuságot értvén körözgetni, s így változott sok,
sok napjában az kellegés és féltelens.

Mind két résznek mennyi ingyen való gazdálkodást kellett ten-
ni, természetesen az első Szarokot ajándékolni, hogy az alattok-
való népet zabolában tartsák könnyen meg itélhetni. Elkor-
zolt a városban am az híres Nagy Borbély János, a ki igen tehetsős
ember lévén, s a kurutoknak kobozlását látván nem sajnál,
lata azoknak Tiptyeit magánál vendégelni, és azért a kurutz
háborúnak bé tsendesedésé után meg fogattatván militaris
Comissio elibe álltatott, midőn ezámenne vitetnek, egy Magyar
ul tudó Német kapitán röviden így szóltya meg: Apa a mit
egy helyen mondak, miuderüt azt mond? az után elő álltat-
ván, a Comissariusok Szemére hanyják: mennyit Cimborált
a kurutokkal, mennyit vendéglette, és ajándékolta azoknak
Tiptyeit, a Labortokkal pedig nem annyéra tartott, s azoknak
annyéra nem kedvekedett, s kérdik végtére ha ugy volte
vagy nem? s ha ugy volt, hogy mérépkelté azt tseltekdni?
Borbély János meg nem tagadá, hanem elő mutatván a ~~koz~~
ját azt monda: Sőt ha innen parancolták volna hogy kusz
vájjak, azta meg tseltektem volna a kurutoknak, mivel
dancian szegény haeamot, s a fél predikatisból feltöven azért
édesgettem magam ha a kurutz Tiptéket hogy bátrabban szol-
hassak előttök, és az alattok való népet bátrabban zabolartat-
hassam, a mit a Labort Tiptéknek adhattam azoknak is
je sioel

jo szivet kedveskedtem, de ezek regulásabb népek lévén, nem is kaptak, úgy az ingyen való adományon, még vallom, a mit a lakóitokkal tselékedtem, nem oly nyilván tselékedtem, mivel ha az kuzatok, azt meg tudták volna, rajtam mint két szin emberen nagy trufszágot üeték volna, és így mind magamat a kiztat, mind az várost a fel precáttatástól to, vább meg nem menthettem volna, azért a mit a kuzatok, kal tselékedtem, a városnak, meg maradásáért tselékedtem. Második s harmadik Comissio előtis így folytatván hivait, békeségesen haza bocsátatott.

Ez az Borbély János mind természetére mind maga, viselkedésére néve, s mind erkölcsére igen nagy tekintetű ember volt, természetére magoss, testis teli piros ábrázatu szép fejék haja s ahhoz hasonló nagy kucsalta, régi módra kápitetett hoptu, és tágas tiplességes köntös iselt, oly tálcéltetességi embernek tartatott, hogy jól lehet a Fejedelmnek, itten Uőros Pi, kaja volt legyen, mégis a városi rend a vállongo leventé világban minden Privilegiumait, s más drága irásait persét is gond ús elésére merté bizoni a mellyeket sértet lenül meg ol, talmazott és le brenesedvén a háboruság a városi rendnek, vissza adott. Ez némely irásokban: Dersi, Cibirre Borbély Jánosnak taláztatik, mivel eredetére néve Dersi vezeté névére Cibirre, mesterségére Borbély volt.

Borbély Jánossal együtt éltek a városban nagy Anziaszi Fe, rent, Nagy Varga Márton, és Bálint István mind teken, tetre, mind értékes néve, ezek minden körös és, es deloy iránt való gyűlésben meg jelenték, és jo tanácsokkal igazgatták az népet, a mit ezek végzettek, minden helyben hagyta.

hagyta, nem prédálták ezekben időkben az erőt, merőt, határt,
 mivel ezek nem tanabokkalt, hanem példajokkalt, s. Jara Jai, tsak
 gokkalt teljes tehetségük hírént ottalmarták, ki ki a maga
 fírdjéhez tartozó vetés kapunak fel tételére elő állott és
 ha nem kézzel segítették, de szoval bírtatta a Tízedet.
 Ekkorban házmárost volt ide egy forrai nevű Deákos, Prokai
 teros ember, és házarsága után jöphögossá is lett, egykor a
 többi között holmi bizonyos okokra néve körösleges vá-
 ros gyűlésé léken, meg jelennek a felyebb említett négy se-
 nehéls, s magok között a dolgot felől úgy végeznek hogy min,
 Denek tettenék, egyedül Forrai nagyot áltoán maga felől
 neheretelle ségyenlette, hogy őtet a város ötdöik tanácsossá-
 nak fel nem vépi, meg hollallik azért, és kövötem s. ugy mond:
 jó uraimékat, de az városnak körösleges dolgot nem illik
 tsak egy két embernek értelmére bízni, hanem illik hogy min,
 myájan háza stoltjunk. Ertvén azon érdemes emberek hová
 tielana Forrainak bépédé lej ottan el buturnak, és többé
 semmi körösleges gyűlésbe meg nem jelentenek, az után
 kezdett a körösleges jó rend fel fokulni az határ, Erős me-
 ző prédáltatni, mert nem lévén körtök semmi olyan telken
 tota ember, ki ki kiáltásával magát a masilenz jobbnak ál-
 litoán senkinék fenjitékével nem kezdett gondolni az
 határnak, ezönek, merönek paptitásából a városnak oluota-
 tott kérsök tsak staltal kezdett el, potaltatni
 De térsjünk vissza a kuruz világnak uővőshetyen való folyón
 áru. Ferteles életü Gúti Lombathfalva felől jövien a Bud-
 vára alatt a Nagy révöl által kél a küköllön a tere vá-
 páján fel, a Papok kertén keresztül a Gabya ház után ki
kerülően

kerülvén a felső piacon meg állapodik, s onnan az kuraht,
 kot szálláza. o fitya maga Botos utzában az Ugron házhoz
 vési magát, de előtt pedig már az városiak minden feltöbb
 postékaitot ládákba rakván a felső templomba hódolták
 volt mind a két Religion Lévik elgyosteg az iffiok is se,
 melyesell fejér népis mind oda vésépkedelt. Gutia az alatt
 a vár ostromlásához való ephöröket sargosson köpítette:

De Rittera várbeli Com endans nem vázván az ostromot
 a várat fel adta, s magais mind a Németekkel kurahtia
 lett, az után mondotta Ritter: hogy ha a várat nem sajnál
 lotta volna a várat fel nem adta volna, mivel tudta hogy
 a kurahtoknak amyi irjék nem volt hogy azt azon uttal
 meg vehették volna, de által látván hogy ha az ostromot
 meg állja, s több kurahtig jó a városra véső romlásra kö
 vetkezik a városnak. Ritter mind az kurahtokkal volt
 egész a hold világi vépedelemig a helis látván a Német se
 kegnék jövetelét javasolta Gutinak hogy ne vázják a Né
 metet kenhben állitani hanem a mégig meg telepedik
 menjenek ellenre: De Gutia mint híze volt, már et ad
 ván a kurahtságot jó tanácsait Ritternek meg vetette s le
 tráfotta, s ugys lett a ki menetel, hogy a feketységnek
 a kine ottan véselt. Az várnak fel adásához kurahtia
 lett egy Német azon vénelemből meg kurahtkorin Udombot,
 felé igyokozet a két korahtur tájékján mint Németet a
 kurahtok el fogták, s ide Udombhoz ké haták maghozul
 nem tudván nyavalyas midőn Botos utzában vésették volna
 fel éleget mutatva a gardija házat. másnap irigységből
 vagy nem tudván, mi kembéli ember legyen a vár kapuja
 előtt

26

előt való dombon fel akasztadott.

Már kurukok bizonán, s őrzvén a várat, híresik, hogy a Lázon egy néhány Német utat véptvén teltengeni a kurukok a vártól rájok mennek, s ugy találvan mint még őlika volt nagyon terhes egy affonyis vélek, emek, hogy meg őtél, a hasat ki hasították, s a gyermeket egy őtélő meg.

Ét azután meg tudván Hajler igen meg kószadot rajta, is erre közegetvén a táborral olyan híre jött előt: hogy az egész város népet le rágattya a kurukok ujja a földvilági csépedelem, után igen meg lankadván Hajler jövetelére a várat üzessen hagyta, a városnak gyengább népe pedig ráp szertent a felső templom környékébe ráp kerent az előket vette majat, az városban meg maradt s ártatlanságokban bizó lakosok Péter István nevű városi emberből egy jótis gyermeki levat visárolnak, a melyt a fal büknet felső delyiben egy ezrel nélyet adnak, ezrel elejébe menven a városon alott Hajlernek bémutatják, meg sem votette ebéli ajandékját a városnak, s onnantól há nem jó kedvet elvete, a mely az előre jött ipomyu hírt a városiak zivében egy kevése magis enyhitette. Akhal menven Hajler a városon feljül a Balaj kertbe szállt táborba, az havis az Jesuita Superior az Reformatus Operat. Nagy Nyron János is Borbely János ki menven a Sátora előt tere, s állottak, látván Hajler kérde mit akarnának? Jelenek amarak az ártatlan városi népnek kegyélmét kérik. Meg engedtt leg ottan az emberi vér ontásnak a jó lelket senezés his de a rea bírott büntetésis éppen el véptvemi nem meg véptvén a várost egy néhány helyen meg gyújtattya eztis pédig oly gondvis élessel, hogy a templomokhoz közel semmi égetés

égetés

égetés ne legyen, így szabadult meg az ártatlan városi nép a gonosz terv kuruzsok bűnének büntetésétől.

Még a meg lankadt kuruzságnak nem segített meg mind a két száznya, a mikor meg hallta Jenei f.: misusunnan ide hízemazott igen híres predáló kuruzs ráplo turo. / hogy Ders tájékján valami Tar. Szekereken sok élést költöztetnénk, csak hamar magáukra hasonló kuruzsokat a városban maga mellé vépen s azon szekereket márnakkal együtt el fogják s ide a városba. hájtják, a márnákat majd csak kotya vetjén el adják ezélnék, az árát más postéikákkal együtt magok között fel osztják, egy negyvenés hordo bort csak hamar meg ifjanak, a hordót sepréstől együtt egy apponynak adják hogy a seprét ki főzzé, a ki a seprőt közt huz tallert talált és így ennek minden fáradság nélkül leg jobb véz jutott a predábot. De mint más bűnösökét az innen való kuruzsokhoz, úgy ezéris a városnak kellett lakotni, mert vég képpen meg tűnven a kuruzs világ, tíz éptendőig kellett quár, telyost tartani a városnak.

De nem tartották. Elégségesnek ezen tíz éptendő alatt a quár helyezésnek torkét az el nyomozott városi népen, hanem minden által járó militiát ingyen való garádkodással kellett befognani és minden fizetés nélkül előbb költöztetni, a többi között Schram nevező Arva merter hírom század magával. Aton kapitány Nemetekkel és Ráczokkal még többel a felé utazván és az városba meg állami szándékában, hogy ennyi nép által okoztatható komlást el predábanak magokozt a lakosok ketéle, pitéték igen érigán vett lovat Schram előibe menni, és azt ot bé mutatván, s az városnakis közönyű inségeit által adván arra kéren, hogy másutt méltatának még álltani, a mint hogy
azon

24.

azon uttal mind a két Seregnek itten való meg szállását meg szabadult a város.

Az hobbás quártermésziasnak Sullyos terhet további nem szenvedhet, vén az város, meg indult annak könnyebbítésébe, és éppen Szoff kornis Ferenck urat kellett iránta meg találni, a ki értvén panaszát a városnak szoval így felelt: azt a tydm fiait az én helye, keimnek, s marháimnak fel prédálásait szenvedte a város, így meg tudván a város követői miért kellett ezen nagy igaz szenvedni volna képpen tudósítván a Szoffot, hogy tiz vagy tizen két emberen kívül senkinek képe abban a prédában nem volt, meg sajnálotta a Szoff az ártatlan népet, és aronnal el láltotta a quártermészias a városzol.

Ezen tiz éptendőnek folyása alatt volt itten amas híres jó szán, timor Generális a ki a kuzuk prédálásból, meg ki nem épült és a Dög haláltól, s euvél együtt járó sükségtől egyszeresmind el nyomattatott városnak a büntetés helyét Istentől gondviselésül adattatott volt, mert a Mixigyes elnök a Bots uttra végében Spotalyt képitetett az oda rekehítetett betegekhez a Regiment Borbárával gondot viseltetett, a kellenek a hároltot való táplál, talisza mojjole nem volt arokot kenyérrrel, költéggel, itallal segitette, minden nap bizonyos orában a begényeket a ház eleibe gyűjtette, és kinek kinek egy tipót adattott; Mivel pedig a tipót vagy Szatyorban horodatták, innen vagen mostis a Szantimor Szatyorának fenn a híre.

Látván a jó lelkű Generálisnak ilyen itenes felekedetet a körül való Nemesség kiki tehetége korént Sabonát küldött nekik, a többi körött Nagy Ugron János egy hat öllör után való vasas Lajtorjas szekéren annyi zsák búzát küldött a

mennye

28. mennyi a beléérté véáfert.

Az falukról a hegység hoz mikigesnek érzette magát leg ottan
a város felé inult, némelyek az utban meg holtak, mások be
érkezvén a Varga sün alatt verték. Szállást magolnak a hoz
némelykét hálom, s négy felkűdt halva ezeket a város birtaja
temetőtette, s némely holtak a nagy sünkéség mián rágot
sü találtatott a hájjában.

Az kurute világot és az után való dolgokat végezvén el jó szá
tímczának historiájára: igen szerette magát Szentimoz
nem csak a városi hanem a külső falusi Nemes és mi vend
delis egykez azért el hívják a Nemes emberek Medve hajta
ni a Mátyásfalvi havosra, a hódó el vendéltvén a leot Nagy
Ugron János Szentimozt maga mellé marasztja, midén épre
vászti Ugron János hogy a Medve nem meppévolna joraszaja
Szentimoznak hogy a fára hágyon fel, felis hágy Szentimoz,
az alatt a Medvét meg látja azra felé jöni s azt mondja: Ugron
uzam ez az fa morog s: meg ijedett volt tudni illik a Medvét
meg látván, és viszkeltette: nem morog s: felét ugron János:
kegyelmes uzam hanem fogja jól meg az ágat, s azonban az
Medvére ki süti a pusztát, a koppanásra Szentimoz le esik
a fárol. Sokper jó kévéből mondotta az után: ha engem
lőtt volna Ugron János nem eshettem volna nagyobb, mint
a mellőzöt eszem mikor a Medvét meg lőtte.

A kurutságot nébo meg jereim: hogy a kuruz támadás felő
Magyar érságon Rakoti Jerezh nebo s: a ki néhai ifju Rakoti
György Fejedelemség unokája volt: s Graf Berkem Miklosnak
vezérlőe alatt, a Magyar szabadság helybeállításának színeo
oka alatt inultán s több pártellövésen kapo népeket
magától

magokat horrájok való tsatolásával gyaxapóvian üdö jártában
 Erdélyben bé hatott s oly nagy exót vett hogy Rákocsi Ferentz az
 Erdélyi Statumokat Magyar város helyben gyűlést tétet m is azoktól
 magát Erdélyi Fejedelemsékh ~~magát~~ váloptatni bátorkevéin
 ugyan ottan a Fejedelem lége megis esküt de valósággal az-
 országot nem bírhatta mert jól lehet az Nagy Szombathban
 tartott tractában kiált képpen neki ~~Magyar~~ Digen kedves
 pinctumok folytathat volna de ő leg fő képpen Bortsemnek uszo
 lásábol azval meg nem lége. Vén a gyűlés felé szakadt. Ennek
 a cölognak folytatását magára vállalta volt az Bébi Uváronál
 való Belga követ a ki fontos okokkal munkáitais a tsouessé
 get a békeséget. De a többi között Betsémi így szólott horrája.
 Lám a Belgák hajosok keveskedők kalamárók lévén majd nyolc
 van eptendős folytatást hódolások után a magok szabadágolót
 meg mertén. hát mi Magyarok fagyverés Nemis Nemzet béle
 hódolunk magunkot s alkics a Belga követ horrája közelitven s
 az mentéjén majd egy tojás koránny aranyos eestt jombját meg
 fejevén azt mondja. mert a Belgák az ilyenből pénzt fínáltak
 volt. értvén ezen hogy a Belgáknak volt pénze a hánkorán
 nál folytatására. nem úgy mint az Magyaroknál. Erután az
 kucate evé mind gyengéedvén leg főbb okból abból. hogy a Ma-
 gyarok látrán s meg unán a sok törvénytelen hazás vonást
 s koronás királyokhoz való hajlancságtolás useltetvén, legeg-
 enlést kezdék. Et hagy ni a jártos képt is igaz királyokhoz
 hódolni et annyira hogy Rákocsi Ferentz tovább meg nem áthat
 van több mi rendülettel lengyel országra, onnan a Török bira-
 dalomban kéjkerítet at magát venni, a hol mégis holt, két
szat

fiát Ferentset és Jozsefet a Császár kegyelméből és gondviseléséből
 ahi ajánlván és hagyván a kiki az után meg vétén a Császárnak
 kegyelme mutatott ahuai jó voltát ahatomban Berthel et mentet
 s az Francia királynak felhagyaták az 1739. évi szeptember hójában
 Leid Török háboruban hallatott hogy Jozef a Török táborban lett
 volna. De azon híris hamar el emjésvén, máz most csak az
 gi emlékezetét vagyon fenn annak az hatalmas Fejedelmi
 Familiának.

Miőn máz azon Dáktos urak Dákorival az orpág helyjén ha
 rájokból bujdosóba mennének Magával lévő feleséget Berthel
 így holtotta meg: én imáz az hazámot köteleztetem. El hagyi
 s bujdosóba menni. té pedig gyenge appony ember lévén az utazás
 eónak alkalmatlanságait s a Számok vetémek memóriáit
 s az idegen felének férméjétét el nem viselhetém. téj rippa
 talám fogja mutatni hazám a Felleges Császár annyi kegyelmét
 hogy a jószágok, ha traku egy kópótis kezdénél kezdje, a melyből
 holtig tisztességesen élhes. En l: felet a feleségem: keze s
 féljem, minő jó minő zenője kezémbé holtig való hűvethé
 get költtem vele: ha azért én a jőban vele gyönyörködtem,
 nem akasom legy az roszban álltam nélkül te Szentőjé, ha
 nem vigasztalónak, leg alább az inségnek s memóriágnak
 szenvedésében társnak s Segítőnek vele el megyék s holt
 ig el sem hagylak. és így két fiaival együtt a féljét a szám
 ki vetésbe önként el kísérté. Hallatik mostanában hogy
 a Francia Birodalomban nagy tekintetű s a Francia Dúparok
 közt fő tífűséget viselő emberek számának Berthelnek.

örézt

a kurute

a kiruzt név immén átvett volt nekik: miszerint Lajos kir.
 rály idejében magyar országon a Török ellen kívánt keppén va-
 lo hadi nép állatván két hehely Dosa György vezetésén alatt
 azoknak a köntössökkel vörös kereszt jegy vartatott volt az hon-
 nan Cruciatusoknak hivattattak, a kik meg váltottatván a Tör-
 kök ellen menő sándéljokat az Urak és Nemességek tá-
 madtak azoknak jóságait, kastélyait várakat egették, pusz-
 tották, úgy annyira, hogy Lajos király nem akarván ellenük
 ki állani, kényszerítették az Urak az Erdélyi Vajdától Zápolyai
 Jánosot segítségét kérni a kis trah hamar azokot el szi-
 cstrén az elől járókat irtatato példás hatalal ölelte meg.
 Imen az után minden párt utó támadók a magyaroknál a
 Cruciatus névről kerekholnak nevetetnek.

V. TIZIKELY A VÁRBOL

Az hol mostan a konca vár vagy on ottan hajdan az Tisztelen
 Szent Péter Franciscanusoknak Conventyék, és nagy roppant tem-
 plomok volt, a mint ezt nyilván jelentik az mostis fennálló, és
 igen nagy régiséget mutató köfalak. Zápolyai János Erdélyi
 vajda lévén igen nagy kedvében tartotta, ezt az Conventet és
 mivel a hehelyek köré jött mindenkor ebbe hokott állani, s
 mivel még akkor semmi olyan bátoroságos épület itten nem
 volt az hehely Nationak Archivumját ottan tartották.

Említett Zápolyai Jánosnak a fia ifjú János király minék
 utánna a Romni Catholica hitről az Arianus vallásra állott
 volna, s a hehelyek Balassa Mennyháznak és hehely Antal-
 nak Ferdinánd Magyar orszáig királyának Feneráli sáinak
 jertas láci bol

32. jóváslásából, biztatásából 1562de éftendőben Szabadágok
hétben áltatásának Szine alatt ellenne pártot ütven tábor,
bais Szállottak volna. De János király őket Maxus vávár hely mel-
lett meg győzven, fő inditvának fejeket vetteten, másoknak fü-
lököt, vagy orokot el metelteten, némelyeket erővel bü-
teteten az egész nemzetet régi Szabadágától nem csak meg fo-
totta, hanem Fiscus Jobbágyávais tette, és mint Jobbágyokkal s: ki
hajtván előbb a hervetéseket: a kelastromot, több épületeket
alkalmartatván horája köfalla, és Mej árokat körül vé-
tette s: az így el képiitt erővéget **SZÉKELY TÁMADT VÁR**
ának nevezte a mint ezt bizonyítják ugyan azon ifju János
királynak 1568de éftendőben bált más havának, 13de és
18de napján költ patens Comissioi ilyen szöveggel: Ioannes Si-
gismundus Dei gratia &c. Fidei nostro egregia Mikályfi de
Telge Capitaneo sedium nostrarum, Senticatur, ac me-
feto Castri nostri hékely támadt. Et abban pedig kétség nem
lehet, hogy ezen várat nem értene, mivel az előben azt
parantsolja, hogy az Uvárhely városi lakosokat egy bizonyos
erdőnek s: mikéán a Lénak: békességes birtalmában né-
delmeze. Az másikkban pedig, hogy a hékely földön hédet pra-
tuo pént a városiak csak ségés várig hódítsák, és tovább
hajtani őket né engedje az említett kapitány. Milyen gyáros
falvat minden földjeivel a várhoz ragasztotta, így szö-
Demptis tamen terris arabilibus, et foeneticis in territorio
eiusdem possessionis existentibus, et ad arcem nostram
Zékel támadt jam applicatis, quae in usum ipsius arcis
nostrae semper Conservari volumus, a mint hogy mortis, az
Mljos.

Groff Gyulai familiától az Várhoz bíráttatnak azon itten és 33.
 tetett föltér. Ezekből kitetszik hogy volt s hol volt SZÉKELY
 TAMADT VÁRA. ©

Az Szében mellett Mihály vajdával lett szerződéslen harc u-
 tán Bátorosi András Fejedelm. sietve érkezővén, ebben az
 városban nyugodott meg, s innen kevesed magával Molnár Jele
 vett uttyában a Csiki havason a Csiki Szelekelyektől meg ölet-
 tetvén ezen város ugyan a Szelekelyektől el vontaott, mivel
 ő kis Mihály vajda mellett hadakoztak, de az után Mihály vajda
 meg győzöttvén s megis ölettetvén 1600 éftendőben Letz fal-
 vándt ikt egész ország gyűlésében lett végezésre újrameg ke-
 lett építeniék a Szelekelyének.

Bíráttatott min az Fejedelmék. Kamára miglen 1637de éftön-
 dőben nehai b. e. Rákochi György Fejedelemtől nem Conferáltatott
 Bocnemisppa Susanna apponyinak Nehai Kemény Boldisár öz-
 vegyének is kédmának Annának s 600 magyar forint okban
 ezének bírdalmából ki menvén az után Jhu Apaffi Mihály
 Fejedelemtől adaltatott Groff Gyulai Ferenz ő az ellentrájának
 a kének pateritássitot a hazá valo jószágokat egyjött mosto-
 nában bíráltik, a luxutz világ után el vontaottin lakhatatlamia
 lett.

Ezen alkalmatossággal lehet az is fel jöveni, hogy a mely most Beth-
 len falu utta, hajdan Dorabont uttaának hivaltatott és az
 mely fölt ezen utta, és az Vár köztöt vagen az nehai Nagy Koron-
 kai Mihály post exatássinak Civilis jószágáig mind az Várhoz
 bíráttatott, és Dorabontok laktak rajta, hanem idő jártában a
 Fejedelm. az régi ös véreknek vissza adta a mint mutatogatt.

Approb. Const. p. 5. Dist. 69.

© az ezen bujdos nev nem doking tartott mert 1577de éftönben
 Bátorosi Kristof sz. emret de haván agy lakt: ad axcem mostam. Udvarhely
 perigentemo sa.

© Dohi

34. Az Dozi Dombjától a vár eleibe le menő, és a Bekkén tó felé uttzára
szolgálo János útban a néhai Varga Márton, és az kárho Jóságai
nak közötté tokony volt a mely alatt a hekerék járhattak, ha
az Városról a várföldre, vagy innen a városra, valami bünyös
ét szolgálatot egyik rész sem üldözék tovább azon tokonyról.
Az várnak az északi s. Déli bástyáján az ifjú János király Trümere
köze ki vagyon rajszolva, ilyen deák versekkel.

Hec quicumq; vidēs electi insignia Ducis
pro patria grates Hungarē lectus agas.

Cux vagus extremis terrarum finibus exas?
en propē quem multo sanguine quæris hūos.

Quippe peregrini quam sit damnosa potestas
Principiq; accepta, dixere cladē potes.

Flectē genu Domino felicibus utere fatis,
Sanguine labato siccā manebit humus.

Tisztelendő Páter Lakatos István all Szibban Kermási Plebanus
úczkelyi fia írt egy **siculia delineata, et descripta** nevű köny-
vet a melyet 1702^{ik} évtendőben, mind h. havának 30^{ik} napján aj-
jánlott, és bé mutatott az itten való akkori Jesuita Superiorinak
Lénkovics Andrásnak, ebben az úczkely városától írt rész-
ben a várról ilyen emlékezetű képen.

olim Monasterium, etiam erat ad partem septentrionalem.
oppedi lat elegans, et amplum. ex eius S. Francisci Cujus templum
meridie respiciens in super liminari porte ejusdem morio-
natis, et de facto imago Beate virginis picta conspicit, et Cellule
monasterii ad partem orientalem, septentrionalem, atq; occidentalem.

Nunc aut esse conspicit murata propugnaculis, et vallis circum,

quæq;

quas sat firmisimis et elegantibus cum turribus et majoribus
 edificijs ac jumentis, ac Principum Inui et fisco cepto cum
 hac infelicitate tamen ut quicunq; peruenit extra Principes
 ipsa familia brevi tempore deficiat ut jam notatum est aliquo
 ties ipsa experientia, si quidem ha. ibi familiae defecerunt non
 ab antiquo ualoe tempore: hermsicorum de Homorod de Pal. ko
 menicorum. Balthasaris Et proxime de Palicorum de Nasaji olim
 et ejulationes spectras audiebantur praesertim ad Sacristiam
 templi. Precisores acatholici exportari Curantes cura Religiosorum
 et lapides aedificii amictuarii nimirum ignominiose ad lutum
 platearum Complatanarum exporti hoc infortunium, ut filii Equi
 tes suos transeuntes subito ceciderunt impingentesq; se in
 eosdem lapides morte repentina obierunt. S. V.

**VI TZIKELY
 AZ RELIGIOROL**

Az Religio Udvarhely városában a Magyaroknak a pogányiságból
 ki tévesztés után volt. Szabá Romai Catholica hit miglen több
 s nagyobb helyeken való be síre marása után idős a mult szia
 nak. Kerdeten a Reformata vallás be nem térkerett de ennek
 meg gyökerezése utánis még a régi Reformatus Fejedelmeknek
 idejében is kösége meg tartotta a Papista vallás. Ezen vallás
 nak Parochialis régi temploma volt sz. miklos tífteletere e
 pitőház a mely mostis fenn vagyon, ismét a piat szőcsyén volt
 egy kápolna a sz. Anna tífteletere. a Tífteleter. Péter. Ferencz
 városnak nagy kástrumok a mely mi formán forditatot vák
 rak fennebb meg irtan

Az Reformata Religio néhai be. Balthlen Péter Fejedelmiségében
 volt magának

36. volt magának leg nagyobb eső, a mikoris sok viharok voltak a
két Religio között, a fennebb említett Parochialis templom iránt
mert némelykor a Reformatusok a Pápiákat erőszakkal el
fogták, és akkor ezek a piatzi kápolnába szorultak, másrészt
ezek amareket nagyobb erővel a nagy templomból ki vették,
től; ezen viszályos idő jártában a Fejedelm. okéiból keletvén
ugy végeztetett el, hogy a Reformatusoknak építessék templom
a piatzi közepén és a mennyivel a Pápiáké többen vagy nál
annyival az építési való költségét többet adjanak. így az
piaton lévő kápolna elrontatván, a Reformatusoknak a
Templom megépítetvén a régi Parochialis Templom a Pápis,
tálcának maradt. Ugyan ezen idő tájt épült meg a régi
Parochialis templomhoz tartozó felőcsis. 000

Igy a Pápiáknak maradt a Miklos temploma mellett lévő
Pápi háza meg az ifjú Rakotzi György Fejedelm. idjében bé szü
vén a Jesu társaságából való Páter Számbár Mátyas, mely hatna
teson is buzgósággal folytatta nemcsak itt a városban hanem a
körül való falukban a Pápiák hitnek dolgait ki tette az ő éle
tétört. híres volt már Páter Számbár mind a
Pápiáknál mind a Reformatusoknál a hit dolgairól ki be
tűtött könyveknek irásáért de a Reformatusok csak úgy tra
tának velle mint Magyar országon lakókat ingyen sem gon,
dehán hogy edélyben köztük volna mivel mind nevet mind az
hárbját el vésztetvén jött be, s mulatozott az országon, hanem
egykor gyann esik hogy ő volna az Uvárhelyi Pápiák Dekánus. fű
lebe mégén a Suttos Lengyel talis nagy orban élének az
Uvárhelyi házi Pápiáságnak akkori jelölő oszlopának, a ki
tuóvén

Ke itten említett s elrontatott S. Anna kápolnája ismét az új
 zai Romano-Catholica Comunitas nevé alatt ilyen értelmi
 környező levelet adtatott volt a Catholica királyi Commissio:

Magas királyi Catholica Commissio nekünk ezemünk felől va-
 la kegyelmes je uraink, s kegyes Pátronussaink!

Ezen okból kéruzenítettünk aláratossan Selyemadri a Magas királyi
 Catholica Commissiohoz hogy néhai Catholicus eleinket S. Anna apa-
 sony tisztelgetése építettett, de a 16 évek is követközendő Seculum-
 oában el mult időknék, motóhasága miatt el poptult kápol-
 nátskának fundamentuma ezen Ms. S. Péter, s S. Pál hába-
 merő vízossának közöwéges piaclán a Reformata Euleris Csin-
 ferémének nyári nap nyugokat néző felin kívül még egyppen
 még lévén s: mellyet néhai kegyelmes S. Jozsef Sigmund Püspök u-
 zunk ö Excellenciája Diocesis usitátija alkalmatosságával ezudé-
 zálván, és mostani kegyelmes Kelenits Liptó Püspök urunk
 ö Excellenciájais inspiciaáltab: s tsakannyibolis ahritates Eleink-
 nek nyomdokit az Istmi tisztéletben követni akarván, hán-
 dehorzánk az említett kápolnátska helyenélü közepévé Kris-
 tus urunk S. keresztét vagy valamelyik ditsőséges szentnek
 álló képit kö optopra fel emelni, olgan módolat hogy az emli-
 tett kápolnátskának fundamentumiaa közös körül mint egy
 Cancellus májára kö fátat tehetnénk né talim valami illet-
 lewég horzaja férné

De mivel a közöwéges piact a királyi just illeti, és azon fun-
 dumnak egy zápetekén vagy két fából építettett botoktskák
 állanak

38. állanak, Felséges királyné affonyunk akarattja. nélkül nem tse-
lékedhetjük, s nemis akarjuk. Azért aláratoson könyörgünk
a Mlgos Catholica Comissionak, méltatassék kegyes királyné affo-
nyunk ö Felségének ezen aláratos kérisünket representálni,
hogy említett jó pándékunkot ö Felsége el végezett egyetértés-
vel meg erősítvén véghez vihessük.

Mely királyi de egyszeres mind hozzánk mutatandó Anyai kegyes
gráciáját mind ö Felségének, mind pedig az Mlgos királyi Ca-
tholica Comissionak ezen öölgy beli velünk táendő kegyes-
ségét minden Isten előtt meg hálalmi magunkot kötelezőnek
vagyunk az Mlgos királyi Catholica Comissionak
aláratos írtjai

Nemés kértől, mely mező városra béli Rom. Catholica Comunitas
800,

Resolutio

Si quidem innotuisset Comissioni certa ex relatione verum quidem
esse, quod in foro eate penes Cincturam Templi Reformatorum
Capella S. Annae olim structa fuerit, verum nec angustiam loci,
nec Circumstantias modernas circa indecentiam admittent, ut in lo-
cum dictae Capellae Crucifixus erigatur, hinc petito supplicantis
prævisis ex rationibus de foro nescitquam potest. Et Comissioni
Cao-Rea in publico Ecclesiasticas ordinata Datum Cibinii die 29to
Iovis 1777 Extradat per Josephum L.B. Miskolczy.

De ertet ebben hagyván fejeünk, vispa a Felke hagyott
régiebb dolgaira a Religional.

Igy a pápistáknak maradt se.

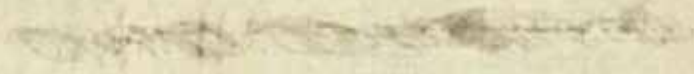
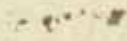
tudván valójában a Dólgot Péter Zsámbárt Lengyel falvár a
 hivatalya onnan boxes hároba záratva kolosvára küldi; s így
 a régi követközhető tszofeltatástól meg menti

De ugyan tsak így elmenetile után Péter Zsámbárnak a
 gyanu világosságára válván 1654de eptmőben az akkori fis-
 calis Director Sár-pataki Márton ezvaltatta volt az itt való pá-
 pista xentet a követközendő ország gyűlésért azon okon
 hogy az országnak négerése ellen a Jesuitai szerzetből való papot
 mére féltek itten tartani, de menté tovább ar dolgy az evorati-
 onal vagy nem? több nem tudatik benne.

Utánis észr el bontásaiq a szerzetnek mind azon szerzet béli-
 semlyek a Pápista hitnek nagy elő menetelével folytatták
 a Parochia Dólgát a városban a kik iskolákat álitván fel, hogy az
 ifiak az atyoknak kevesebb költésével tanulhassanak az BÉ-
 néből, és Erkedből addig az Refrmatús papnak számára a
 ministráltattot Dēmüt a Sebéges Austriai háztól meg nyerték
 a mélynek jóvedelméből és más jó tévőknek itemes adakorisa
 által ki álitattot jó pénznek interesséből, ugy a magok mezei
 külvönös oconomir ádot bizonyos számu iffiakat tszpláltak, az
 régi Parochialis házat el rontván, a helyett magok lakásokra
 a templomhoz ragasztatt nyári nap keletre északra forduló
 szép nagy házat építették, más a templomnak nap nyugoti
 répe földt északra kembé az iffiak lakására, a kettő közé
 pedig Iskolát, mely három épület mind távol, mind közel néz,
 ve igen tetteles, és a várost nagyon élkesíti.

Ezen eddig emlegetett épületeknek vendélen váltkozás osott ez
 előtt egy néhány éptavókkal, mert az iskolák az itt helyre
 el bontatván

40. el bontatván azok helyett alább az Iszópályától való oldalban
szobrok, és nagyobbak tétettek, úgy a hegy Miklós régi mázsa
építettét porochiati templomra helyettes annak az falánál két
re háttal, sembe pedig Északra nézni: Fehéres nevűk másod
Jozef Csárváriak kegyelmös adományától, nem különben több
más jó tervöknek segítségével Fő Tiptelenő Török farsang után
városunk érdemös Alebanussának háradhatatlan szorgalmatoz
sága által nagy és külső tehertetése névű szép belső alkati
mestertetésű névű ritka ékességű Templom; magas tágas, Bő
Dongat felélt tornyokkal együtt építettét a melyet a neve az fő
Tiptelenő Ne ingyen való adományból a régi harangok felét
tizen egy Marsis haranggal fel ékesített. Ennek az épületnek
külső, belső rajzolásának s alkalmestetésének mivel az Optica hoz
nem érteke szollani nem mérvel, áhik tudni kíványák intezze
el tulajdon bemeitkkel s meg fogják vallani, hogy ennél előbb
lo templom, az országban még egy léte hasonló pedig igen kevés.
Azelőtt sokszor emlegetett 2. milios templomában a kuruiz valój
előtt vagyis a múlt század vége felé temett etett volt két Német Tipt az
kik ezen székben lévén quartélyban egyik a másikat a Decellum
ban meg ötték, s hogy Tiptességű temetést tehessenek nekik
Tipt társai el hitették az Alebanussal hogy halálok előtt az igaz
főredekességnek valóágos jelét a tük volna is így nyerték meg,
hogy rendes Ceremoniával a Templomban temett az enek.
Isak hamar az után éjjelentként nagy zörgetések kezdtek
hallatni a templomban, s találkóván olyan bátor emberek a
kik a Alebanussal végére jártak a nagy zörgetésnél, s látták
hogy a két Tipt a hékelen egy mást kopaszról kergetné;
ujjeltan

49. ^{Itt fides peno, rathorem 000}
lyyan ezen templomban lett egy Delogodt így is levei Mihály az 1889
éptendőben történt dolgok körüli.

Egy hamis profeta támadott vala Erdélyben Udvarhelyen a Pá-
piata Papok főtisztjából, mert lévén egy énekés inassok, ki az or-
gona mellett szokott vala énekelni azt meg tanítják, hogy hirdess
mindenütt azt, hogy neki az Isten Annyata meg jelentet volna, és követ-
tél az Erdélyi Főjedelemben küldött, jól ismertém Udvarhelyen
lakomban ezt az inast, kijöve hát, de igen szép notyja vala,
azért a páterektől instruáltatván meg indult, és nem akar vala
szólani, hanem inkább mikor kérdétek tőle, miért nem szólna
ezis által azt felelté: hogy ő azért nem szólhat, míg a Főjelen-
hez nem megyen, sőt vitetvén a Főjelen eljött, ott kezdé
szólani azt mondván: név az Annyat meg hogy ez hogy mondja
meg az Főjelennek, hogy ha Pápiatává nem lépén, negyven
napok alatt el süher Erdély országra.

Azaz ki által látja könnyen, hogy Erdélyi haragság mind én úgy,
sőt magok is az okosabb Pápiata emberek el begyentették ma-
gokat miánna, és contemutálták.

~~...~~

Ezt is ugyan illy formán a levei fel jövésen kivéte gyermeke
keromban, az atyjától, és más öreg emberektől a kiki törté-
net idején élék. Sokszor hallottam, de ezek küönön körömből álls,
val így bejötték: Magyarit, a volt a nevét, öje, az anyjától fel ké-
tették, a templomhoz vezeték, az ajtot nyitva találván be ment, és az
nagy ottáron ismeréket egre, így hallotta a Nagy ottárol a Fője-
lemnek, mondván: Szólok, és így, ezis el ment a helyek két
perc órá két német után.

ujjában azért is valta képpen ki tanolván a Plébanus hatáloknak
mint letet, a tettek a templombot ki vittette, s a hántó földet
helyében temettette, s a zöngetés aronnal meg zúnt. Ertet igy hal,
lottam Nehai Ferenhi Sigmund nevé öreg Jesuita Paptól, a ki 1725-
éptendőben ittén Uvárhelyen szerzetés tanító mesterek volt.

Sit fides penes Authorem. ooo

Az Tejtelenő Pater Franciscanusok, még iffi. éves kisköly által
s: a mint lennőb meg vagen ivar/ klostromokból ki hajtat
ván, a közelebbét mult század világnak máj az végig ezen
városban lakó helyet magoknak nem kaphattak. Hanem Nehai
Pater lakatos István íé vado fia világi Pap a maga örökségeit
testamentum által nekiké hagyván, az azon örökségekhöz jart
 tarto atyafiaknak ellent tartásokkalis ugyan tsak be jöttek és
lakni kezdték, idő jártában több jrtágoikkal az nekiké festalt
helyet gyarapítván nagy roppant templomot aha két magass tor
nyot ezek melli tégas Conventét építették, ugy hogy a mint a tsón,
ka várnak romladorott falaitól ki tetik nem alább való ezen v
motaani lakó helyek s épületek, az ott való régi klostromoknál.

Ezen szerzetnek régi templomában a Pater Lakatostól adatott ^{am 24}
kö háe volt történet úgyen Doloy. Mázéskván egy Marskotánynak
a felesége meg halálozván tsak hamar az kőgálójának áh
mában meg jelenik, s arra intj hogy az Urának mondja meg,
hogy ő érette a Pater Franciscanusok templomában misét mon
dasson, máséskვის igy meg jelenvén, semit a kőgálója által vég
be nem intetbetett az Urának, mint átom látással az semmit ^{most}
nem gondolt, ugyan tsak harmadéskვის azon képpen meg intőén az
kőgálót, azt mondja hozzája: mikor a misét mondatni fog bizonyos
jelt

jelt adok én néked; ezis így meg befelvén a sötélete az urának
 veá vépi hogy a misét let fogáltassa. Híre menvén azért
 igen sok nép gyűlt a templomba, a sötélete a mise alatt egyszer
 tsak hatalmasan kezd, az akkori szokás szerint az bal kezé
 nek nyolcra tékert jött ruhá nagy füsttel mindenek láttára
 egy néhány helyhen meg tűzesezik, az mely ruhá emlékeztetnek
 okáért még 1777^{ik} éftendőben váma közé tsinnistatra a
 templomban körösleges helyhen tartatott mindenek láttára,
 illyen alatta való irással.

Anno a partu Virginea 1782 die 2da mensis Julii Contigit
 hoc miraculum in hoc nostro Arciducatu ad locum
 Apoclorum. Principis Petrum. et Paulum. Sub Cantato
 Missae sacrificio facta Elevatione venerabilis Sacramenti
 Revelata est anima Conjugis cujusdam Margueritae ancil
 lae sua Virgini Nominé Elisabethae. & Slavonia. De
 quo miraculo extat Authenticum Testimonium plurium
 personarum. Sicut dignarum astantium. in Testimonio
 Providentiae. hujus.

Ha az régi költött hízelnek hitelt lehet adni, a mostani Pápista
 hiras allyais Bethlen Gábor Fejedelem idejében egészen a Re
 formata valláson volt de a Pápok a Pápista papokkal
 szokása ellen való módlat helytálló hízelnek okot magokot
 nisetvén a népet úgy meg befentették, hogy egybe tartózkodván
 mind ki vették az megyék hízaiból magok a régi Pápista
 vallásra visszai állván. a hol mise mondó papra kort nem
 lehetek Pápista Medicát szokot szerettek magoknak. Így
 a többi hízellet Coperorséget viselő h. H. H. H. H. H. H. H. H. H. H.
 2etala hárol

vétalakatot ki vékesztetvén ide Uővarhelyre vette magaféle itten 45.
 az alkori halgatónak kevés volta, mián a Papnak járnai békott
 bérből házt betsületesen nem tarthatván Jolyamodott az Fejedelem
 hez ez iránt való segítségért, az Fejedelem mind néski mind ő u.
 tanna követ kező Papoknak rendelt éptendőkent fizetendő
 három száz forintot, a mely mind ez ideig a kiralyi Camaráról ki
 szolgáltatik az itt való Reformatus Papnak.

Az mint fennebb emlitem a két Religion lévő lakosok között a
 viszonyás le bendenesítetvén, a Reformatusok képmék a Templom
 fel építetvén, csak hamar a Fejedelem adományából iskolais
 építetett a mely üdö jártában Collegiumi nevezetet vott, ehez profess,
 sor íratott, aki az Uővarhely, s Három feki Reformatus ifjusá-
 got a Deáki tudományba tanítaná. Régi mára elég helyesen
 de a mostanra névve igen éptelenül, és alkalmatlannak votté,
 pitve azon Collegium; mert az also képl ugyan köbör, de a felső
 fából vott keű rakva, a mely a régiségtől és s tana hajladván
 s ezért az tapatis tovább nem tarthatván magától romladván
 inult volt.

Hanem ez előtt egy néhány éptendőkent Juteletés kis Sergyely Do-
 ktoroknak ide rendeltetvén, annak jobb karba való állításában
 meg inult, és leg először is a Fehéres Uővartól szabadságot nyert
 annak egyppen köbör való fel építésére az után Joh. Patkonus,
 annak bőv adományival légetteten a munka hoz fogott, és két
 éptendőkent el helyára alatt, olyan egy máson három Szakabon lak,
 ható épületet tett a mely nem ilyen méző hanem akármé nagy kötsz
 kiralyi Uőrshás bé illenék, nem csak kühő tekintetere név e hanem
 több részeinek alkalmatlansága névveis. Az nagy koletre kizitatott
 képmék.

részenek felibe egy kis tornyot csináltatott abba egy je nagy ha-
rangot és a városnak nagy nyugodalma. Szolgálatot szerzett.

Igy meg lévén a Collegium építve, mivel a Templom ve-
gi ma'ra csináltatva alkalmatlan tétetés és a néphez ké-
pest szoros volt még indítottak annak is jobb körbe való áli-
tasában, és az felső részre felvették a habarlagot és
ezen által azt meg nem nyerték, mivel némely l. kihető: /
burgó Pápistákat ugy informáltatott volt az Uővar, hogy ezen
építéssel a Diakva járó út a publicumnak kárára meg-
szorítatnék. De ezen bal fél a'asról az után volta képpen tu-
dosítván az Uővar ugyan csak tétetet örömet el érték,
és meg nyervén a' habarlagot a régi kerítésnél határan bé-
löl, háza folytak az munkához, és rövid idő alatt nagy szép egy-
pant templomot, magas tégas toronnyal fellett tornyokkal építet-
ték ugy hogy ennél, minő külső minő belső alkalmasztatása
nem alább való mint a fennebb l. út sz. Miklos Pápista tem-
plomának, éppen belső részre nézve abban lévén a külső mő-
ség, hogy ebben annyi aranjos fényes oltárok, oltópok, képek,
szobrok st. nem tétettek mint amabba, néhai Mihos Boro
Daniél Istvának Uővarbeli felaklari éremses Fő kiraly
Birkjának, bár az ománnyából szép nagy orgonával fel állított-
ván.

Maga költégén a Megye egy tizen két Mátyás Nagy harangot
tétetett a tornyba az Collegiumnak tornyában lévő orát oia
által vitte ezen kívül a városnak még nagyobb nyugodalma
az estvéli félben nyolc nyárban kilenck szalkori harangozást
ugyan a maga költégén fel állította. Ezen templomnak is egy el ké-
szítésében leginkább szorgalmatokodott helyül emlitett. Az két
J. Kis Selym uram.

Az két Religion Lévo Lohosoknak elméjek között néhai b. e.
 öreg Rákóczi György Fejedelmnek idejében is vésongás tá-
 madott ilyen okból csak azon idő tájját a vár meg-
 vén az ottan való ova az városra ki hozatott a mely a tör-
 és kardos mian hárszatalmán tételven mino addig az vá-
 kson hűert míg ahhoz érte mester ember találatalván az
 tot meg nem igazította, az így el képített orát a Reformá-
 tók a piatzi a Pápiaták ellenben az hegyen való Pápiata-
 törvényben akarták helytételni, mely dolognak a Fejedelm-
 olyan véget tett, hogy az emlited ova a piatzi törvénybe mint
 díszesebb és az városnak alkalmatossab helyre tételék. De
 az Fejedelmnek ilyen rendelkezése idanis tételotté ide vagy nem
 bizonyos nem lehet mondani, mivel régi híriul sem hallg-
 tik: hogy a piatzi törvényben valaha ova lett volna, hanem
 inkább lehet vélekedni, hogy a Reformátusok is a felső tor-
 nyot alkalmatossabnak tapasztalván az ova tartásra ön-
 ként ova engedék.

Melto az is a két Religio iránt épze venni: hogy akár mi
 félbe gyűlésben mulatásban utazásban Ferfi vagy Affonyi
 kén a Religio iránt egy más között semmi külömbiséget
 nem kívánmak mutatni annyival inkább az felét ha-
 val vetékekni, igen trékely elméjű embernek tartják
 magok között a ki valami két részből álló társaságban a
 hírdő való dologot engedeti, félven attól, ne talál az il-
 lyen reajo nem bírott bészdek az eddig körték meg volt
 városi egyességet fel kezdjék bontani.

Az must háznak vége féle házmarott volt ide egy József

Andras

András nevű Sörög vallásu ember a ki a Botos utczának al-
 ső végében jospágot szerzöven azka a maga vallásának ked-
 véért egy kis templomot épített és testamentumban a jospá-
 gat együtt ugyan azon valláson lévő oláhoknak hagyta, a ha-
 vá Pap szallván bé a város közt való oláhoknak itten
 kezdték Megyéjéket tartani. Hanem 1756^{ik} éftendőben
 hitetgető híres Sofroniusnak követői idős el érkezöven
 arra vették az ezen Megyéhöz tartozo oláhokat hogy az em-
 litett éftendőben nagy kéremmel a papot a hárbol ki hányták,
 a templomot magok képekre foglalták, s ottan a nemu-
 nitip pap által Liturgiajokat folytatni kezdték. De az
 Felsőges királyi Tubörminu eléibe menvén a dolog mivel
 a ki szerzete építette s az oláh Ecclesiának hagyta Sörög
 umiált vallásu ember volt szüntelenis azon vallásu Megyének
 volt temploma, a Sofronius nem unitus vallásu követőit
 el vették és a régi umiált papnak, s megénék. vissza a-
 dattatott, s által kirattatik mostanában. **N. B.**

El érkezöven a Nemis önk Tiptyeihez az ezirant való rendel-
 lése a F. k. Tubörminuhoz éppenannak a L. Tiptnek költ
 kötelezéségére annak ki hivetésé és a parancsolt dolgnak vég-
 re hajtása a ki a Sofronius követőit leg inkább tanította,
 s bátorította az umiált Megyé házának, s templomának el
 foglalására. Láttán pedig az dolgnak meg változását hogy
 az abba való belé avatásiból következett ségcut magirod
 el hátsza ugy akart hogy azon Decretumnak ki hivetését s
 az parancsolt dolgnak végbe utelét az városi Magistratus
 belekerje meg. De ez abba magit belé nem avatván

/: a miatt

í: a mint nem tartozott: / úgy vitette azon Típt maga Subordi-
natusai által végbe.

Valo azis hogy ez után csak hamar Buchou Subernator ö' La
Celliaja u'c' jöven, maga azon megye házhöz, és Templomhoz be-
melyre hírvént le ment. s' azon Típtet l: meg tudván a' edoignak
mi voltát: / a' kíséző mos Típtelnek, s' népnek látáza, s' hol,
látáza igen meg öröngattá.

En trüfely her lehet fölcáni a' Papiata plebanianak 1773-é-
septemb' 25-én a' Jesuitai szerzetnek el' törvétetése által lett val,
közösát mivel annak alkalmatosságával a' világi Papságnak
generálisé s' Szolgálatása alá esett. Iot lehet ugyan hogy a'
zon szerzetnek mi volt a' s' el' törvétetése ezen városnak dolgá,
hoz nem igen látatik tartozni, de mivel végtel fejezetben
a' városban arandzertet béliek igen érdemesen és hasznosan
szolgálták miné' addig a' Plebania mellett a' Religio dolgát,
hogy az utannunk valók tudatlanok ne legyenek felőlök
nem generálisom hasznatalanak lenni a' világh' való emlékeztet.

Az Jesuitai szerzet /: vagyis Jesus társasága: / a' tizen ötödik száz-
ban Szent Ignátz Spanyol fia által állítottott fel, és leg ottan
nem csak Európában minden Papiata potonkide kivánmi kez-
dettéle körülök l: a' mint hogy Erdélyben is már S. Ignátz életé-
ben Fejér váratt és Kolosvárott Collegiumok volt: / hanem a'
tengereken túl való pogány országok is az igaz hitre truda kép-
pen térítették ő' általok, az ő' előttök kevés üdövel kezdődött
Luther, és Calvinus vallásnak, úgy ellent állottak, hogy a' mely
helyre

helyre ezek elött be' m'ehettek, arra be' nem' férkezhetett,
 a' hová pedig már be' tsupott volt, ha az Jesuiták utánna be' me'
 ketten minden első menetelésben nem tsak még gátolták, ha,
 nem némely helyekben teljességgel elis foggasztották. Rév'
 üdö alatt igen nagy kedvvel esték minden Pápista országok,
 nális tartományoknál, jól lehet üldöztet eséis azon körben
 igen szűzesok támadtak, mert Francia országot két ízben
 betstelen névvel, egyszer a' Velencei tartománytot. Szám ki volt,
 tették de ugyan tsak mind a' két : országból nagy betű,
 tettei ismét vissza fogadtattak. Hogy a' Calvinistaság Anglia-
 országban meg gyökerezédt, a' kik ottan találtattak bizonyosan
 meg öltették. Erdély országban ugy ki igazították, hogy halálos
 büntetés alatt nem volt ilyen mézépségek nyilván lakni hanem
 a' Fejéki Aurtiari háznak belégy hatalma alá jutván az ország
 az alatt kezdtek hivatalokot nyilván felytatni, ugy annyira
 hogy 1775^{ben} esztendőben lett országgyűlésében az ellenük ezt
 törvény el' vonatván hara fiainak vétetették.

köntösök igentinos is az világi papok hasonló ruhájához
 l: Clericájához: igen hasonló éppen hogy a' nyakán fejérgat
 léz az újján hajtoka nem volt s' elől sem volt be'gom'bolva
 Ehez jelölbb helyeken s' némely éknél teve s'ör materiából
 való, három újni fél állógatkeru koppen felet palástban ö'
 táve jelenték meg. Illyen módú ruházatot pedig azért szex
 zett volt s' Jyrtak hogy azalis könnyebben jelen hírsene' meg
 az emberek előtt mivel akkorban az Luther és Calvinus ké'
 nyes követői a' úruva öltözötti szerzetes rendékből tsak az
 ruházathoznak

ruházattoknak mi volta miánis tufot ücven azokat ma-
gok élébe sem bocsátották nem hogy vétek bakt kormi ki-
vántak volna.

Tapasztalván pedig hogy az életet koldulással tápláló v-
kerzeteseh nem mindenütt, és mindenkor bátorlodnak, még
a pápisták esztis az igazságot volta képpen ki mondani hogy
azó fia az ilyen emberi tekintetűle lelki dolgokban, foly-
tatásában ne gátoltatnárah elegendő jövőelmű fundation
nélkül nem akarta őket lenni, a mint hogy ezek mind a
pápista népet a vétekei bátron meg fedették, és dorgálták,
miné az Eretnikekkel szembe állították, bizonyítja ezt a
minden napi tapasztalás mivel a hegény és más jo akarat,
tyábol elő ember soha sem bátorodik az őtet tápláló em-
bert aká miből a igazságnakis ki mondásával meg kedvet,
lenitem, minden külső belső dolgokban a kolente kerzeteseh
között minijárt a világi Clero után valo tekintetben is Regularis
Clericusanakis tartottak.

Egép Európában minden Malhoro Caspári királyi fejede-
mi Pápista Wörzokban ok voltak a lelki dolgokban fő i-
gazságot a melyek mellett sok világi dolgokos kavcs perent
folytatottak is folytatottak, mely ily belső országban az sebigen
Malhoro személyeknél kavcséjben látván is tapasztalván ma-
gokat lenni kavcsot kezdették ahár mi belső vagy külső más
mórággal gondolni azoknak valo figyelet adást a magok kapu-
nokra mérsékelni.

Az kolente kerzeteseh közi iratván magokat igen hegenyeknek
akartak

57. akartak tartatni; holott kivis jövedelmű Sumatóhoz hozzá
sem nyúltak, ha valahoná bé tételték ottan jószágokat, ha
pozitami meg nem szünték, ha mi kedvük szerint való földje-
ket, földeket se láttak, ha szép márdal et nem nyerkelték,
fenyegetéssel, törvénykezéssel, magokénak tették, és hogy a
következő vör hozzá né juthasson szerlelt való ártás
meg adták, jövedelmeknek szaporítására a jószágokban vá-
sárokot sokadalmokat szerettek.

A jószágainak szaporításában majd így isolték magokat it-
tenni: az Nagy kertet j. a mint neveztetik: / sok hámos
omboktól, vásárlott földelkől ki álitván volt még között az
Nagy Dési Mikálynak, egy hánto földje. Sokat unszolták, hogy
jó pénzért nékiék a jója, de mivel közel is jó keze ligyiben
volt ő semmi képpen nem akart meg válni attól azért a sz-
falokhoz kezdék tiltetni, vendégetni, szép szóval simogatni
és fenyegetéssel üszgetni hogy vagyis azon helység mind ő
vél lévén ugye. fogják az utját hagyannak, miveléséhez
hozá nem léphetné, s így meg ama kezvén a föld felől bo-
hubot inkább, mint jó akaratból nékiék ézesettek, s tovább
nemis vendégettetett.

Egy nagy Péter Annák nevű vénékiny a maga minden jó-
szágait ő nékiék közötté volt, annak testvére Nagy Már-
ton sokat bírta kedott vésék, mint oltoro jószágiban a test-
vére után határoz vicinusokkal, egykorá többi közt ezen
Délgy iránt vikotálván magával az allkori Superiorral há-
tul kerül is a Superior lakánás i pártájával a földet meg
Kopogattán

koppogtván l: a ki akkor Pántofilben volt: / azt mondja én
 Atyám ugyan olyan homkedot a jospágaimban nem szeretek
 a kinek a szimájának lakka minben, mivel az olyan ő
 kökkel éltek igyekezik, mert ha hátra fordulna a lábuk
 ki maradna a szimájából. értvén ezen a jospágnak tezejő
 tőében való felhetetlenségét.

Ezen folyó háznak közepé után Francia, Spanyol, Portugalia
 is Sicilia országoiból mind ki hajtottak volt mégis az más
 országoiban meg maradtak, ugy nem hagytak semmit le az u
 dolgokból a melyek mián mind ezekben mind azon országoiban
 már unalombá s ijülségekbe kezdettek volt menni mintha mind
 azon országoibanis leg jobban folyna. Lások tő: sarkának, kivált
 némely Collegiumokhoz Aetherzi felől járni: / ha valahán ki
 meredttak házokból, oly pompát kezdettek volt immár magok
 előtt hozdorni, hogy ez előtt való időben keves Püspök járt magok
 bal.

„Szereztették

Mint másutt, ugy itt ennis igen ~~szereztették~~ magokat az ezen szer-
 zet beléi személyek, vol jóval tudván s igyekezően az emberek
 nekü segéttém: de a mely elöl járjok s: Superiorjok: / most u
 tolkor éppen az el töröltetéseik idejéig volt, ugy isette ma-
 gát, hogy az mián nem csak az személye kezéut hanem az több
 kezétes társain unalomban kezdettek volt lenni az itt való
 népnek, mert a köz népet csak tisztán a maga házna kedvéért
 kezéte, a vektés kezéte a marháivat az erdőket a bérenséj-
 vet parádtatták, s ha az város elöl járói ezek után panaszol-

kedtek

hadtak, nagy zémilve tudálkozott, hogy merték az tselédék azt
tselédékem: hatott az tselédék még nulla laktokbanis, de kívált
hogy hatalma alatt hi menték Schpor mondották: hogy mind az
ő parancsolatját tselédékék, a mit tselédékék.

Volt egy híres igen szép Kerek. tsorát nevű kis orvós a város,
nak, ezt miot közel is karc ügyében volt igen kezdetté
vott példátatni, az város a temető út felett egy Sántát ásu-
tott annak ottalmazására, de ő ki találván magját egy kis hi-
dat tsináltatott, s azt este Sötétbe a Sánta tetelté, ha az
fát be haták ismét onnet et vétette: félben pedig az hatat
az Deákokkal fel gázoltatta ne hogy a fanak az nyomát a
templomba járó emberek észre vgyék, de Söt maga dylkor dyl-
kor jó kedvében a nemes emberek előtt kétkedezett, hogy mi-
mit ő az városiakkal az érde és határ iránt, a melyt egy jó
lelkű ur ember azt mondotta: bizony ha vgy bánik ahyaságod
Lelkűben véték; de ő még nem féggénetlen magát a világi em-
bernek lelki jutásától tsak azt ~~szélté~~ ^{szélté}: mit tud kiéd szia?
s az békéret mássa fordítottta, és így még nem tsinhatván az
város az említett kerek tsorát, hogy több boput ne tsarson mi-
ánna maga et pufittotta.

Ez az mostan emlegetteti Superior Csiki Parapt nem zestség-
ből való lévén a köz népnek szorotatvát, magját kedvel-
tetéséret semmit sem góvott, hanem mind az urk rendekkel
tsinolta barátságát, a kik jó hívet tsináltak magok közt,
mert hogy azoknak kedvében maradhasson tsinátelen
v. indogelté.

vondékolte. Tudván s'tapasztalván, hogy a városi polgári rend
 mint maga külén és jurisdictionjával elő társaság a nemessé rend
 előtt nem igen kedves, ha az itten való privilégiumos rendről vala
 ki ellette je emlékezett. behületesen szökött legottan az az állott
 ellent, ha a mi herczüknek nem lett volna, most is az itten való
 járnának, mivel mi váltattuk meg a jobbagyságot s. kégyen
 a haragság.

De ezen kérdésé mi fundamentumun volt kégyen alább meg
 érthető, a hol a városi polgáriságot lépén a b'p'ed, most csak
 az az intem a ki est olvasa, maga gondoltja meg, ha hirtelen egy lett
 volna az edelő: illette hogy egy bécsi renden lévő Papi ember is,
 emlékezett kérdésékh annyi val inkább egy nem láruin. Jött meg
 a törvénynek vége nem szakadván, bezzeg nem tudom mi ok
 volt el felejteté volt ez az Superior Cationak am az városit.

ha jöt vettél mástol az soknak bezedé.

ha jöt tetél mással el halgassa nyelve.

a melyet kis deákai korában a Csiki iskolában tanult volt.

Éppen jól vott, hogy a herczüknek el töröltetésékor ézen em
 bor volt itten Superior most sokkal kezevesebben érte volna
 a nép töllök, vala meg orlászát, de ennek maga igy isoleto mi
 an a többiekkel is el kevetlenül is hánygebben isette rájtok
 vala kánaluzását, vala az is: vagy történetből vagy isteni
 rendelésből lett légen: / hogy tetem ének ezen városnak fölé
 ben nem érdemlettem a herczüknek el lemlásaitin
 kedvű mérvén, ottan hirtelen rájött kis is időig tartott
 kégyégekben meg holt, és ottan tem ettetett obis.

volt

8 + 2 metérit

volt a többi között ezen hercegtben egy Iosa János nevű k. életű
 s nagy érdemű pap, a ki Magyar és Erdély országhban nagy lelki buz-
 gósággal s hájónnal sok szent Missiókat vitt végben, igen fájtat-
 va panaszokodott olykor, olykor hogy az Jesus Teremtésének tag-
 jai el átván a szeretnek tielyátot ez or, az léték ürvösségének
 mintha kudarátot, mivel h. Ignác egyedül csak eztet tetté volt
 tiellut az ő fiainak, ugy annyira az világhoz, s annak joraita va-
 gashodtak, ugyan ez az pap 1763-^{án} éptenőben iten ürvössé-
 en lakván könnyes szemmel panaszolta az Haromszónak az
 Szerzet emberinek ilyen maga tielleteket mely minnannak
 jörendő béti el törvöltetésis meg jörendőtte a mely hamarabb
 meg lett minken ő hozá vetett, mert ilyen képpen szollott
 volt: ha kiéd nemis. de ágyer mekké meg évi, hogy a mi Szer-
 zetünk el törvöltetik, semmié tetetik.

Az politicusoknál ilyen prognosticum volt irántok: *primo*
Seculo intrarunt ut vulpes, Secundo Saeculo regnarunt ut leo,
nes, tertio Saeculo pellentur ut canes. ennek valóságának meg vi-
 sgatását a tudos Criticusokra bízom.

Senki pedig ezen érdemes Szerzetnek személyes emberei felől,
 való ilyen irásommal meg né botránkozék, sem engem et ahaz
 káládatlannak né tartson, mivel annak Institumra felől
 f. a melyben magam is valamennyire külvörössön forgottam, / csak
 leg kisebb tal itiletetis tenmi nagy véték volna, mert egyedül
 csak Romai Catholica hitnek védelmezésére, s gyarapítására
 s követközendő képpen az emberi ürvösségnek munkálóására
 volt vendeltetvé; innen az Szerzetneknek f. a Jantsárainak
 hivattatnak

hívtattak, hogy mint az Török birodalomnak része a Jantsárság
 vagy a Romai Császárság a Jesuitaság.

Megs bizonyították szüntalan sokan ezen fel tett tiélokhoz való
 hűségüket, a kik Európában az életnek kedvelői, Ásiában, Afrikában,
 Amerikában a Pogányoktól sok befektetésök, kezesítések, s
 vezek. ki ontások után életkéthi meg fejlesztették, és utolsó - em pi-
 lantásig való állhatatosságokkal az igaz hitnek valóságát meg pe-
 telték, de lassan, lassan a népnék nem kevés botrán korosárat
 igen kezdtek volt imáz az világon kapni. Borgias h. Ferencz a ki
 h. Ignác után a keresztnek második Generálissa volt ezen dolgot
 felől így jövedt volt: Videbit Societas Jesu aliquando numero-
 viximum se auctam, a numero virtutum minutam. az az: még
 fog az embereknek száma a keresztben szaporodni, de a töké-
 lettségnek még fog a száma fogyni.

Kíván szoval végezvén ezen dolgot, nem kétsin oknak kellett
 lenni a mely mián ezen érdemes kereszt a mely mind külső-
 műományokban, mind belső lelki munkájokban annyit szolgál
 az egész világnak, hogy a mennyi más kereszt vagyis együtt an-
 nyit vagy leg alább többet nem oly gyűlölséggel jött az felel-
 ges Uralkodó Urakhoz, hogy ily képpön érdemelték el fövölté-
 tését.

Mind ezen fel jézett érdemelt dicséretét a keresztnek kevesebb,
 de fontosabb sokkal meg írja Diptelenés Rippel Gergely ur ak-
 kora póp az Anya. p. Egyháznak Üzenéséről, is rend-tartásról
 írt könyvnek nyolc fejeletében a keresztet védelmez a mely ma
 annak szeditatúráin ki nyomtatott Nagy szombathoz 1754 di-
 cemberében ezen szókkal.

Erőt há

58. Ezer öt száz harmincz negyedik Szentűtől fáján vette Szeventés eszét
Pál ex Jesu talának, az egy világon híres nagy érdemi Szent
szentes rend mely, Jesus társaságának nevezetik, Logolano
sz. Szentűtől Spanyel országnak sz. nemes, urai és vitez egy férfjá-
tól. Békével és szeretésen el hervédett sok üledéssei és sok
nagy elő menetelei után ötdik Pál Pápától és egyéb Pápától
Confirmáltatott és meg erősítettett. Ez a szerzetes rend híresebb né-
vezetessébb a világon, hogy sem az ember irásban foglaltassá.
Egy vajon szorol hozza meg névezett könyben is tikkolpon való isz.

Ennek a szerzetnek sok különös jellei és más szerzetekben
Szentűtől találtatható tulajdonságai voltak, nevezetesebbin. első
hogy a ki abban a leg hosszab kötetességre "I. quatuor votum;" meg
esküdt. Iha semmi egy házi Maságot, méltóságot Szentűtől vállalt ha-
zott, ha tsak éppen maga a Romai Pápa parantsolva, nem paran-
tolta; mégis mind a külső mind a belső tudományoknak meg
szerzésében minnyájan egy ügyekerték, mint ha azol után
mind valami nagy Uraságra menendők lettek volna.

Második: hogy akár a hemely a szerzet iránt meg unakozott
és kérdőzhetett akára szerzet a hemelynek maga viselését
illetlennek és még jobbitatatlannak tapasztalván aztot szabá-
don és betáthathatva akár mi időben, s akár mi Statubanis volt
a hemely

Szarmadik: hogy abban a szerzetben, kivéven az egy elől járót,
sen kinek bizonyos helye a szerzet rendiben nem volt akár mely
elő való hivatalokot viselt, s akár mely öreg voltis; példának
okáért: az Univerzitásoknak Cancellarius, vagy Theologiának
Doctora ezen hivatalokra nézve, vagy ez letott Rector vagy
Provincialis

Provincialis régi tisztegekre néve elsőbsiget az akár mely
 új Papnál magának nem tulajdoníthatott; innen ha azok kö-
 zül valamelyik, vagy más akár ki az ebédő háza előbb érte-
 lett előbb ült, ha utol, utol ült az asztalhoz, a leg alább való
 Fraternek olyan s annyi parádéval s bora járt, mint a leg
 tudosabb, s híressébb Theologia Doktorának.

De járt az egy mashaó való nagy atyafi Szerzetes; bizony
 s Ignát írta hagyta volt: hogy ha a betegre nem volna miből
 költsenek a Templom kékelyétis adják el. Az Provincialis,
 ok mikor hivatalyok Szerent járóan, valamely Collegiumban
 érkeztek előbb az a Templomban imádkozni mentek, az u-
 tan ha beteg volt az háznál azt látogatták meg, s úgy mentek
 az nekik rendeltetett Szobába.

Akár mely vétekbé értes valaki körülök, de az elől járó Soha
 tével, tuval vagy valami kesergető szókkal azt nem pizor-
 gatta; de sőt az Collegiumokban az olyan Dologhaz nemis hol-
 lett hozá a fő elől járó; hanem a második s. Minister; elől
 járó hivatalyá volt s személynek kéféle vétkére viggárni és
 azt büntetni, hogy így az fő elől járóhoz való bátorságos fi-
 ni bizodalnok mindentör fenn maradjon az alatta valoknak,
 nemis tapasztalhatni egy herzetbenis, hogy az elől járók az a-
 llok visohkat a professorok a tanulókat oly nyájas, és atya-
 fivájas Szeretettel teljes moddal akár mihoda alkalmatosság
 ban beépégetnének, mint az Jesuitáknál volt szokás.

úgy tették

60. ugy tessék hogy a Religio utján méppétsége távoztam volt a város dolgaitól, mostan azért azoknak folytatására visszá térvén
Légyen az

VII TZEKELY AZ GZEHOKROL.

Mint más Magyar Kiráji királyi, költés, és Mező városokban,
ugy itt ennis a jó zenének meg maradásáért a különös Mosterség,
Eket üző emberek bizonyos Articulusokat Szabván magoknál,
arokot azon üző béli Fejedelmeki áttal, nagyobb, és bizonyosabb
állandóságnak kedvéért meg erősítetvén azok alatt bizonyos Gze-
hokot, társaságot álitottak fel és tartanak mostanában is.

AZ FAZÁKASOK 1572de éftendőben az városi Bizák-
nak Articulusaikot be mutatván azokot helyben hagyattak, az
után 1618de éftendőben Bethlen Gábor, 1643de éftendőben Nagyobb Rókoszi
Szőcs Fejedelmektől Confirmáltattak, ezeknek erejék a városban,
és az városon kívül egy Máj földig tart.

AZ TIMAR VARGA mesterek az Gzehokot álitották fel 1584^{de}
éftendőben a Fejedelmeki Confirmáltattak Articulusok alatt az
melyeknek ereje csak az városra tart, hanem néhai Fehé-
g és Alphonius Maria Theresiától Confirmáltattván, oly ere-
jü pmissumot nyerték, azokhoz hozzá városon kívül egy máj föld-
ig senkinek nem szabad a Timar mesterséget ő ellenük tsereget
folytatni. Rég Előtől fogva kezrel a paraszt bört. Inkompriand a
kezdővánt minnyájan egy aránt képitették, e mellett minden Lás. La-
ket aróbol oly bővön kínálták, hogy a Bizmárah majd mi kelet-
tem volt

sem volt a Botskor Szijjatis vagyaltak, s' áruztak, ugy hogy egy Salsadalm
 ban három felé áruzt egy mester tselédjeivet egydt a tszeres bört a Szij
 mázokkal, a szent a vargákkal a botskor Szijjat a szijgyártokkal, hanem
 een feje háznak hupadile eptendye trjjat a ház natio peretmi kee,
 dte d'het preterdálván, hogy egy székbeli mestereknek nem illenék
 s' nemis lehetné olyan három különös székot illete mesterséget más
 oknak nyilván valo házra folytatni a Felséges királyi szobornum
 nak itéleté szerint kettőtől el foghattatván tsak a tszeres valo böz
 képitésset maradtak, s' így a Timároknak a Szem tsinálás tel valo
 el maradásá után kezdették naponként a tsizmáriali gyakorolni.

AZ SZABOK, és SZÖTSÖK a Fejedelmnek be adott Articulusaik,
 nak Confiromását nyerték 1633^{dik} eptendőben, ezeknek a városban
 olyan erők vagyon, hogy akár mely Némis háznál, vagy kastélyban
 valami kunkákhado Szabo, vagy Szöts dolgoznék, ottan ki jöven el
 foghassák, s' meg büntetessék, de ezzel az Privilegiummal most tsak
 az Szabok élnek, mivel a Szötsök az után töltők el valón ma,
 goknak új Privilegiumot szereztek.

AZ TSISZAROK, LAKATOSOK Articulusai 1613^{dik} eptendőben
 a Városi magistratustól le adattatván ugyan azon eptendőben a
 Fejedelmektől Confirmitattak, ezeknek is erők tsak az városra
 szolgát, hanem Szabadágok vagyon, hogy a nyereggyártokat, Páris,
 gyártokat, Szijgyártokat, kovásokot, Apatalcsokat magok köré ké
 rehessék, s' mint is nem réjiben ezen utolsó három mesterséget
 küz emberek kezájok állottak, de a Személyek meg Salsadalm
 a szijgyártok, s' Apatalcsok el álltak, s' magokra tréhet álitottak, s' el
 a köbök

109. az SZÖTSÖK 1628²⁴ éftendőben a szabadot el válván megolnak
külsőnök Articulok alatt új Cíchet állítottak fel, amely Articulusok egy-
an akkor a Fejedelemtől Confir máltattak, de 1836²⁴ éft. adóken
oly erejű Privilegiumot nyerték, hogy az egész Székben Szöts mesterek
Séghez való börtöket nyereséggel fedni, képiteni, árulni min-
kálni senkinek nem szabad ö lennük.

az CSIZMADIÁK Articulusait a város Biznya a mesterekkel
együtt a Fejedelemtől ké mutatván achnak Confir máti gát nyer-
te 1635²⁴ éftendőben, ezekenek erejé trak az városban vagyon,
hamem vagyon szabadfogok idegen országból, harmincz adon által
hozott füvet, /: iszkompriával: / és egy fa bingyovát a magok mesterek
Séghez bört képiteni, a mint hogy a kordványt mind ez ideig né-
melyek képitett ékis. 1738. es 39 éftendő tájjatt korrekti képiteni
kordotték volt, de szabadfogok arra nem lévén a Tomárok Privile-
giumának erejé által ott el tiltottak. Az régi időben egy más-
tert bizonyos Notáriét a Csehok ki tiltottak, a ki gyogy okra vet-
te magát, s ottan az kordványt képiteni kordotték, a J. miklosi
örményéket fűtését meg tamította, a kiki mostanában oly bört-
vön képitik, már az kordványt, hogy nem tsak Csehok minden ké-
lé, de Magyar orszárais etyet Ségállhatatnak ki.

az KALANAR. társaság más kizívni, s szabad városokban lévő ka-
lamár Compániának vendi Ségént egybe fedett, s az városi Ma-
gistratustól helyben hagyott Articulusok alatt állott fel 1830²⁴ éft. en-
dőben, és mivel némely ökadalmokban némely helység béli keres-
kedőket az árulásban akadálygattak, az innen való kalamárrok
néhai

néhai b. e. Apafi Mihály Fejedelemtől olyan Szabadágot nyertek minden városokban, falukban lévő szabad község alatt való lakosai, minémű vagyon azok mely más városi kereskedőknek. s kalamársoznak. Ennek az itten való kalamász társaság az előtt egy néhány éptendőket vége szabadott.

AZ FŐSŐK magától Szerezett s az Magistratustól meg erősítetett Artikulusok alatt ez előtt négy vagy öt éptendő előtt társaságot állítottak. Let magoknak.

Vagynak ezeken kívül nyereg-gyártók, kötélverők, kalaposok, kenyér-kötek, váson, és gyolts nyomtatók, Borsók, de mivel ezeket nem tartanak nem tartom szükségesnek lenni külön külön árdokok való irást.

VIITZIKELY

AZ VÁSÁR VÁMROL, KORTSOMÁROL, S VÁRHOZ VALÓ SZOLGÁLATROL

Udvárhely városának helyett emlegetett Privilegiumos Szabadágot illetőben hozzák nem eltek három dolgot mián, tudni illik először: hogy a Váásár vámnak egy része a fiscus számára járandó volna, másodszor: hogy az kortsomárlás minden éptendőben hét hetnapig ugyan a fiscus számára folytatandó volna, harmadszor: hogy az városi Privilegiumos vend a várhoz szolgáló jobbágy volna: azért ezen három dolgot így világosítom meg holtan először.

AZ VÁSÁR VÁMROL Udvárhely városában a múlt századnak közepeig az heti vásár hétfőn tartatott. de mivel az nép se előtt való napon, úgy mint vásár napon igen egybe szokott volt gyűlni, hogy a azon napnak az illo típtetet meg adhatassék kére vitetett által hogy hétfőn

két fón az nép bátrabban be gyűlhessen. Mehri b. e. Solséges Aff.,
 homyinktot az hóvasonnak, fónának bővebb elő moritásának ked
 véert Böjt első két fón adattatott sokadalmon kívül s: a mely az
 után karácson előtt sz. Tamás napjára vitetett: / három más
 országos sokadalom szokott esni, úgy mint Böjt közép szeredán,
 Menapután való két fón, és Seraphicus sz. Ferentz napján, mind
 ereken és más köz napokon is kedelmi szokott vásár vaim képen,
 ten tsak éppen a városi Privilegiumos rendezé volt, hanem Beth
 len Gábor Fejedelm. idejében a városi rend meg kesvedvén s: a
 mint ide alább a várhoz való szolgálatt alkalmatossá gárat be
 vellen meg iratik: Iannak egy részét a szék Tisztói magok
 számára akarták foglalni, de említett Bethlen Gábor az Uvárb
 helyi városban 1623de szeptemberben Boldog aszpony havának 13^{de}
 napján költ Privilegiumában aztot egészpen más szabad városok
 nak Privilegiuma s: szabadlaga szerint a városának itilté lenni
 és a szék Tisztóit abból tehységget ki tiltotta. Itanem az után
 második Rákoti György Fejedelm. idejében az Uvárbiro kezdett
 vott belé kapdálni, de eztetis mi formán tiltotta ki belölté azon
 Fejedelm. ki tették az követ körendo Rescriptumából:

Georgius Rakocsi Dei gratia & c. fidei nostro Generoso
 Petro Kenes De Bahogh universorum bonorum in Transylvania
 Praefecto, Contributionum Fiscalium vice Arrendatori notio Tabu
 lego Indivisiaria Aszponi nobis dilecto, salutem, et gratiam nostram.
 Az Uvárbelyiek mind hűbőségesen a kiratos hűbőségesei által ka
 lálának meg bennünket jelentvén: hogy Istentben boldogul el nyugott
 kappalmás

kegyelmes iramától ö Nagyságától ö nélsiek köcsöwégesen irakos,
 ut adhattatott Privilegiumoknak nemü nemü képeben nem akas,
 ni az Udvar bizo meg tartani, söt potentia mediante piakokos
 városul nélkül jázando preventusoknak egy kéjét maga sáimá,
 ra occupálta Privilegiumoknak vilipendiumára. Így lévén azért
 adolag kegyelmessen parantsolynko kegyelmédnek, hogy utlamit
 Privilegiumok tart abban őket meg tartassa az Udvar bizoval,
 egy hogy városul nélkül jázando preventus se maga sáimára, se
 másné ne convertallya, hogy mis ezen dolajról többszer né
 busittassunk. Secus non factum. Datum in Civitate nostra Alba In
 lia die 8va mensis Febr. 1629na

Továbbá: L. Pál János el vevén feleségül magának Leonnelt ist
 Bernemissa Susannát, s az után az víz Jóságniban Parantsolmi
 kezdvén, a városnak a piatzen kedetni kezdett, nem gon,
 dolozán a városiaknak igazságok miatt valo protentiojainak.
 annyéka ment a dolag, hogy a városiak bizván igazságokból eső
 kakkat kezdék a vám kedőket a piatziól elverni. De L. Pál
 János kémeteket hozván otteneh, archa városiak közül Sán
 ta Györgyöt úgy lötték, hogy meg holt. Sőt Pál Péter pedig holtig
 tántált az akkor kapott lövés mián. Így el nyomattatván igaz
 ságokban, s a Fejedelemhez valo uttyoktelis el fogattatván a vá
 rosiak mivel Bernemissa Susanna a Fejedelem feleségével Bor
 nemissa Annával egy tortvén volt, utolyára kétdeleni tették be,
 kétségesen L. Pál Jánosnak s porturátusinak engedni a város
 várnak felét valamédry izek a várat bizják úgy hogy mácska
 kétden

66. kelvén a várnak bizodalma annak Senti Jus a város vármhoz né
légyen, protestálván hogy ezen egyezést Senti Privilegiommának,
Serekmérs ne tulajdonsza, de minék utánna sz. Pálfi János min,
den protestatival a várnak bizodalmaól ki fogyottis, békességés
Sen a városiak a város vármot nem birtatták, mivel Nemet kéz
ke kelvén az ország, az itt való várbanis Nemet Comendans títetvén
némely embernek, karátsábol s birtatásábol a mult sírnak
vége felé az is vépt akart belötte venni, de az város Instauratijá
ka költ kegyelmes rendelésé által a F királyi Suberinimnak az
is ki tiltatván abból, az után Senti Sem erőpök koshodott a vá
sák vármnak valami képsé, hanem éjéppen a város sírnak
kedet ott mind ez ideig.

az **KORTOMÁROT**, a kortomárszás a régi üdöben minden éftendőben
hét holnapig a város sírnak tartatott, öt honapig szabad volt minden
némely embernek kortomársolón, a Fiocsnak pedig Senni a város
kortomája ellen való kortomája hogy nem volt ki tetsik nehai b. e
Bathori Sigmund Fejedelmnek ez követhőrendő Comissijábol.

Sigismundus Bathori de Somlyo Vajuda Transylvaniae, et Siculorum Comis. Fe
C. regio Blasio Sedmi arcis nostra. Udvarhelyi Capitaneus et Judex Regio S.
Dum Siculorum Udvarhelyi et Maros, ejusq. vicem gerentibus moder
miser futuris presentis visibus salutem et favorem. E humillima
supplicatione Circumspecti Judicis, Innotuimus Civium et universorum
incolarum oppidi nostri Udvarhelyi intelligimus quomodo ipsam Certas
leges, immunitates, jurago municipalia, et libertates tam de aliis negotiis tam
vero de equalitate vini submisit, de Equalitate vini quidem. ne in
eodem

eodem oppido vna in nostram sed ipsorum oppidanorum usum, et neces-
 sitatem edicillarentia, in hacq; ipsorum consuetudine hactenus per man-
 sisset, tamen vos non curatis eorum legibus immunitatibusq; in
 edicillatione vini obseruatis facultatem. Et ducillandorum vinorum
 ipsis interdicitur, ac vna pro usu et ratione nostrae ducillari fauere
 vellebis in derogamen iurium, libertatem, ac consuetudinum ipsorum
 manifestum. Supplicauerunt nobis humillime se in premissis eorum
 iuribus illorum conseruare. Quare nos eodem subdito nostrae in suis
 legibus, et immunitatibus conseruare volentes, vobis harum. Seric Com,
 mittimus et mandamus firmiter ut acceptis presentibus prefate
 oppidanos in suis legibus, immunitatibus, libertatibusq; quibus vna
 ducillatione vini hactenus usi sunt, et gausi illos conseruare. Et
 nihilominus nulla vna in rationem nostram ibi ducillare verum
 ipsis oppidanis liberam ducillandorum vinorum facultatem in usum
 et necessitatem ipsorum oppidanorum fierendam iuxta consuetudi-
 nem hactenus obseruatam concedere debeatis, ac concedamini. Eisdemq;
 oppidanos propterea in personis, rebusq; ac bonis ipsorum, vniuersis
 turbare, molestare vel damnificare nequaquam presumatis habe-
 Dat. Albe Juliae. 21^{ae} Jan. 1685to

Udo jartaban Bethlen Saborra keluen a Fejedelm leg, a kris az vaxat jo
 karban alidvan, hagu abban a minden napi romlokba, is azudonek
 ispentagsagi mian elo kezulheto ko lts egekre allodis fmdvat ke
 vezhetne a vaxatos azon het honagi kotsomartlat et kivautu,
 az vaxos a Fejedelm. kivamiganak. Ellené nem merén beté,
 kedni ada enyede. Bethlen Sabornak hotta után Catharina
 Brandenburgica Fejedelm Appony 1630to est end ben az onfny
 gyulésben a vax finksegezei hereditatott het hetnapi kotsomax,
 László

168 lástól négyet a városnak vissza engedte 1635^é szitben pedig Rákóczi György Fejedelmének ország végzését követve őt az vár szűkségére meg huztatott három hónapot úgy méltatott rendelni; hogy a város tettezésében álljon mélyül három hónapot ahogya a vár szűkségére engedni.

De ifjú Rákóczi György Fejedelmének idejében ismét a Fiscus az hét hónapi korszomárlást kezdte a maga számára felytatni nem gonddalván az ezirint költ csak most említett ország végzéseivel, melyhez képest 1648^é szitben az ország gyűlésében protestált az város kövvelye által a Fiscusnak felekedeti ellen.

Ugyan csak néhány b. e. nagyobb Apafi Mihály Fejedelmi hatalmával a hét hónapi korszomárlást a vár szűkségére felytatva volt már mint a várat kintatott minden személyes embernek minden időben szabad a korszomárlást felytatni, úgy annyira hogy a mint a régi hatalmas időben városi vagy Nemes emberek, úgy papnak is szabad nem volt nyitván korszomárlást tartani, ugyan nem csak ezek, de /: nem tudom. díszrele, vagy gyaltat. /: minden jóvóány, idegen nemzet oláh, Czigány & v. v. leheti artot. Az meg itt vár szűkségére való korszomárlás pedig csak a bort és sórt illette, mivel pálinkát minden időben szabad volt a városiaknak árulni; ellenben ha a falusiak árultak, s az darabontok rajta kaptak szabadison elvették, s az edényeket a földhöz verték, hanem az hidon túl az Szombath falu, s az Balog kertén folyúl a Bethlen falu határ helyében a Bethlen falu Nemes emberek, mindenkör tartottak bort, az havá az városiaknak szabad volt innia ki járni, de nyitvána, bort bé nem tarták.

AZ VÁRHOZ VALÓ SZOLGÁLATROL

üde, s helye ugyan már hogy az várhoz való szolgálattól szóljunk miel

Ujfehértó melletti

mivel annak eredetét és folytatását nem élyek nem tudván tu-
 datlanságból mások tudván de belpusáig bot ont vitatlyáku: hogy az Uj-
 varhely városi Civilis rend hajdon a várhoz Jobbágyi szolgálattal
 kötetestetett volna. Ez mi és miért lett szolgálattal volt minék elött
 ké meg magyarázunk illő meg tudni, hogyá mint Lemebb említettém
 Ujvarhely városá régi b. e. adaltatott Minlegetimokban, Rescriptum,
 okban, Commissiohan Eröly apigában lévő akár mely szabad város
 ha hasonlítottu szabadágában is a mi nemü szabadággat élnek
 más szabad városok ohannal való élet engednek. Ujvarhely vá-
 rosának is azoknak rendiben külmös Regálissal hivattatott
 akár mely ország gyűlésében, követ körendt kéjpen mint más sa-
 bad városok semmi jobbágyi szolgálattal nem kötetestetnek, ugy
 ezen város sem volt sohas, hanem tudni s látva való doloz, hogy
 Ujvarhely város a fehélységnek közepette lévén, segyűest a
 fehély naticat nem vesztvén homnyában a terhet visette a mely
 minden időben, de nevezetesen táborozásnak idején igen súlyos
 volt mivel Csik s Házom pék. felöt akárki felé akár kívülröt az
 ra felé volt a Táborának járása Ujvarhelynek kellett sethe fo-
 gadni s elebb költözeten, az Tegyedetem szimára. Csikban Gyoz-
 gyoban, Ujvarhely híken ledett ado pénzt ugy az Olafakichtól,
 Zetelakiaktól a Ficus szimára fizetendé Depkat, zsendelyt, se-
 gesvára hábitam, több más ezeknél apróbb s nagyobb minden
 napi terhe visetésen kívül.

mely nagy igát sokan meg unván a városiak körül inkább kíván
 kottak a fehély részére állam, so táborozást folytaton mintsém
homnyokban

70. homyokban annyi terhet visélni, ezre pedig magát s alkalmatosságát
got szolgáltaott néhai b. e. Bothlen Gábor Fejedelem, a ki mivel
igen hivatásra fejedelem volt, hogy táborát négyet saporit haszná-
lta, küldött Comissariusokat által a fehérek szabadignak, igéreteivel
vett sokakat arra, hogy a fehéreket által átkötötték jóság,
ikkal együtt. ezen dolgnak pedig ugy létet bizonyítja néhai b. e.
őreg Rekorzi Györgynek 1633de szeptemberben kült pátem Com-
missaria, ilyen sokkat: J. J. Uvárhely, váramb. béli hivatás,
nek aláírta könnyezésből érte, az ott való hegyességnek
kevés számát, és súlyos terhek viselését, el annyira, hogy eme hely-
től a sok meg nem tudta, és azo fizetés előtt körülök, ki állott on-
berek miatt mindenestel János Szeberál több-en mintsenek, a-
zok körül is háromszázötvennél több mint a ki derek. adt adhat,
na, az többinek is sejkén lehetné tsak napenként való táplá-
lások is határozottan sejk, és sziszatlan volta miatt, az terhek visé-
lés pedig vasnak, szindelynek, depterának, és egyéb partakodas-
nak, dolgában sejké annyi rajtok mint leges víz és kö hulom.
Hétkéhen &c &c

Ez kérezt meg kevesedvén a városi nép, s a fehérek elő szán-
lalt terhektől semmi könnyebbítés nem lévén folyamodtak a
Fejedelemhez annak meg könnyebbítéséért, s azt ígérték, hogy
ha azon terhek voltak el fordítva, a Vár körül való apróság dol-
got mind végbe vikipik. a Fejedelem mellesleg látván panaszokat
a terhek voltak el fordította, ezen önként ígért szolgáltnak
végbe vitelére.

vakasá

valossá tépi ért egy 1681²⁴ Eftendőben költ Reclatoria, mikor maga
 a Főjedelem appony Bernemissza Anna, a városnak, és ahoz tartozó jó
 hájoknak alapothya iránt feleltetvén ő többi között ezen korton kéz
 deben fergo szolgálatois kérdést feleltett, e melyre nem csak az má
 zosi hanem az Nemessi rendből való hetven és nyolczuan Eftendő
 Tanuk szót szava egy felelték:

Tudom azt hogy Bethlen Gábor Főjedelem idejében a leertben lágyált az
 városi rend azon kivül az mely majoriás, bura aratás az oláhfabriak
 köl et maxadott azt segélt etté az város fel aratni, az öreg Rákóczi
 Főjedelem idejében is ugyvala az portálodást pedig azért leert bé
 li dolgot és henna takarásért elengedték az adózatit.

De mind ezek felett való bizonyság öreg Rákóczi Györgynek ezen
 világoz parabolathya:

Georgius Rákóczi Dignitatis Princeps Transylvaniae, Patrum Regni
 Hungariae Dominus, et Siculorum Comes &c. Fidelibus nostris Se
 natoribus, Egregiis et Nobilibus Capitaneis Iudici Regio Supremis Vice Ca
 pitaneis, Vice Iudicibusque Regis Sedis Siculicatis Vt. Várhelyi; Item
 Petro hennás de Batiogh unioersorum bonorum Fiscalium in Tran
 sylvania Masfeto, ac Decimarum Vice Strenuatorei; Item Thoma Nagy
 de Fogaras bonorum Precursori, Castellanis ac aliis officialibus ac
 is nostrae Várhelyi, moderis et futuris quos pro tempore Consti
 tuendis, Curatis etiam aliis quorum interest, seu intulerit pre
 sentium, notitiam habituris nobis dilectis salutem, et gratiam nostram.

Vt. Várhelyi városunknak lakossai adék értésimké e alázatos
 körmögésék által jelentvén, hogy noha mikoron Vt. Várhelyi Vt.
 unkeoz

42. vármékhez parancsoltuk volt őket szolgálmi alkoron egy rendeltük
volt, hogy mint az úrvözült Bethlen Szent Tejüelem püspöki perunk
idejében, ennek utánna is hasonló képpon, az egy vár belé szolgálatan
kivül semmi egyéb tereh viselőre ne kényszerítetnénk, mind az al-
tal mostan annak. Selette minden portál kardost, tereh horozást s
szábitást, s gazdálkodást supportálmok ket, s egyéb minden adozást
is püspöki kényszerítetnek, melyek felé való szolgálathok mi-
att mátkelyességet fogynis kezdtek. Akarván azért őket ennek
utánna olyan szolgálatan tartani mint a Szent Tejüelem idejében val-
tal, hájjuh és parancsolyuk és hírségtelnek meg írt Uraké, váro-
unko lakosihoz ebéki kegyelmös annuentiánkot így érte, meg né-
vezet vármékhez való egy szolgálatan egy mint a meg holt Tejüe-
lem idejében volt, ennek utánna is inuistabílitex tartsa meg s más
okkatis meg tartassa, nem kényszerítvén semmi egyéb tereh viselő-
re, egy mint portálkodásra, alá a mi felé tereh horozásra, szábitásra
és aradzonak püspöki kényszerítés s azért őket se semelyekben, se jo-
valban, se marhájukban meg ne károsítsa. Hírségtelnek, parny
Uraké, hék Tipt viselőinek kegyelmösen parancsolyuk, az edlyül
specifíalt annuentiánokban az Urakéki városmunkorak lakosihoz tra-
ta, és másokkatis tartassa meg, hogy az mi kies szörnyámbok alatt e-
püspökének ólis napokéut. Secus n. festuri &c. Datum in Civitate
notre-Alle Julia de ept. mensis martii Anno Dni 1642

De a meg írt igazságot és az Tejüelemnek, illyen kegyelmösét mi okkolin-
soltatvén a városi rend minden fennobb embert Bornemíppa Susin-
na s városhoz bizodalmasban be illytatvénk lemondott, illyen jövel-
metelt

376.
protestat. Az várhoz semmi szolgálattal nem tartozunk, s nemis szolgálunk. Minilegiumunk ellen holtat meg azt sem egykor sem máskor valami vételkedet et nem vétettünk, hanem hűt és hűségből a mit szolgálunk, jobbjárok nem voltunk, az Minilegiumhoz tartjuk magunkat a sokott adót meg adjuk a több több városoknak Minilegiuma szerint a mivel tartozunk az ország köré.

Ezt ugyan, több más szinü dolgok isánt való Contradictorolhat éveát, talott volta város, de tévényosen soha nem praesentáltott, hanem sokszor említett Bernemipha Susanna erö hálkat hajtottak szolgálata, melyet néhai b. e. Fejedelem Borkai Istos igy ivt s Nagyságának.

Acatius Bartsai. Dei gratia Princeps Transylvaniae, Partium Regni Hungariae Dominus, et Sicutorum Comes. Bonorum Domine Susanna Bernemipha Porrososi quondam Palkosaris kerény de Gyere monstra rechte vidue nobis grates salutem, et gratiam nostram. Az országunk is abban leio minden vendétnék erös hittel lévén kötelesek, hogy ket kit habarlagában meg tartunk, is abban elö menni meg né gátoljunk, ez köteleességünktöl iseltetvén s: no ha egyéb illendő is igazságos dolgokban kegyelmednek kedvezési képek vagyunk: s akaratunk kegyelmednek ism: mivel ugy é: tük: az Udvarhelyiek Minilegiumát az országis Conf: máltá Art: Culusában, annak lezetmivel is büntetésével nemely utrait Udvarhely városának jobbjá sebet szolgálattalja darabontul az or: hia. Porzandjuk annak oltáer kegyelmednek kegyelmosca az ország telenkussa ellen öltet tarabó avat a szolgálattal né terhény: moel mis meg engedük nekik, az Anticus szerint Ilyenek habarlagokkal.

44. Jágokkal. Presentibus perfectis &c. Datum in Civitate nostra hie
Sebenini die 18ta mensis Junii Anno Dni 1657°

Evel az uttalis meg szabadulván a meg irt szolgálattól, ugyan
csak Apaffi Mihály idejében kezdtek kényszeríteni azon szolgáltra,
mivel pedig az városiak nem egyéb kötelemségből, hanem a meg
irt terheknek elszállításáért vállalták volt magokra, nem akas-
ták tovább aztot meg tenni annyival inkább hogy semmi terhek
viselésből, iradaisból nem könnyebbítettek. De minden parasz-
tsókkal nem gondolván a Fejedelem a Bizot egy néhányat
magával Eberfalvára vitette, s ott portiera adott keményen s vizen
oly szigorú tömlőtben tartatta, hogy a lajtorja fegyain aludtak,
a mi krosset alhattak, mivel a feneke vakon volt békaival.
Igy sokonyaltatván s más uttyát szabadulásonak nem látván, ugy
kötelenítették minden könnyebbítés nélkül is a régi szolgáltra
igérni magokat. De eettelis meg súlyosították a Trópték, mivel
régentén csak az városban, és a vár kertben végorték, et kötelez
segéket, de ezen időben Miklos Salusa aratni, itten pedig péna-
takarmigát költi hajtották, a korszomártást a Fejedelem Szám-
ra rajjok vették. Meg halálcován ifju Apaffi Mihály, és azon
sag egészen a Fehérsi Auszriai háznak hatalmas hányra adá
jutván, annak kezes és orvástása alatt kezdett boldogulni több min-
den répeivel az háznak esen város, mert az után kívált hogy
a kuzekaság lebesidesített. Senki azon szolgáltnak tetelére erő-
szablat nem kötelemitte a városiakot.

hanem

Hanem a mint fennebb jelentettem Mlyos Geff. Marcus Nemeti Gyulai
 Főnök ö. kezeleveliája júliánbi vadalmába a Várnak a kenev viláig utin
 kezdte ezen dolgot elő fegyatni; panaszotván a Felsőes királyi Juba,
 minn előtt ezirant való konkulásáért az jövödelemnek. Melynek
 bövöben való meg vizsgálására mekketeltott a F. k. Suberium. Comissio
 Comissarius meköt rendelni; úgy mint: az egyik ítélő mestert kincsi
 János Geyzejt, korda Sigmundot Udvarhelyi Jelenek, kerepturi Mik-
 lot Marcus kékinck Fő királyi Bizait, a kik itten Udvarhelyen 1721^{de}
 eptendöben meg jelenöen, s mind a két Jelenek aköz kawaik meg halgat-
 ván a városnak régi szabadsága, úgy ezen pretendált szolgálatazant
 való documentumait meg vizsgálván, az Exponens Geffö kezeleveliája
 jötot kérdötek: ha volna valami fejödelmi Denotioja, Comissioja,
 vagy egyéb hitelus literálija, mely szerint az pretendált szolgálataz
 mekketésára valaha a városiak a török applicáltattak volna, melyre
 ö kezeleveliája egyebet az Udvariumnál elő nem adott, a mint nem
 isadhatott. Melyhez képest igen helyes és az magok aktivitissát Jely
 ut haladó delagnak látván a Comissarius meköt méltomank itelték a
 F. k. Suberiumnak itéletére bocsáttani. Ekköz nagy Márton Mu-
 tavn az öketit aut mondotta: inkább ellöza Egér követ meg epen
 minden en Nagyságodnak jobblágra legyen, mivel nekem minden
 deim igaz városi szabad emberek voltak, s magam is az vagyok.
 Eze kendes elmévet a meg it Geffö kezeleveliája így felelt. En atyim
 fia: jobblágságra nemis kereslek, hanem mivel igen nagy summa
 pent adtam a városot évönz tartko ková jövödelmi jöppjét, ha az
 kothomának és ezen szolgálataz a régi mód szerint való folytatása,
 tel meg

tot meg lejtatom károsnak tapasztalom lenni a magyaroképenze a városát.
 Ez után keltszáratt a F. k. Subormium előtt felvitt a Dóly helyett is
 sok fáradság és költsé után 1722de éftendőben olyan ítélet lett, hogy a
 meg írt bejárnas ö becsleutájaa éeen törvényben a város ellen elő
 adható minden docum entumait párban adja általa városnak a
 melyet annak formálótassa szerént magához vévén a város bszedes
 lehetőségben régi szabdságaméllatt élt mind ez ideig, senkitől ezen
 dolgy iránt nem háborgattatván.

Mertis fennvám a Gyulai Törvénygyéméle híze most egyjok nagyobb intég
 a városi kenden nem volt mint ennéle felvittatása alatt mert ugy
 azis az említett jogálat miatt a mely mind a kurutz vitáig fenn volt
 igen sokan a városi kendeől kurutzokká lettek, és vett az álttal min
 magokhoz mind jószágokhoz a jogálatot elvetvén magokhoz a
 székhely Nemesség közé iratták, és így ugy meg keversédett a Mi
 vilogimnos kend, hogy ezen szuljos törvénygyéméle felvittatása alatt
 tsak tízen hét gárdából állott az egész Civilis Comunitas, és elneke
 kellett el győzeni a nagy Adm levül a törvénygyéméle való költséle fá
 radtságot, az én néhen edis atyám ennéle alkalmatosságival egy
 éftendőnéle el felvittatása alatt tízen hét hétig fáradozott, s bujdesz
 dott haziján kivül, igen olto volt akkor a Civilis jószág, mentozután
 veltetvén mind az Adm pénz mind a Törvénygyéméle való költséle né
 melyéle nem bizonyán ettől való meg szabaduláshoz felé azéanis
 jó hívet el adtak, tsak a nagy törék alót szabadulhassanak.

Reket a régiebb dolgokat bizonyos irásolbot, és hitelös hálomás
 olbot, és hagyomány olbot lé irván, melthonak álitom a mi időnkéle
 egy jeles

egy jelszót dőlyárd a körörményi városnak szállani.

IX TZIKELY

AZ VÉG HELYEKBEN LÉVŐ KATONASÁG

fel álitásának alkalmasossá gával a városban folyó dolgok.

Ezer het száz hatvan kettődik Eptendőben álitatott fel az vég helyében
 lévő limitanea militia, a melynek eleintén Limitropha nevet volt
 de ezen nevetől tustot úrvén némelyekállando képpen Limitaneának
 neveztetett, mely militia iszant egy alkal matossággal Borsai Nagy Ist
 ván Uram. Urvakely őéknek egyik vice királyi Bizója ittenci őék
 háznál különös gyűlést tartván az városi Privilegiumos Magistratus
 nek bizonyos embereit kívánta elő hivatalni, a mintis a Notariusnak
 mađ magával fel menvén archnak iszant. Azt akarjuk kegyet
 meteknek tudtára adni, hogy az Nemes őék orvostaltatni akar
 ja minden szabad embereket is archnak iszant, hogy ha valami mi
 litaris Comipio fog ki jöni annak munkája annyival könnyebben s
 révidebben mehessen végbe, ha azért kegyetmetekis ezen dolgban
 a Nemes őéket egyet akarunk érteni je lépni a kegyelmetek
 réperésis azon nemhat ely formán végbe vinni. Azon expressuok
 teak, azt feleltél: hogy a Magistratusnak és Centrum. Vizatusnak ál
 tal adják a királyi Biro Uram. intimatioját. Azoknak azért in
 struchtórával újra fel menvén azt replicálták. Mi ennél kisebb
 dolgban is a Felelős királyi Suberminnak kegyelmes rendelkezési
 tel s parancsolatyaikat szokunk. Sziggeni annak azért ordinatio
 ja nélkül Lármat a Comitibusban nem akarunk indítani, mivel
 ha úgy kívántatik, mi az Comitibusban lévő némelyeket leg tovább
 fel orvostaltat sámba vehetjük, erre meg írt királyi Biro Uram így
 válaszolt: Erre a Nemes őéknek, sintsén parancsolatya, hanem a
 most napokban Báros Janka ur s Nagyságu háramnál letében azt
mondá

48. monda: hogy igen kedves dolgok fogna a' nemes Szelek o' Ecclesiarumjainak ten-
ni, ha azon Conscriptio elöre végbe' menné. Lám hipem ha kivántatni
fog ja képen ha képen találhatik a' munkán, ha pedig kívántatni nem
fog a' tüz a' papíronat még' égheti. Ugyan csak ezen alkalmatavág-
gat az egész Szelek, s' itt az várostanis a' Szelek részére tettek gondá-
Conscriptatallak.

Ertvén pedig az alatt, hogy György, Csik Szelek a' Conscriptio után még
is mérettették s' három Szelek feljára a' méregetés s' hogy az ott
való Taxis helyek is vele vonattatnak. az itt való Privilegiumos és
Nemes vend' külön való. supplicatiojokkal feljarmotnak a' Fehéris he-
lyi Suberanium ha nevezetesen a' Privilegiumos vend' Jilly et telmüvet

Eccellmē Prō Prō Gubernator, et Eccels. m. A. Gubernator.

Om̄i et Patroni nobis colendi p̄mi:

Humillimē pedibus prostrati Eccellmē Dni recurrimus et filia-
li cum fiducia requirimus suam Eccellmē et Eccels. m. A. Submūm
positi in ambiguitate, et expectatione suspensi; audimus enim. uti atq;
as se' is Sicutialis, ita etiam hancē ut' or' helyi nevem. in militiam
conscribi, nos autem in medio sedis s' ipso nempe oppido privilegiato
Taxisi U'vár helyi s' locati quē' certū. p̄sēimus ignoramus, nam iuxta
Privilegia a' Divis quondam Principibus donata s' quē' si celesti non
simus, inhibere possumus: ea quē' quodlibet in regno hoc lō'orum op-
pidum. quāsi sumus libertate haecens, nec inquam cum natione
Sicutia, aut ipsa. cum sedē U'vár helyi universitatē, aut particulariter
a' numerati, et Conscripti in militiam sumus, eorum in via Regia
et valde universitati locati ubi nempe magna condescensionis milita-
res fieri solent, hos ubi decet libenter sustinemus, et pro visibus pro-
moremus, Ceterasq; domestica. servitia. nemagiati cum subjectione
praestabimus et prestamus.

Supplicamus

Supplicamus igitur cum sub missione debita sua decellae et Rebus Regio
 Subvenio velit nos sub paternam Clientelam acciperet et in libertate
 te qui alia liberta oppida fruuntur nosq; haecenus usi sumus
 manuteneat ne pauci perse numero Conscriptio militate sub
 jecti pace et quiete ab antiquis Principibus accepta ad hoc usq; tem
 pora perveni sumas pervenire. Cum tanta subinde transitione et Con
 dexensionis militate qm et Conscriptio nos inveniant ut vici
 lis accipiendū et promovendū Sufficiamus et hanc ob causam ab in
 de antiquis temporibus uti Cetera loca liberta armis exempti
 domi relicti fuimus nec inquam ad militiam adacti.

Quapropter parati quidem in omnibus mandatis sua decellae et Re
 Regio Subvenio homagiali cum subjectione parere, Supplicamus
 tamen, ut nos presentis Conscriptio militate benigne eximere di
 gnetur, praeterq; obsequia in benignam Considerationem sumens
 ea a nobis hactenus praestita, et deinceps pro vitibus praestanda Sufficiant.

Nosq; in fidelem et gratiam Paternam sub decellae et Rebus
 A. Subvenio cum humillime recomendamus perseveramus
 Sere et subiecti fideles Civis et incolae oppidi Tacalis Ulmanis.

Resolutio.

Non esse animum Subvenio Supplicantium, iuribus Privilegijsq; in
 caorum um legitime petiverint quodpiam derogandi modernamq;
 que fecerit nationalis militie Conscriptioem aut Classificatione
 nem nihil iuribus, Consuetudinibusq; oppidi receptis virtutem
 ac praesudicaturam decernit jubetq; ut Civium ejus oppidi nationa
 lisi militie nomina dantium Classificatione medio denominandos
 per Magistratum eiq; nemio gatis Comunitatis subiectum peragats.

Act. e. Re. Niphus Hannica Subvenio Anno die 3ho 7ho 1612.
 Et tradat per Stephanum Hatmaggi pp. Sec. Jurem. miocet

80 mivel pedig az nemessé kényszeríté Instantiája sokszor elő nem fordult, nem
tartom szükségesnek annak itten való leírását, hanem a Resolutio
ilyen értelmű volt. Supplicantes a Inquisitione: scilicet cui haec tenus
sub fuerunt avelli neque dunt, militia vero cum sit spontanea ab illa
legenda imperari non possunt.

Már három kérelel a Comissio Barótfi Szeke által kelvén, 30.
tanis a megegyezést el végezvén Uővárhelyi Szeke által kelvén, ha
váltan talván, Almixon felhatalmú dolgát, innen pedig Lovetice Szeke
dékánján az Lovetice által Lovetice által tudósított véssén, hogy az a
heába let né fázadjon, mert mégis alá magát az nép nem adja.

Az alatt az Egész Uővárhelyi Szekeket, Havas allyai, Fojer Nyikoi, 5 több
vésséből más Deputatio meggyen Almixon a Comissioha a ki nyitván
által adja, hogy Uővárhelyi Szeke egy átkallásban mégis alá magát
nem adja, ha csak ez iránt a Sebégenei vilájos parancsolatját néme
Létya. Így meg alladván munkájában a Comissio ide Uővárhelyi
jött s a Szeke háiban vé szállott. Az militaris vésséből volt fő Com
missarius Szeveder nevű fő Meisa mellett egy néhány mi
litaris Tiszt az Provincialis vésséből Báro Jffru Daniel István Coag
ministrater s Nájá Barsai Nagy István Bethlen Szeke Nagy János
vél másoktól.

Meg tudták volt még Almixon léteiben azon véssé, hogy az Uővárhelyi
viláosi rend ezen dolog iránt a Sebégenei királyi Inquisitionha Szeke
ad, s hogy ide érkezteneb leg első gondjok volt meg tudni, mi viláosi
nyeréstek Supplicatiojokha. Az Notarius accat két öreg Esküttel
Szeke Maktommal is Szabo Bálinttal az Instantiát Resolutiojával egyjüt
az Fő Coadministrater Uővárhelyi, in Copia által adja a ki azt
mondja, a hegyelmetek dolgát nem tudok hallani, mivel ilyen Tag
de helyen in meg ezen Comissionalakkal materságával meg nem fordult
többet

többet nem is bejellehetett, mivel Schreder ur ékezevén az a kúria
 ezen éleget szellam; Schreder ur azért az Instantiát olvasatni
 kívánván midőn azon seholtt hallotta volna: Nec unquam Cum
 natione Sicutica, aut ipsa Cum se illi vartely unioersaliter aut par
 ticulariter adnumerati et Concepti in militiam sumus. az vá
 rosialhae sexu vára az mondja: quod exo fustione asini? melyre
 az Notarius így felelt: videbit ulterius Illustrissimus Dominus quid fa
 erimus. Midőn azért tovább azt hallotta volna. Cateraq; domestic
 levitia sumagial: Cum subjectione prestimus, et prestamus, az
 mondja: Ecce ad his omnibus exitis liberis: Tel olvasatván az egész
 Instantia, maga a kezehez vépi, hogy az Resolutiot maga olvasza
 el, de az fő Coadministrátor ur látván az indikát azt mondja: non
 est originale sed est tantum Copia; melyre a főlele ve vára az
 mondja: ipsam originale volo habere

Tel kapván az Notarius az Originalét meggyeri, az alatt Schreder ur
 Etalván ilyen szóka fokát: Tuberium Tuberium! quis vult?
 nullus vult! Az originalat meg ékezevén az Notarius így nyjtja
 a Schreder ur kezéhez, hogy magais egyit szellyét fogná, olvasván
 azt azon seholtt: Tuber ut Cirium. ejus oppidi militie nationali
 nemina Cantium. Classificatio medio denominationem & K. az
 mondja Schreder ur: Ecce jubet ut fiat Classificatio, az Notarius
 megint így felelt: sed nullum jubet si Cetera verum qvi nomen dant
 militie nationali. ez is más ilyen értelme bátor szavaient az Ma
 tariusnak, meg neheztelven Schreder ur azt mondja: Catis Asini; s
 az ajtó felé tapigálni kezd, a ki az Instantiát sechee vévén a más
 két eskütet el jött.

Tudositya az alatt Schreder ur Bokhor ö Essentialiját a Comipro.
 Doga ikant, a ki egy néhány munkat homöge szedest se mihi
 hávínak.

11. havának 15^{ik} napján ide jött más nap az Udvarköly néki szabad
népnek jobbról a komáromi falu végre gyűlvén, onnan ebéd után gyű-
logok, lovasok vendégek hármával bejöttek, s a nék. ház előtt meg állt,
portak.

Az utolsó két röpke idő k. közül pedig a székelyek Tizedessel, Notárius,
sát heten Ezenst fő Állása, mertekhez hivattattak, a ki ilyen köp-
yeit kellett azokhoz: Mertan kegyelmeket előtt vagyok ö Fehérené,
aház királyi kegyelmét, aház kegyellességet magokhoz, éremi mivel
ezen falusi népnek az várostól vár ha azért kegyelmeket, jó példái
val elő járnak, és a falusi népnek, azaz szándékját magok után -
vonyák, remélnthetetlen grófiáját fogják, kegyelmeket ö Fehérené,
tapasztalni. melyre a Notárius másolatnak képeben így felelt:

Mi velünk Nagyságos uram a falusiának semmi Comunitatiójok menten,
nemis volt, hanem ök az magok különös írté, mekkélezerdtek, s
velünk, szándékjokot nemis kérelthék, ha pedig mi katonaságra aénök
magunkot, nyitván való kármunka, s vege nyomozásainkba lenné,
mivel mi majt mind merték emberek, lévén az éftendőnk s
minden végeiben, minden napjaiban szomjúnk, szert köteteni,
tevénk az ö Fehéregé gratumának keresésére, hármunka, tartás
ára, mértességü nekét folytatni, az ökeletmetek gyakorolni, nem
egy mint a falusi szék, velö nép a ki munkájának nagyobb röpke
maga ott nem létebennis jó tevé, jeitál minden hátra maradás
nélkül, vege vitetheti, különben ha ö Fehérené parancsolat,
tyát látjuk minden kármunkai képek vagyunk, az ö Fehéregé ke-
gyelmés tevérené engedelmessémi, melyre ott felelt Ezenst ut:
ö Fehéregé a maga királyi kegyelmét erőpakkal, éntinek nem opto,
gatyra ezt az katonaságot sem kármunka, parancsolattal, let ártani, hanem
az ö híveinek tevéreke hája, hogy egy nagyobb hírségeket irutet,
rossak.

hassák meg, önként való jó akaratból átván az ő fehére ügyén, sőt
gálatyára.

Ezen közben kinn a piacon egy Zimber nevű kapitány egy falusi
embert pofon tapott, a melyre az nép odatöprekaván nagy tsia-
dalt tett. Ezenst is hallván a lármát ki ment, de csak hamar
vissza térvén így szólította meg a vitóriákat: imé látjátok kegyel-
metek az valósigos Rebelliot, az itenét könnyő vilttyenek kegyel-
metek magokon, magok gyermekeiken, ezen a sok falusi népen,
és annak gyermekein, mert bizonyára ispony nagy vepardtemo-
ja ezen kegyeséget követni. De az vitóriák, az előbbeni test feletti
felénél egyebet erre sem mondottak. Több beszélői után utólagzatot
mondta Ezenst is: Imé paratámra fogadom hogy ha kegyemetek a
vita népet arra vészik hogy ezen Limitrophia katonaságra jó ked-
vet veé arják magokat, a kik itt vannak kegyemeteknél min-
denek egy egy arany lámbát nyolckor, 5 Fehérsé. Ezen szavival
a detoznak erőtlomséget nyikván meg mutatta, ilyen nagy és az
vargáknak sorsát s ő nekis tsaká meg kérészeis erigét fel-
ül halado ajándékatot igérvén, mivel arilyen ajándékot a királyok
nem vargáknak, nemis nemesséknak, sőt Nagyságra inkább sem-
mindennek, hanem az kivált kegyen való nagy érdemet tett
Hertzei keménytelnek-lobban optogatni. Mind erre is látván hogy
a vitóriák előbb tett feldebetekét is nem állandának, vegyfére azt mon-
dotta: ha kegyemetek az katonaságnak, nevét magokra vaggat-
s, azat a falusi népnek. példát adának végbe vpen-ő lecelontia-
nál hogy soha semmi hadi szolgálatra kegyemetek nem kény-
betnek, hanem mint eddig úgy ez utánis azon módhat élhetnek tsak,
az nevelésben lakna, erre azért honap jó regget vála-ppát váron
kegyemeteknek. Eljövén, az város hírére a kik ottan voltak

öhuo

84. Örvöl gyűlték és sokáig vitáztak azon dolgot: ha illenék ilyen Szin-
eskedéssel a Salusi népet adba a Nyomkuságra a kitől mostan egy
ikbánál beléromni. Semít az egész nép híve költés nem tudván végez-
ni kiki háza ment.

Az alatt Bukover ö Eccellentijája népet a Tiptelűt jártatta ardonna
élméjét benderítete és az engedelmességét javasoltatta magais a
hész ráznak piak kőbe való ablakokban olyka olyka és ferdülési
a pénzt bőven hányta a nép közé. De: a mely tudta volt: azon ta-
lusi emberek között még egy sem találata a ki a pénzhez hozzá-
nyult volna. Sőt a kincso katapjárca vagy botk. hozára isettin lajottan
le zártta, melgen ö Eccellentijája igen meg szerzett kedvettenülmi lat-
ván a népnek ilyen et. Szent meg átal. kérését.

Még azon a napon Váborca után Ezent ur a Notariust hivaltja
azal a Lejér hajj magyar embereket: öreg Mihály Jozsefet a kiki leg ottan
meg jelenven így keltott hazájok a mi köppen ma bépeltett em volt
kegyélméteknék, képsitven eké kegyélmetek egy aláratos Instanciat ö
Eccellentijájához a melynek az udjé értegen, hogy az város a limi-
tróppa, militiához hozzá áll, mind azon által ö Eccellentijájának ke-
gyés intézésére hadja, ha azon szolgálattal, vagy az eddig valóval ki-
vántja aztot foglalatot kódni, és en jelen lévén, kegyélméteknék
kezdék szerint való Resolutiot fogok ny. emi, hogy soha kegyé-
metek katona szolgálatot nem fogna beenni: azért eztot így et
képsitven holnapöt orakkor reggel adják kezembé, hadi Vigye-
set ö Eccellentijájának. Azok reggel négy órára a kikit állt áll-
ras házához gyűjteték, s meg értetvén azokkat az Ezent ur aharot,
tyát egy értetelmét azt vártakolták, hogy olyan kértéges kedés volt
ka, magokot nem bóbánák tartván tiedni illik, attól hogy akarthjának
hagyván magokot ö Eccellentijájának az hadi szolgálatra né
Károlyi kérésre

kémszeritossenek, késő lévén akkor az Excust ur bíztatásival ma-
gokat megrögegetni: A Notarius azért és Mihály Doct őt orvakkor az
Excust ur Sülalására mennén, s már fel kelol találván az város éretel
mít által az jáh, a ki révir' szoval tsak azt felelté: jol van. s az
ablak sölé fordulva azokat el botkátolta, az elöt vale nap pedig -
mind' enkorá hűtső ajtóigis el kísérté.

Buchow ö Excellenciája hamar napj itten mulatása után elment,
a fia poh közt pedig olyan hír volt hogy katalas képpen szaladot
volna el félvén a néptől, de ez nem volt igaz, mivel a városi-
népnek gyalog vérs a piaton két sorban állva lovantjaitat ö
Excellenciájának, a péknek Triphoi pedig, és a városnak több rész
s lo hátan tífosségesen kísérték el a péknek helyéig.

Igy éren láttal az város, és a pék a katonaságot meg szabadulván
mind' érvy tsendőségben élt. Ezen alkalomtalággal melte ort esz-
ve vénni, hogy a porhuzo szabad nap ugy magának hagyallatott volt
hogy senkinek mérséglége nem volt aztot leg késsébbén is utarítani.
El azokis oly modtal kormányozták minden gyűléselben magokat,
hogy semit leg késsébbet sem tselásheték, vagy tsellottak olyant, a
mely mián a tsirályhoz valo hírségben vádallatthattak volna.

Buchow ö Excellenciájának el menetelé után tsak hamar óé szál-
lott a városba két Compania Vasas Német, még ez ek itten lévén egy
Bátá lion gyalog Német két táboru. Agyvonal ez az Bátá lion nem
tudta hová Com' enderortatilo mind' adéig mig az városzon alott az lu-
varnál az ordez kinem adottatott hogy tseláshetlyen tsagnah gráz
helyben lenni azt vélték hogy valami rébellis népre utotnék. De
hogy óé tsállottak mindentóésségben, a katonáknak az előre paran-
tsolt érett képen találván a fő Stráza mestor Bár' Fröhk
igen

86. igen jó lelkű Lutheranus vallású emberek leg első gondjainak taetoban
öccellentziájának meg ism; mely nagy béleosságban, tsendességben, s' hie-
ségben találta az itt való népet. De hálván a' sok gyalogság, a' lo-
vasok pedig ki nem mozdulván a' felesleges nép végző vépedelmét
vártta magára, mivel úgy volt az híré, hogy az gyalogoknak bé hálós,
okhat a' levások leg ottan ki mozdulnak, a' bátrabb hírviek pedig,
és magok ártatlanságában bizakodók. Semminél egyébrek, nem ta-
lajdonitók, hanem hogy meg ijedvén az nép inkább a' katonaság-
ra adja magát, a' miután a' fennebb említett fő Szabamert az,
za lévén oktatva, egyez a' Bilot, Tizedest, és az ö' küttéket magá-
hoz hivatta, s' tolmács által azt mondotta nekik. Látják hogyjéte-
tek, mely nagy és súlyos quártelyos mititua nagyon az városon, gon-
dolkozzanak, s' az fegyvert vegyék fel, mert ha nem tselélpek ta-
laim és mortanis meg marak, s' meg többi fogá' városra jéni, a'
melytől végső pusztulása következik a' városnak. Még köpön-
vén az ö' kütték e' Nagyságának ilyén káros jelentését el jöttek,
és az egész város népet egybe gyűjtvén külön, külön meg tsendé-
ték, ha volna kedvük az ilyen mortan lenn fozgo katonaságra,
De egy sem találtatott, a' ki arra kívánta volna magát adni.

Ezen Német Batabion egy néhány hónapok után Masuwa Cem,
mendékatatván, helyébe bé szállott az Hallye gyalog Arqim enté,
böl való egész Batabion, ennek fő tiftye igen nagy kogyteuség-
gel fenyegetőzött olykor, olykor, de a' város tiftyei ki tanolván
termépetit valami ajándékkal mindenkor könnyen megtsendé-
letették. ez tovább volt fel tptendónél az városon, azután ismét
bé szállott egy más Német Batabion, a' ki két heti mulatása után
Csibamént, Ennek el menetel után majd három tptendőig tsünetlen
egy

egy egész Compagnia, gyalog volt itten quartélyban

Éj jelen való dolghoz lehet, egy alkalmasabbban tölteni. hogy 1763^é
Éptenőben az Vici kék. gyűlésén Borsai Nagy István Vici királyi
Bizomány-jelen létében egy Mohácznak diktálásából Atyházi Simo
István nevű szabad ember a kék népének nevében protestált az
akkoriban letálatandó Continua Táblának módosítására ellen a mely
évt Juliában mint az hátkán el fogattattak és hebenbe viteték.
Borsai Man. tovább való fogságát. karában előtt az hatálatat
meg szabadult; a más kettő öt Éptenőig való kabságra senten
tízátatott.

1784^é Éptenőben ugyan azon hónapban el fogattattak és sze
benbe vitetvén három éptenői fogságra. Lőntentziáztatnak. At
más Borsai Mihály. Protokator és Székelyi Benkei György Sa
bad ember, hogy az fennebb említett Protokatornak. irásában va
ló vételében Éptenőh. lettek, úgy mint az első Diktálása, az má
sodik irása által, de ugyan tsak mint az négyen meg nyerték azt
hogy itten az városban az itten quartélyozó Regularis militia öki
voti alatt legyenek. tágas fogságban. Sőt a két elsőnek azon hofvas
időöbökki egy kék el engedtetett.

Egy híres Barátság a városi Notariushoz, migyen egy alkalmas
sággal i. azt mondja: Notarius Man. ha vala mi Salusi emberek jö
nek ide, ne Sajnályra kegyelmező egy Protokatorot irni a mint ok fogják
mondani, én ugyan magam meg irnám, de az én irásomat az egész kék
ismeri. rá ajjantván magát a Notarius, annak el mentetése után
É. Felcséző azt mondja: meg merne kegyelmező azt tsélekedni?
az Notarius felel: Nink olyan hat ököz Uvorkély kéken a miért meg
tsélekedném, de ennek most így írtam felöttem, ha az faloriat
ide

82. idő jönnek azoknak valóban meg felelek, de azok még változtat
ván az Notaxius hoz menő bandéjékat, egy vite volt végben a,
200 két személy a Dohot a meg irt jutalomért.

1558^{dik} esztendőztől fogva 1777^{dik} esztendőig á men
nyiben ki kereshettem Udvarhely várossában Biro
ságot viselt embereknek s némely személyes és
közönséges jeles dolgoknak lajstroma, az esztendőszám
mán a Bironak a neve az alatt a történeti dolgok jepeze,
tetnék fel.

1558. állítatott fel a városnak régi Privilegiuma, s adtatott a Pótsét.

1571. Nyákos falva a városhoz applicaltatott.

1572. Biro Szabo Balas.

kezdődött a Forakos Céh.

1577. Szent Imre nevű falva a városhoz vegyefutott.

1581. Biro Nagy Jozsef Maté.

1584. kezdődött a Timár varga Céh.

1585. a lutherana iránt a városnak régi habuduga confirmáltatott.

1598. Biro Szabo György.

1613. Biro Hopos Imrehi.

a Szabo Sötös, Lakatos Csipás Céhok kezdődtek.

1617. Biro Sászló Lukács.

1623. Biro Lakatos Márton.

Bethlen Gábor Fejedelmének itteni volt, s új Privilegiumát ajándékozta meg a városnak.

1628. a közből el váltak a Szabolcstól s magolának különös Céhok állítottak fel.

1630. Biro Fogarasi Lukács.

a méhvarosok társasága fel állott.

90. 1633. Biro Szabo György.

1634 Biro Csiki György.

1635 Biro Bobbely János.

Öreg Rakocsi György Fejedelem itten olt, s a városnak minden
Privilegiumit confirmálta. ismét kezébe olt a Ciomadia Gróf.

1636. Biro Magyarai János.

1637. Biro Lenárok István.

1638 Biro Bosa Péter és biróságában a Pápista hitűs a Caluinista
vallásra állott. ismét Elvándoltatott volt a városi rend és
fejedelem előtt, hogy a piacton a vásár vámot vendetlenül
szedni és a külső embereket törvénytelenül büntetni, de
feleltetvén iránta ártatlannak találtatott.

1639 Biro Szék Márton.

1641 Biro Kertész András.

1643. Biro Sopos István.

1646. Biro. János András.

lett a két Areligion lévő lakosoknak egyezésé a Biróság és
Ekeütség iránt.

1649 Biro Kertész András.

a vásár vám iránt a városnak. Szabadjaga confirmáltatott.

1651. Biro Lenárok István.

1654 Biro Máté Péter.

1656 Biro Szabo István.

1657 Biro Kertész András.

Barnemiska Susanna a vár birodalmaiba beiktattatott.

1658 Biro Máté Péter.

1660. Biro Szabo István.

1661

1661

pestis volt a városban.

1662 Ali Basa Járásakkor megégettetett a város.

1663 Biro kevtip. András

1664 Biro Máté Péter.

1665 Biro Csiki Miklós.

1670. Biro Németh Sötös Péter.

a Biro, az Esküttekkel együtt Ebesfalva vitett városá-
ba a várhoz való segítségát minden.

1675 Biro Szepes Márton.

1677 Biro Csiki Miklós.

1679 Biro Bándi Ferencz.

1681. Biro Széles Balás.

1683 Biro Bándi Ferencz.

Sét állott a kalamár társaság.

1684 Biro Fodor Márton.

1686. Biro Fodor Márton.

1688 Biro Nyerges Márton.

1689 Biro Szepes Márton.

képítettelt a Gyepülnek régi. lajstroma.

1690 Biro Fodor Márton.

1691. Biro Gáspár István.

1693. Biro Sötös Ferencz.

iffin Rákóczi György Fejedelmnek Lengyel orpágra való me-
telekkor a város a táborra tizenkét vágo markát
kötelenítetett kiállítani a melynek az árrival mind e-
dig adós volt, Ebben az éptenőben újra parantsoltatott.

1694

92. hogy Csik-Szeredától egy tábori helyesít hat óhórást két bérssel
alison ki, a melyek mián kétélemitelett a malmot zállagba volt
mi a Jesuitáknak, a helyek pedig és az ókeők a Véterimi véspe,
Délmekeket mind el véspték.

1694. Biro Kovács Mihály.

A Farsangi Sokadalomkor Bihra ki ütött a Tatar, mivel pe-
dig a nagy hótól nem jöhetett. Előre egy lovas lovát hajtattat ki,
s azok által vertúton indult meg. a Sánta közel a passuson est,
vé az órizők a kalibájokban a tűznél tölvén orúdot, egy tatar
az ajton be nyitott rájok, egy az órizők körül gyanitván kilé-
gyen, s meg ijedvén a kalibánahá hátulról vépen ki bujt, s el-
szaladván jó reggel úgy mint a Sokadalom napján Szeredába
érkezvén némely ismeretes Nemés emberkeinek bepillenté
a dolgot azok, s mások a kik hallották tsilapították, s hogy
kérmet né indítson fedvették, de az esküv eselis erősítvén, s to-
vábbis folytattván a bésédet, legottan nagy lármával a fel Csiki
iak futnak be felé kiáltván, hogy a Tatar rabolja a fel Csiki
falubeli népet, s így valóra válván azon emberek tréfáruvott
bésédje a Sokadalmi nép mostor emberek, kériskezők, a mint
már ki ráhódta, volt mindemeiket ott hagyván el szaladottak.
Esetet azért három itten elő, hogy még azon a napon Dél felé
hiz és a futó nép idős el érkezőm, oly nagy bajulás volt az város-
ban, hogy ha a Várbeli Comendans okos igazgatásival a népet meg
nem tartottatta volna mind el futott volna Segesvár felé. De
ugyan tsak a Tatarok a Somlyai deáoktól is némely meg bántó-
zott föld népetől Szeredától vippa vészették. Ekkorban egy
faluban a pajta mellé magát el rejtette volt egy ember, a ki látván
hogy

hogy meg mint gonosz felcséget a Tatar maga elöt hajtaná így o
haj tért magában. Háj tatar, tatar, ha tudnád kit vipp bizony nem
kapnál ugy rajta.

1697 Biro Magyazi Janos

Pap Terentz neoi városi ember magát fel akasztotta épül vésein
samarai Többsége egy rompiéd áspnyával ké vette annak moija
kereszt el nyújtatatta harangokat atal s tiptességesen el is temették
szak kavis ut mutak valami okból meg bopantotta a rompiéd as
rompat a leg ottan a dolgot ki medete meg értve s jól ki tanolván
a Magystratu az esetet a testet a tóbti a hohexent ki ásata lo
szakon az alasztó fa alá húzatta s ottan temették el a felcséget
pedig nem szak az itten való lakástól, de csak a városra való ké
járás tölis el titotta.

1698. Biro Sós Terentz.

Ez utóháza igen házas Birosja lett a városnak, sokat teimbizált
a Többségem. Után birosjával a Városra való hajgálat iránt. Egy
kerá többi kerőt annak az házinat a magyali bira Bekot vette
s az allatt a Polgárost arloküttéket odagyűjteni maga az aptal. he
getelnél utván kérdik az Iskütték: miért hivatott legyen med
Biro uram? Meg zörkítve a Bekot. Sós Terentz azt monja: ez
ké la, tudván pedig már az Iskütték fondorkodását éppen meg
nem ijedték, hanem a többi kerőt. Nagy Márton csak azt mondotta:
a kivét fel vette ké eb leskü avat igen ké vette? mert mi le
nem velyük, s el jöttek, az utóháza birosis szabadon ötszátotta. De
ugyan csak annyira vitte tökéletlensége hogy nála tartatván az
város pöcsétyé az alatt kivétel adott a város meében, mint ha az
városra való hajgálatra újra ké telerte volna magát az város mely
mian az után lok busulása volt az városnak.

Birovárosban

94. Bíróságában az város adó pénzeivel meg indúl egyszer felekezé-
lé, de leg esváratt a pénzzet képkemjököt vett, s kühöllő vázra
vitté a Scharolomba, hogy ottan el arja s a nyereséget magának
tartsa, egy esett pedig hogya köshkenyo mind rajta maradt, s ide
haza horta ez sőt a város semit nem tudott aratatt a Scharo-
lág mián a jóhágabot ki fogott, s Bethben falvára ment ki lak-
ni. Az Executio csak hamar el küldött az adóért, s akkor
tanulta ki az város a sötök Ferenz képkemyo viszarát, s hogy az
Executioval a Suma né kapordjék Bika fali Lukás Istvanól
kért annyi pénzt a melyet a meddig meg fizethette nyári da-
loggal intezette semit sötök Ferenzen nem kaphatván.

1699 Bizo Csipár Márton.

1701 Bizo Magyar János.

1702 Bizo Szabo Tamás.

1705 Bizo Magyar János

az a maga dolgiban igen practicus ember volt, a többi körös-
t csak egyet hozok elő: a mely mián mind a zehet ki vettetett,
mind az városba el menni kötelemitetett, mivel itten tovább az
ment eséget nem iszhette. Az István napi Scharolomza meg
indul egyszer kühöllő vázra egy falu kanzán, a Dánosí zét-
en egy jó forma pej tsitko a kanzához ragáshodik, s éppen
kühöllő vázig megyen velle, holmi hápok kérdik a Scharo-
lomban, ha a tsitko elado volna: azuba crepti a tsitkot
Magyarí s elis adja, kérdötetvén a hápoktól hona való volna,
kalan falinak mondja magát. csak hamar nyomában e-
redvén, s jutván a károsoká tsitkonak, a kinek meg talalyák,
megis törvényezik, amaz nyavalyás meg indúl erre felé s ka-
lán falvát tüdökzodik mindenütt, de Schult meg csak hi vet
sem

sem hajtott azon fahuzal, hanem keventurat egy bizonyos em-
 bernek az egyik dötget volna képpen meg békélvén, s az város-
 embernek személyét maga is elvett, s most eméget /: mint hogy
 tapasztalta hogy hős lett volna. /: a mint tudja és magyarázatán
 ide ll'vare helyre igazítatik hogy itten puhotolodnék olyan
 ember felől, a mint hogy idős jö, már valamin, de igen gyengén
 hajdított volt meg Magyarai a tsitko kereszt felől. Kálviniq,
 ta lévén pedig midőn egy korá templombot kijöne, idegen
 embert lát a köbölneél állani s jöt meg szemlélvén meg is mé-
 ri hogy az az szász volna a ki töltte a pej tsitkot küköltö-
 vären meg vette volt. holmi fogott lenni azért a tem-
 plom előtt mulatván hogy az nép mind el takarodék ös meg
 inót s /: látva a szásznak köpön, a szász személyében reá
 gyaritván távult utánna nyomoz s az lakó házára /: lakott
 pedig Botcs utzána az alsó végében az oláh pap mellett. /
 szemmet bé kíséri, onnan a Birohoz megyen s annak a
 tsitko mián szenvedett sok bajait elő békélvén azt mondja:
 hogy itten éppen olyan embert látott volna mint az volt a ki-
 től a kötet meg vette tsak hogy most lánta volna, akkor pedig
 nem lett volna, s megis jelenti hogy hová kísérté volna be-
 személyét. a Biro gonulván hogy annál az háznál olyan sin-
 ta ember nem laknék a kálvini oca megyén, a szász jobban
 meg névén, s valójában meg ismerően városi társat erő,
 letem kérdi, hogy attól az embertől vette volna a pej tsitkot.
 Magyarai hirtelen nem tudván mire fogyi előbb neveltség
 get kérdi békélvén, mi képpen tapasztalott volna a pej tsitko
 azó taló kántájára. de végtére valora látja valami a tve-
 fát, mést törvénybe menvén minden kárát, fáradságát a "
 kálvini.

96. Száznak meg kellett fizetni az után miut Sünös telennek a
Chéből ki menni; s a városból ki költözni.

1706 Biro Péter Márton

1707. Biro Szelés Imre.

1708 Biro Fodor Andras.

1709. Nagy pestis volt a helyben és a városban.

1760 Biro Sánta Ferenc.

1711. Biro Szelés Lőrinc.

1712 Biro Gisiár Márton.

1713. Biro Nagy Márton.

A kuruz háboru vég képpen lecsüvésítetvön, de még Rakoczi fej-
venk életben lenni hallataván, azért valami új háboruznak m-
tartván az ország a helységben a fegyvert mind el szedettek
katasos büntetést feven let mindennek a ki elő nem adná.
Nyergyoban egy ember igen szép pár puskáját magat meg fosz-
tatni sajnálván a csürnek halma földiben rejtet el rejtette.
De kinyilatkozván azon ember el fogattatott. Az fegyverek és más
dolgoz iránt pedig ide elvárhetyce ezen cftendőze militaris
és provincialis commissio rendelkezvön a militia mellé az egész sé-
kehségtől a fölt fölt. Tiptek ide gyűlték a kik által azon szoros
parancsolatot által hágo ember s: másolenakis példájára halál-
ra elntüntiztatott. De hohé a ki végbe vigne nem volt ha-
nem egy szellengő trigányt melléje alitnak hogy let akasppan
annak az ukras iton lévön szobani kezd a hadi tiptnek hogy
aró jobbágyavat ne akasptapék let; a hadi tipt ast leteli és maan
hamar meg lépen; s az után haza mehet; s olyan jobbágya lehet ki-
ednek miut eddig volt; s ugyan azon trigány által a híd véginél
egy horgas füz haza let akasptatott.

ugyan

ugyan ezen évtudóban sz. Imre utzában a Sopronyi kovács György
 alias György Deák házában lakott egy kápmi Tamás nevű ember,
 ugyan azon fedél alatt a hátulró házában lakott egy, özvegyappony
 egy Dudás fiával együtt, az ifjú legények. Sokszor oda gyűltek, s
 mint iffiak sok tsintatárságot vittek végbe, s sok nyughabatárságot,
 ot oktaták kápmi Tamásnak, a melyen egyfelé természetesen
 apró hintet napján látve meg bosenkődván kápmi Tamás az
 ajtajára megyen az özvegy apponyok. Ki mi, pirogatni kezd az
 oda gyűlt ifjuságot, s az Dudás legényt, az appony egy pötkével ha-
 rá üt, kápmi Tamás tapijálmí, s ütni kezd az appony, en-
 nek a fia pötközre kap, s úgy vágja kápmi Tamást hogy harmad
 napra még aal a seb min.

1714 Biko Fodor András.

Azon dudás legény pedig az Annjával együtt el fogatta kín, s az vá-
 rói forumon halátra leutentésért tartván így ezegváltatott: élök
 szék az annya a fia láttára a kőhöz által a peronyjába mig tsapat-
 tatott az után az fiának, az annya láttára feje vitétet, s úgy
 igazított ki a vársból az appony

1715 Biko Szék Ferenz.

1716. Biko Szék Márton.

A Jesuita Superior házából s: Szobijából el vehet husztal-
 lér, gyanakodott a Superior egy kovács at a ptali inas déákra, a kit
 mint bizott tséleért némelykor az koltkat hol miéut magais let
 küldött a szobijába. Ezt az éret szoros őrszet alá tétette, s ki
 geruán tartván sokszor korbátsbat vallotta, a kottis volt ide
 valo Farkas Sábosz nevű ember is ezzel kintatalka azon gya-
 nur iffiat, a ki szörnyű képpen valo kegyetlenségohis ki-
 natta, mert tsaltogó hideg téiben ki kökötötte hideg vizez.
Szék

98. öntörté; az után kiméletlenül újra korbatolta. Szüntelen kiált
ván: add elé a Papok pénzét; De az minden kimutatások közlöt
is Sohn magát bünnének nem vallotta, míg új éptendő naphan
ki ment volt a Szolgálatból Farkas Gábor, és a maga házához
szállott volt. Az papok beszéke ismét gondot a kis Iskola most
ere /: a ki világi Deák volt / Sohpor tapasztalta, hogy az horzók,
és az edények nem egy vagy naki zeggel a mint estve el rakogat,
va hagyta, sőt hogy a boris fogytat. egykor azért békéltet
kedik a pünkébe, s hát késő estve csak meg nyithák az ajtót,
s egy ember kijöven, egy víz horzó kártyából egy gyújtott gyertyát
kivépen s az horzók felé indult, meg ismeri az mestert s leg
oktan reájais ugrik; De amaz csak hamar ki vájván magát a
kiszébol meg szabadul, a kártyát a gyertya tartóval együtt ott
hagyván el szalad. Más nap jo zeggel mikor a nép a templomban
között menni igen bepillik a templom előtt ezen dolgok s tudat,
közök a nép rofta Nevezetesen Farkas Gábor nagyon álmok
kodott. Az más után azért a Superior a kik jelen voltak a me
gye Esküthyeit bé hivatta, a dolgot azoknál által adja, és a mes
ternék. Savára Farkas Gábort ki jeleni; a kártyát és a gye
rtya tartót elé tépi; az Esküthék azért elé hivattatják a Far
kas Gábor anyját, és azt kérdik, ha ismerne-e azon kártyát és
gyertya tartót, az a gyertya tartót saját magának mondja len
ni, De a kártyátot semmit nem mond. Tízres lévén pedig az
kártya, és az Farkas Gábor szemében Varga mester ember,
Lakván azis fel hivattatik, a ki a kártyát magának mondja
lenni. Így Farkas Gábor csak hamar kézzé keritökén s úgy
an ott a Papok házána! Jogságba töltöven sok lopásait önként
meg vallotta, nevezetesen hogy a helyül említet husz tallér is

Szinte

örök volna el tőle reggeli miséhez a Superior a templom-⁹⁹
ban lévén egy darab ideig úgy tartatván mivel az Papok. Civ-
minalis törvényf. ellené nem. indíthatók, sem azvilági külső
Bírtól nem adhatók el letartatott, Szókölt viz kerület-
vén utasma.

1717 Bixó Seclés Imre.

1718 Bixó János Ferenc.

1719. Bixó Seclés Lőrinc.

Hus haza kedden este élettelt meg Varga Mihály nevű ifjú
legény, nagy gyamu volt, hogy a Calvinista Deákok által, mely mi-
án ezek körül egy néhányan élis fogadtattak a kik tudni illik.
az és it után mentek be a Collegiumba. De heppas törvény
után mind meg szabadultak való ugyan az hogy azok vol-
tak fő inétois folytatói a vépekedésnek, hanem Vargamí-
hály hirtel korvén visszamenni a Sigmund Miskolc házához
já melyben mostan Zacharias János lakik: a kis kapu külső-
ben meg akadón hányotá és ott állt ott halálosan -
meiben az alatt hallatott ilyen szó: megadim az ilyen adta De-
ákjának, több okokot együtt és igen könnyebítet a Deákok
dolgát annyivalis inkább, hogy az akkori Bizetnek fogja az
vépekedésben ottan lévén azon az ejjen úgy el ment a városot
hogy soha híre sem hallatott. azért a Jeltjüt mondott Seclésnéz
ve erre ment a Fyilkosságnak nagyobb gyamija. Eddig az of-
tendőig a Professor a Pap mellé lakott. De hogy jobb moddot
vélnessen gondot a Collegiumra meg tervezvén Deon Mihályt
a johágot éppen a Collegium mellé jött lakni.

Ugyan ebben az eptendőben volt itennis a Pertis, a melyet az öreg
Emberek második pertisnek hívának.

1720

100. 1720 Bizo Seles János.

1721 Bizo Gispár Márton.

1722 Bizo Nagy Márton.

1723 Bizo Szék Ferencz.

Az Erdővári tömlőtől el holtván egy Barba Magyarosi Dóz György
nevű hízel, felvagy Dé Urvarehely, kézzé vetődött, s csak hamar
meg tudván az Brassai Magistrateus utánna nyomtatott, hogy
el fogottasék, Dé oly. parantsolatot adott az embereknek, hogy az
városi Invidiatio alatt fogják el, és adják a városi Magistrateus
kezéhez tartván attól, hogy ha a kéz közébe adatik valami nemies
ember pártját fogja, s mivel ifjúja ezma ember volt, / és meg sa-
badul, el fogottatván azért az városban eső törvény ki bejártat-
ván érdemelt halála sententziáztatott, és let akaptatott.

1724. két foltú életű ryppony embly két két gyermekei két meg-
élvén s hogy az fejekről meg né ismértégenek, alattomban kutyja
kölykeket fogtatván a kéntől elevenen fölis közé való el te-
metésze. Sententziáztatott s ugnis temettették, el a kezesen az
akapto sa alatt, értet meg életben lévő embereket hiáltatma

1725 Bizo Seles Imre.

1726 Bizo Szilvántózi Márton.

1728 Bizo Seles János.

1729 Bizo Nagy Márton.

Ez az ember a régi jámborok féle minden deátság s iras tu-
datlan lévén a termépek igrasigot ugy, szorlette, hogy ortot
minden embert felentet nélkül akár holis ki merke mondani,
hogy iras tudatlan volt, es a Gzoff Gyulnival való törvénynek foly-
tatására eznem mehetett, az azra vádoltatott követeket szora
késéte ki az városból s ugy búcsuzott el tőlök. En nem vagyok
azra

azza való hogy ebben az országban az háza mellett fészakoznak ha,
 nem itt honn működöm, hogy az Jsten tiltékét legyélvén meg.
 Egykor a többi köölt az ország gyüleisére lebebenbe a Regálispal a vá,
 ro réperét et küldetik, s ottan a néki vendeltetett szálkára be
 szálván olykor olykor éjjel fél költ, s tüzet gyújtván annál töltöte
 az időt, szemléte tet a hápné búsuz, egyhez tehát fél két az
 ágyba, s nagy Mártonnak az ingét meg rándítja, s arajton hi-
 mégyen. De nem gondolkodván a hápné ki menéteke ról tsak
 azon helyben kormányozott. Egy idő várta va be mégyen a hápné,
 nagy Márton alott ki rántya a heket, s Nagy Márton hangot a
 esik. Reggelre kelve leg először meg bepillé a kőten et a szag
 Nyron Jánosnak a deik réperét való Reputátusnak az ország
 házában az, minél ilöte egyéb dolag ha fogynának ki tüde
 ti, egy hogy némely urak tsak azértis, hogy azt az dolgot maga ma
 ja kerent maga bepilléi öle. Nagy mártont ebédre is hívatták,
 es ardiusnak verse szent

Hec fuit in toto notissima fabula regna
 Salsottar abso piat utrában a kőköltőre ki mené ut mellett s
 meg házasodván a Calvinista vallásot a Pápisita hitre test kiányt
 velt et, De gyanakodot a feleségének valóságos meg férősen, egy
 kor tehát utánna vigyázván látja hogy a Calvinista templombu
 mégyen, vishpa tén Nagy Márton, s a heketben a keresztelnek
 mind ki veri a falat a felesége ládáját, így lepit, s egyéb minden
 postékait a hekerre ki rakja, az ökröket etáibe fogattya, s hogy
 a felesége a templombot háza mégyen fél ütöti a hekerre s az
 apja házába küldi, az után jó Embereknek körben járására,
 s az feleségének maga szorus be kötésére vészi vishpa.

1730 Biro Szabo Márton. a piakom

102. a piacton a város háza mellett lévő kő háznál egy néhány német és olasz
kannás legények mutatván, egyik közülök a tűz teteférei. Egy
házkához lö a fajtái tűzben maradván csak hamar langot vett
mellyel azon szobában egy néhány jogardának minden mezei be hoz-
dott takarmányai füstölé ment. A kannás legények a Jesuitákhoz
szaladtak, s úgy menékedtek, mely vétel és gondatlanuságok mián éret-
bűnöknek büntetését.

1731. Biro Seelér Márton.

1732. Biro Ceikmántori Márton.

1733. Biro Kerépturi Pál.

1734. Biro Száp Ferenc.

1735. Biro SZÉLES LÖRINTZ.

Ez az ember ez előtt egy néhány éftendőkkel szebent az ország gyű-
lésébe az Regálisat ét küldöttetvén s ottan az rendelt háchoz be szál-
ván egy világtalan öreg hápt talált, a ki meg tudván honnan va-
lo létét, az régi itten való Timár mostor emberékről, név szeréit
széles Balásról kezdett kérdezősködni, hogy né is mértem volna-
s: szellett széles Lörintz, mivel az én édes atyámmal testvér volt, s kis
keromban magam is nalla lahtam, s hát té vagye Lörintz, ugy-
mond a vén hápt s továbbra így költ: széles Balás a Puptán való szé-
nes fűvinék, a gyepűjében való vadalmata fa alá mikor merete ké-
gény voltam nalla voltem, telt volt ét egy faragt, pént, vallyon meg
találtáki az etha fia, s széles Lörintz akkor csak azt mondotta, hogy
semmit nem tud szellett, haza jövén pedig leg első gyeje volt hogy ké-
lés Jánosnak maga testvéreinek, ugya mint a vén hápt bepillentte ál-
tal adja a dögöt. Halgattu András széles Jánosnak a fia, a ki meg a-
zon este é Simon Andrásat magához hasonló üdeju merete legény
baráthyávet, az mondott helyze mennén ketten ásmi kezdék, az ázás
kőben

közből pedig a Fal Bűkk helyében az öhöz borsda istentato lejjön böjri,
 imint egy ordittani kerd. a herék bors felöl a varjak nagy kárrozás
 sal szízenként arra felé repülni, s a fa körül bazzajok bapdosm, az
 mely akár való akár csak képzelt zeltentés voltis. De öh bimbator más
 az farakat meg fogták, s ki emetnis abartnik, mégis úgy meg istoz
 tak, hogy jutva feladtak a város felé. Étet mint helyi Andrásot,
 mind Simon Andrásot magoltal így hallottam, s mind gyanakodtak,
 is egy mássa. ment helyi András azt tartotta, hogy ez után Simon
 András ki ment egyedül s ő vette ki a pénst. Simon András is éit tartot
 ta helyi András felöl. helyi Balásnak holta után pedig az az
 kéné fű hely ment volt varga márton birtokába. másonp azért
 helyi Lőrinc és helyi János hirt aornak Varga mártonnak, s az hely
 felé indulnak, s oda érkezvén meg isva találják a fa allyát, s lát
 tyákis hogy a Fuzék ki vetetett.

ki kérték ebből a régi Jám borsoknak igaz tökéletessége, s ha az ügygü
 sége. Először hogy helyi Balás nem kérték az időgen szék
 jén néh. helyi János helyben. Mása Józ. hogy az az szék maga az a
 pénst vagy akkor mindjárt vagy az utánis akár mikor ki nem vette
 s et nem vitte, harmadk az hogy helyi Lőrincis meg tudian, egyedül
 nem kívánta alattomban magánnak tenni, hanem a testvéreit
 közleni akarta. Negyedk az hogy ezek ketennis Varga mártont a hely
 nek más birtokában volt az az hely nem ügyekerték, abbot nem
 kérték elni, holott lett volna morjok aornak híze nék kúho ki ké
 késmi. jól lehet mind ezen jámbor tökéletis ügygü ségek kóho ha
 za ezek nem juthattak, hanem más vette kézéhez.

- 1736. Bizo Isidor márton.
- 1737 Bizo helyi János.
- 1738 Bizo Simon Mihály.

az Bethlen

104. A Bethlenfalvi uttérban, egy háznál egy kalvinista deák töltött pár
kaját igazgatóan egy affony embert egy töft, hogy minijárt meg
halt; ismét a piaci szerven egy Divadannus katonát egy, Silányi ka-
tonája megölt.

1739 Biro Szabo Bálint

1740 Biro Horváth Miklós.

1741. Biro János Ferenc

1742 Biro Széles Márton.

1743 Biro Szabo Bálint

1744 Biro Széles András.

1745 Biro Fazakas Sigmund.

1746.

1747 Biro Horváth Miklós.

1748 Biro János Ferenc.

1749 Biro Daróczy Ferenc.

1750 Biro Széles Márton.

1751 Biro Széles András.

következnie a Felsőföldi Diplomatie conferentiától Bizánc.

1752 } Széles Márton.

1753 } Daróczy András.

1754 } Széles András

1755 }

1756 } karsai István a második eptendőnek első kántorján meg halt.

1757 } károlyvári Mihály töltötte ki az eptendőt.

1758 } Daróczy Ferenc.

1759 }

1760 } károlyvári Mihály.

1761 }

1762

1762)

Lásd a 9^{ik} fülszámban.

1763) Zombori Mihály.

1764) Jakobs Dániel.

1765)

1766) Szabo István.

1767) K. ivány havának 24^{ik} napjára vizzárolag olyan hideg volt, hogy a Homoródban hóharmat, s jég is látható.

1768 Koltovári Mihály

Február havának 12^{ik} napján, lett igen nagy égi hibern nagy zápor. Sűrű mennyő hullás, a Papista Perrotriák's toronyba a mennyő ké. Elűtött a Nagy gombon feljűl való sippát meg hagyatta, a többi harangokhoz azok körül hármat meg őlt. hirtet úgy a földhöz vett s megzabolt, hogy ez vágyásuk alig jötték meg ugyan akkor a mennyőben a Teyla tükrénél egy ökröt meg őlt. ismét

Az előtt kevés eptendőket jött volt ide Elnyúlva az egy László, ha mind névű ötvös Mester ember feleségével gyermekeivel együtt a K. C. C. in. tén igen szerényen láttatott, de mind magán mind feleségében sok fáradsáson s keserűségen után, úgy meg. vagy mondatott, hogy másnakis pénzt adott ki interesse, ez előtt való eptendőben pedig a káriszta professornak, becső kamaraja éjelt fel verett, vén mint egy három gáz forint elvehető ornnét, azért gyarmost hogy azon pénzt ő lopta volna, s a val gazdagodott volna meg. az Collegium Curatorit et is foglaltatott is perzel tetett s egy éb semmi bizonyos ellené nem állítathatott a törvénybenis. haq nem, hogy ez előtt szerény volt s most olyan gazdag, s ügyben tarthatván pedig a törvény kezeség alatt. Szabadon látszhatott ebben az eptendőben a k. levelet fel magántársi oktatásra kezépt. Vezá levén a felesége egy városi embernek tizen két forintot

ad költőre

ad költön egy forrásból s hara jöven a felesége annak mindjárt
 általadja a ki ilyen sokkal ijesszi meg ötet: Ne' atkeresed ed.
 Dics öret per' elte a Collegium pénzre min' hogy azt gondolták
 hogy sok pénzre vágyom máz ugyan valoba keze' bizonyosq.
 Dics agyann. az atatt a felesége' ismi sejer gu nyaját szepnyoz
 ni kezd: s azt mondja az ura: Szepnyoz' zepen a zuchut
 met vasárnap sok embert fogja a házát meg látogatni. ez volt
 pénteken. Lombaton reggel mint egy nyolc óra tájban egy
 gazas ártan egész kövöt vasárat. hara menven meg tözi itatba
 képti s meg ippa. Veseznye tájban igen kezdett kíntadni. s
 tetűeskor éppen halálani. a Doctort akkor meg találta u
 gyan orvoslása iránt de ez értvén állapotját lenetetlennek
 mondotta lenni. akor mitsoda epköre' káltat valo orvosoltatás
 at mivel máz az méreg egyekhen el vonta a belső részeit
 s tíz óra tájban nagy kíntolást meg hett is mint magának.
 világos gyilkusa. vasárnap este sötétbe a szepnyok által
 a kurax odalában el temetotett. a kilet nemely jó allazoi
 fogadtak volt. hogy éppen hohéz kerbe ne' fogadjon. mikor
 pereltetett nem tudván magját egyebet menteni ilyen sok
 va sokadott: az hohéz keretöl soka meg ne' menchejsem
 az Isten tellemnek. Itörönségét soka ne' arja na' boldogodtem
 vagy akor mi les kíntolt részemis volt abban a odoloban.
 így halván pedig meg s temetotvén el nem egyekben a gyann
 inkább meg ordultat mivel nem magira mondott atkot
 majt mind a két részbé bé helyesitetve látták. meg maradt
 felesége semit le nem. hagyván sokat kereskedéséből sok por
 kételemitet at ilyen. vagy hasonló sokat halgatni: fonyó odoloy
 a Collegium pénzéből törön kezeshám. de bendis elmevel
 mind el

+

miről el halgatta.

1769 Bizo kolesvári Mihály.

1770 Bizo sóts orbán Dávid.

1771 Bizo sóts orbán Dávid.

A Sók észérés után a. Jakab havának 18^{ik} napjára vizkád olag és azon az napon az egész országnak nagy ittemis olyan nagy lény dörög voltak, a melynek Soha tsak hírvül sem emlékezete az emberek a Varga patak a Toki Dombjának majd a közepé ig, s a Alsó piatnak a helyéig, dugult volt sőt az Lombath felé kétén Elhoz éstek azok a nagy csahadások, a kükölle a fészka társis mént volt is.

1772. Bizo kassai mártón.

Barceptendő emlékezetis itten történt nagy erőszakos hatalmaz, hümi illik először: a Muzka is Török közt inditatott habon előt sok örömeny Isio söt Boerokis motívá bol, Havaralt fűt, sőt Széelybe által jöven azok közül egy néhányan ittemis tartottak szíllást, de miönn rippa kezdett el volna költözöni Egy Isimber, testében nyomorék öreg Isio Bödy Alphyon havának 30^{ik} napján a karka kö utyában meg öltetett.

Másodszor ide valo Zoja György nevü városi ember Böjt elő ha vának 27^{ik} napján nyarsha wnatatott, ez ugyan ide valo betületes jo goeda embernek Zoja Istvának volta fia, a ki magais meg hára söt van nagy magira költ igen szény jo gazdának, s Szegyalta valo embernek mutatla magát, de mit gondolván lassan lassan a marháit el adhatta az életén valo épületeket puftulni kordette engedni, tudálkottak rája, hogy annyi marháiból ki fogott az életé nagy el puftult. Elöben az éptendőben volt nálla qörtelyben Egy Fü.öp Péter nevü vörömgos katona a kit a magáéhoz hasonló elötkünlé

108. Ezköltűmék a litván kénni; annak holmi bándékát ki nyilat-
koztatva, nevezetesen a helyül emlitett zsidónak J: a ki tsak a
hom kedélyében tartott bálást: / Jón Török Tállérak tapasztal-
ván sok ízben ügykezett annak el kúporítására, de mindig
soha nem adatott gonosz bándékának vigbe utalere. Az
quartélyssa et Comandéantatik Péter a Sökardomba verbu-
álni, s el menételekkel azt mondja neki a gardija: Fülöp mi-
keripparjépp a zsidó felől más hirt hallap, azalatt a zsidó
megis öletetett az katoná. haza jöven Etérvöl s értvén a zsidó-
nak azalatt való meg ölettetését meg mondja a Fiptinek ho-
vát novu. Hadnagynak a Gardija laonit mi kerö Etérvé in-
Tált volna; több más obhandogokotis bapél a mely ekvöl igen
nagy gyanu esett Toja Jygyre a gyilkosság izant a mely min-
etis fogatlatott, öreg litett a gyanu azis. nagy a mely napá zsidó
meg öletetett: a béré rátan a kerék. Csoké mellett a veső
fény oldalán téjzsevet láttatott a ruhá kö felé menni.

El fogatlatott penteken ugyan mint egy februári akkor
nem hogy felületet mutatott volna, de lát igen meg bizva s
nevezetesen isette magát. Szombaton s vasárnapis mind este-
lig igen bántan volt, úgy hogy azt állannak, a litatván kénni
sok jó emberek találkoztak, a kik kezesség alatt a tozságból
ki vegyék. De vasárnap este objan sokot kezdett menni,
a melyek a gyanu valóságra kezdettek, hozni s igen horrossabb
örizet alá tétvén Fiscalis kezé alá adatott.

A törvény körben meg vallotta, hogy sok ízben próbálta a zsidónak
bálására menni, de a gardija kutyizitot nem lehetett, azét
a kutyának, egész kövös hirtis adott, az vas villajának egyik
ágát etörte s az másikat horog módjára meg hajtotta, hogy
az ablakon

az ablakon a zsidó által vetőjét ki huzassa, de azra sem adatott so
 háis jó mód. Utoljára meg tudván mely nap méggen el a zsidó vég köp-
 péné a városból annak meg indulása előtt mint egy két orvul magais
 el indult, és így elejét vévén a barba kö utyában meg várta, a holis
 el érkezvén a zsidó a fejévet föbe ütötte a zsidó vishpa fordít,
 ván a lovát egy vak utca hajtotta, s ottan a lozól se vervén halt
 elvönenen hagyta, az által vetőt ki zártta, s az alatt valami sekeréket
 hallván felgyűzöl bi felé jöni ottan nem mest mulatni, hanem egy
 helyem vándor hatnyával szerényen el jött. huzá adta arat, hogy ha
 a zsidó vishpa állé nem fért volna olyan jó módja nem lett volna meg
 ölése, mivel ha ki felé fogott volna mind a lava jobban mehetett
 volna mind az sekerék hamarabb érkezők volna

Több más gonop tsáchedetekt, s zándékaitis vallotta meg minden
 erőttel is nélkül. nevezetesen hogy a Collegiumu pémetis ő lopta vol-
 na el a mely mián a helyebb 1768. é. eptendőben emlitett Széplé-
 lamni: magát meg ölte. Az Ádám Márton házára kétszer ment
 éjjel egy ház-ugyan keveset kaphatott, de másodszor híz covén el
 szaladott. Egy tüét a malom utzában meg gyujtott azért hogy az
 Ádám Márton vejé az hájban lakván ha Ádám Martonnul a
 mennénet. az vejek házának ottal mára ő az alatt a házat let
 verhészé.

Volt Bika falván egy gazdag atyafia ennek a házat úgyen for-
 man akarta let verni hogy a falu végén egy épületet meg gyujtsa
 ha az atya fia oia méggen ő addig a házat let mevélye, de honni
 maradott öreg apponyt pedig ha úgy kívántatik meg ölyé. Ezek
 két társatis szerzett volt magának, de midőn mentek volna szép
 hold világ lévén éjjel nem ely ismérős sekeréseket talál-
 kottak

110. Kortak a mélyen még bokrosodván az fársai fel tett szándékjára,
nah végbenit életét el álltak az alitván, hogy bizonyosan a gyá-
nu kerajok valosodniék, ha szándékjokat olyan tsélekedettel végbe
vinnék.

voltak több más gonop tsélekedetis a mélyek a felhül le irtaknak
együtt molto halást okotak neki, nagy híre volt, hogy a Tsidonál
felés Török Teller lett volna midőn meg ölettek, a mély min
mind halásig sokat faggattatott, s kinortatott, de ő csak orrat ma-
tette magát, hogy nem látta, mivel üdije sem volt hogy keresked-
jék hallván a közetjeto szekerek zörgését minden kimutatás,
aitan semmi változásnak jelét nem mutatta, tüzes fogóval tséle-
einek, ujjainak, s más részeinek tsipőzése körül a papután az
imádságot semm foval minden félbe halasztás, és rebegés nélkül
mondotta, sőt látván hogy az Pap a nagy kivárást iponyodniék
azt mondotta: Ne féljén semmit Tiszteltes uramtsak imádkozom,
Midőn az ügyek ki vágattatott, s a nyárs a testébe verettét sem
jajt nem mondott érezvén pedig hogy a nyárs a szívét nem érte,
azon könnyözött hogy húzattassék vissza, és igazítottassék úgy hogy a szí-
vét hűd szétse meg mert így sokáig fogna lenni, de meg
nem nyervén s érezvén az is hogy a bal vállán fogna ki jöni a
nyárs hegye, arra fordítván fejét midőn meg látta a nyárs hegyét azt
mondotta ki jött immár, s így fel alitván egész nap bejött, az
embert a ki őt a ment meg ismerte, s név szerint meg szólította meg,
és erősen pedig azon reménykedett hogy valaki löjje a fejébe né-
kintőljék sokáig, el öltettedvén azüde azott mulatozó napnak azt
mondotta immár késo üd nagyon mennyenél haza kagy a meték, és így
ott hagyattatván más nagyra váradolag halon találtatott.

Halonadhoz

Haznadszor. Oláh Jakubot hármazott De Lengyel Jakuba vetezőtt s of-
 tan előzőt Andrá Póter nevű legény ezen éptendőben Septembernek
 elején kérésbe tértetvén ilyen eset mián. Velt Lengyel Jakub egy Simo
 Sigmund nevű embert és Augustusban egy edős békés helyben meg ő
 leltetve találtatott. találtatott körülvette egy Pátrá pátrá bot. és
 tet magokhoz vévén az emberek puhotolomni kezdettek utánna.
 hogy ki is mérté azon pátrát. találtakon leg ottan sok inas gyék-
 mekek a kik jól van ismertek, és bizonyossan az Andrá Póter
 Pátrájának mondották kormi; mely vilagos gyarmazot fogaltatott
 s ide a városba a tömlötbe hozattatott. Viszaggattatni kezdvén
 minden kivertatás nélkül a dolgot ékeppen vallotta meg. vokat
 uszolt engemet. Bizos Bévitz a Simo Siga feléig, s Sokszor pémbis
 adott hogy valami képpen az urat meg ölném. vejtére tarsul leez-
 zoté nekem. Hegedüs Miskát s vele tanácskoren in ilyen mo-
 dot találtunk benne: meg kötöttük egyik ökrét Simo Siginak
 azon békés helyben s én az házához mentem, s meg jelenttem
 hol voltam az ökrét. nekem kenyéret s tuzot adott az után
 letten elis indultunk, az helyre érkezően ugy ütöttem. főbe,
 és letten Hegedüs Miskával addig vertük a mig meg holtnak gondol-
 tuk. lenni; a kinnya követt Sokszor nevű szolította a feleségét
 De ugyan csak más nap nap kelet előtt újra oda mentünk, és
 látván hogy meg vánszorogna, s Szukayna a pátrát a torzába
 vettük s ugy öltük meg. Er az Andrá Póter, holtig mind azt mon-
 dotta: hogy a Simo Siga felesége öntönötte őket a gyilkosokra, va-
 la ugyan hogy minéllyt ez et fogaltatott Hegedüs Miska et főkölt;
 s az után a kik látták azoknak békéltetve. hogy ha a Simo Siga
 felesége őket süntetlen nem üpsöltte volna soha abba a gyilkos-

Sigba

112. ságha nem keveredtek volna.

Et fogattatott Simo Siganak a felségeis, és három eptendei tömlőtz
eretekisé után a később Instántiák által Szabadságba bocsátatott.

Et fogattatott volt az az személyis a kivei még van életében bocsán
kötötte életet et Pirus Boritza, és igen nagy gyamu járulván hoz
rója, hogy leg alább tudtára volt legyen a Simo Sigan halála veses,
set meg büntetett.

Kezdetkez. Fenyveden lakó Tibori István Néhai Abraham, Juhász
keresztetis Ugron Ferench, menak Jobbágya és értelet. Sok üdöskig Doroz
bizója, a tömlőbe fel akartotta magát a Andras hacaiban, s úgy
az hohéretel ki vonattatván az kumar oldaliban ettemett etett.

méltónak itélem ezen erópados véletlen halálnakis okát bővebben
meg írom. Egy néhány eptendővel halála előtt meg írt Ugron
Ferench, menak az házából et vehett volt, egy sok nagy drágasággal
teli kis láda, a köz nép köröt leg nagyobb gyamu volt az Jobbágy
Lányárn, s egy persminő szolgálója, s ennek az anyára, voltak a
leik azt vélték, hogy talám magának az Menak valamely ik fia
feléérté s nemis ment nagyobb világozságra ezen doloz
mind halátáig Ugron Ferench, menak. Alig halálazott meg pedig leg
otthon az fia Pál a Jobjút embítet szolgálót az anyjáról ósa fia
köttsal együtt et fogattatya s ott Abraham, Juhász az Ugronban
a Jobbágyoknak keres ővizeti alatt tartatya, de a szolgáló: Ari
Duly Máris: egy vén jobbágy affonynak segitsége s munkái kövása
által az ővizök közt ki lopván magát ide jött, s az Janniták ház
ához vett magát, az honnan ki keréttetvén az akkori Superior,
tal kis adattatott miost inkább ivarott ezen Superior Ugron Pál
menak kedvében nem lenni, minben menedéltis házának

Szabadságot

szabadságát meg tartatom.

Amikor mind egyült mind meg valapárva különösen sok helyen levő 110.
 tartattak ézen három hemélyek tsaka paptágyanura, de semmi
 valószínűt a lopás felől belőlők ki nem vehették, úgy annyira hogy
 ez az Ráduly Mátyás maga kendiben igen szép hemély lévén, a sok
 kínos mian semélyében igen meg véptégettét.

Ezek így bizonyítottván s kínosattván ebben az eptendőben lett
 Bőjtől sokadalmakor egy oláh egy néhány szál fel jüdeött drága-
 gyöngyöt titkon áruba vet egy bizonyos Brassai kereskedőnek igen
 ottson epevevén a ház gazdája, nevet lakó helyet s földes ur
 rák kérdesi az oláhtól s meg értvén nevezetesen hogy néhai
 Ugyon ferenchné jöttégya volt bizony s jutván epebe a nagy-
 káris a mely mian mostan három semély szennvagyának,
 mi lesz ne talám. ézen oly ottson áruba bocsátott valagyöngy
 azon el vésett leintből való volna, melyhez képest úgy a mint
 a dolgot látta hallotta Ugyon Pál veznek által is adja, a ki az oláh
 hot el fogatván ide Devarchélyre a tömlőbe hozatja, a gyöngy
 ot a kereskedőtől vippa váltja, az oláhtól vellel s vizsgálta
 kerdi, a ki kínosattásától meg ijedvén magát kiadja, kínosattván
 pedig hogy ha káris voltak azokat ki nevezni úgy nevez ki
 Tibor István, ézis el fogatattik s sokatis kínosattik, de semmi
 való belőlők ki nem vehetették, egykor más napi kínosattik,
 va a több raboktól különös egy záros helybe kitétik, a hotin
 edet tájban a háznya szijjovát fel alaptra találtatott, egy
 hajón hajnali harangzás előtt meg fordulván magát azon záros
 hely körül Istenhez való sokázkodásait hallotta, és így kétségben
 maradt in volt-e vépté a lopásban vagy nem?

Az oláh

114 A többi az utóbbi sáros fogásban tartatott s kincse által veltettatott.
 De mind azok által annyit belőle ki nem vehettek, hogy az hármak
 valami nyomába érhetőek volna, követ közelebb éptendőben egy
 mint 1773^{ik} évben abba a helybe vektetett a melyben Tibori ma-
 gát let akasztotta volt, ne pedig őis oly modot mint Tibori váge-
 ze dolgát két Csingny vabat tettek melléje, a kiket sz. Irány ha-
 rónak egyiké napján a vizzadály a vas korbélyt ki bontván
 et főhött. Egyenesen ment sz. Mártonba és ottan a matom kö-
 vet való berében egy üdög bújálván a Mohárnak /: a ki be-
 képt komja volt, es lehet ségitette fogójában /: egy lovát el lop-
 ta, s az ösvényeken Moldovába bé ment, ottan éppen abba a falu-
 ba, s aha az hához szállott a honnan azon lovát el lopták volt, ke-
 is mézoén azért a garda a maga machájára leg ottan et fogatathya
 s tömlökben féteti, de ottanis armyiban ségült a szerentse, hogy
 még szabadult és a falak kálodával a lineára érkezett, itten ki-
 séltvén a Continaciá üdöjét. Bikká által bókattatott meg tudatván
 pedig ottan lété a Tiptektől fel kézettetett, s ide üdvakétyre ho-
 zottatván 1775^{ik} éptendőben let akasztatott.

1773. Biro Kápai Márton.

1774. Biro Széles Andras.

A nagy leg ottaniben a hospu tőze helyében egy darab helyet a
 tőzeből a maga háma fü helyéhez fogtalt volt Tibor tőzehez inu-
 és előtt három éptendőet. Miklos Jozef nevé embor azon el fogtalt
 helyen a Tibor vram háma a egy öreg tőze háma a egyöt le-
 vágván s magnis le esvén még ott az hely közül meghott böjt más
 hámanak 15^{ik} napján. ismét.

Kissáppony hámanak 18^{ik} napján olyan nagy fél volt hogy olyan
 nem

nem említhetném; s. Mihály felől irkeltató nagy égi háborúban ment
a haragita felé. Igdt napján nagy égi háború a menykő bé ü,
toll a Seminárium Majorjába a melynek a belétől a halgálo
mégis süketedett volt; 22de és 23de napra vészadály nagy ho
harmat volt.

1775 Bizo Széles Andrásh.

1776 Bizo Kassai Márton.

1777 Bizo Kassai Márton.

s. Ivány havának 26de és 27de napján időnként hideg esett
az hegyeken nevezetesen az haragitán nagy hó volt.

N. B.

Az első munkája ezen historiának az előbb tet 1777de éjében,
döben végződött volt s a képpen emélt is volt fel a Magyar
Társaság éleiben is hanem a Dolgot becsülni tudó Sok jó
akaromnak s iraimnak jóváltására, kivált képpen parigaz
emlékett Társaságnak kedvét a ki a munkát újabb lévélis
és Szaporítás végett méltortatott volt exéy 1797de éjében
Juniusnak 29de napján rippa külvén; s a mely bizonyos
okból meg akadályoztatván 1795de éjében Juniusnak
10de napján jött kezemhez: / és így mind az legibb mind az új
jabb történeteket meg szaporítván az újakra nézve az
1777de éjében után lett dolgoknak is belikelté írtatván,
nevezetesen az határnak Berthlen, Lutra felé való terjedésének
és a két templom építetésének, azért emlékeztetem az érde
més olvasót hogy ez iránt tartsa elméjét ezen mostan folyó
1795de éjében a melyben ezen munkámot holmi körben
történt kevés dolgoknak korszakát az új képpen befejezni szán,
Életeme.

mi vel

Mivel pedig a Solyhai feljéről 1777-ét Eftendő után
Semmi olyan Személyes különös, jeles történety e esztendő-
nek nem volt, amely a Chronologiát tovább folytatni még
Édeleléné, azaz az papirokat foglalni, s az esemény elvését
folytatni nem kívánom.

hanem melto mégis feljézem hogy
1793-ik Eftendőben 1. a mikor az fehébb lelet 2. millis híjke
lelére újra építettett Templom. Dünkösöd városának. 27-ik napján
Sz. henettel a Püspök. ö Becelestijaja által fel kenteltetett. /
ugyan azon hónapnak. 31-ik napján oly hőnyén még áradat
volt a város körött le folyo : varga nevü patak, hogy a felső
piat, és Doori Dombja körött való fel Jagadásra annyjára ment,
hogy a Reformátusok temploma, és a felek ház körött fejt nagy
on le az alsó piatira. a Barátok szorossa felé.
Sok házat, Itállokat, s egyéb építélet takarított el. Nevelé-
tés volt a Catholicus Püspök. We ö Becelestijájának, is a Marcus
városbeli Stébánnos urnak. kára, a kiknek hámos lovait az
Itálloval együtt a melyben bé voltak. köttetve el. leprekte. De
ennel keservesebb volt a sok ember beli kár. tizen negyet ide
s másunnan valokat el borított s meg fulaptott, egy néhányat
el vitt. De azok körüli a kik ki. szabadultak. egy néhányan csak
hamar még holtak. keserves volt egy szép maga is eldö s jó
erkötsü Regina nevü leánynak. vepedelmé. a ki egy öreg ap-
ponyat a ház padlására. fel szorultván azon fedélet együtt
ültetett a szánkeró s láto népnek. Szívalma körött a halálra,
s még azon a napon Magyarorszá! még találtatván holt testé
más nap ide hozatott s harmad napján temettetett el. egy
atja.

59
atya két fiával, egy appony egy leány unokájával vitték
két házasfőt együtt.

Ezen időnyű komlárnak, i' ember béli vitézetmeh néh
háza annyira nőtt a külvö országokon /: még a francia
ellen való táborokban is / hogy a Bécsi uszág iró' batorok
főt nyothoaxa tenni a még kottaknak. Számát jól lehet
töbre nem ment volt mint fellyebb még nagyon jégyezve
Az ezen komlással oktatott kárt a nemes léktől ki ren,
föltett Comissariusok, tsak könnyű fel vételét öt ezen
hat ház Német forintka, találták.

Sok különös jelés tulajdonságainak, és ifjúságától fogva nem
tsak ezen síknek, hanem az országban sok más helyregeth,
benis tett szolgálattainak, érdeméért milttatván Sebéges
Wranck, Valtjai Meltságos kando Mihály urat az Udvarhely
kéli Fő király Biroi hivatalban kegyelmessen meg erősitem
1795de éptendőben.

Mind k. hancának, 12de nappán itten Udvarhelyen az egész nép,
tsak nagy meg elögedésével, és öröme körött ezen hivatalba
bélis iktattatott

